Ազգ
armenian daily
20 ՄԱՐՏ 2002 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 51(2496)

Թուրքիան չի հրաժարվի Եվրամիության ընդունվելու մտադրությունից

ԱՆԿԱՐԱ, 19 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի ազգային անվտանգության խորհրդի գլխավոր քարտուղար, բանակի գեներալ Թունջեր Քիլինջը «ԵՄ եւ Թուրքիա» համաժողովում կողմ է արտահայտվել այն բանին, որ Թուրքիան, անհրաժեշտ աջակցություն չստանալով ԵՄ-ից, դա պետք է փնտրի այդ կառույցից դուրս եւ եթե պետք է՝ նոր քաղաքականություն վարի Ռուսաստանի եւ Իրանի նկատմամբ, չքամահրելով միաժամանակ հին կապերը ԱՄՆ-ի հետ: Համաձայն Բաքվի «Էխո» թերթի, բանակի գեներալը նշել է նաեւ, որ դա իր անձնական կարծիքն է, սակայն դա կարելի է համարել որպես Թուրքիայի զինված ուժերի դիրքորոշում: Իր վերաբերմունքն արտահայտելով այս տեղեկատվությանը, որ երկրում առաջացրել է «պայթող ռումբի» էֆեկտ, Թուրքիայի վարչապետ Բ. Էջեւիթը ասել է. «Թուրքիան չի հրաժարվի ԵՄ ընդունվելու մտադրությունից: Մենք եվրոպացիներ ենք: Այդ ճանապարհին առաջացող դժվարությունները չեն կարող մեզ ստիպել ուրիշ այլընտրանքներ փնտրել»:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Փոփոխությունները անհանգստացնում են խորհրդարանականներին

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Առաջին անգամ խորհրդարանում անհանգստություն է հնչում վերջին շրջանում Անդրկովկասում կատարվող գործընթացների կապակցությամբ: ԱԺ պատգամավոր Վիկտոր Դալլաքյանը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որով գերտերությունների քաղաքականության ենթատեքստում ռեալ վտանգներ նկատեց՝ կապված Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հետ: Հայտարարության տեքստում մասնավորապես նշվում է. «Ամերիկացիներն ընդունում են, որ Վրաստանում ամերիկյան զինծառայողների տեղակայումը Վաշինգտոնի եւ Մոսկվայի միջեւ ստվերային պայմանավորվածության արդյունք է: Դա արտահայտվում է նաեւ ամերիկյան եւ ռուսական բարձրաստիճան ղեկավարների հայտարարություններում, որոնք վկայում են ազդեցության ոլորտների նոր վերաբաժանման մասին: Վրաստանում ամերիկյան զինուժի տեղակայման հետեւանքով, որին գործուն արձագանքեց Թուրքիան, առաջիկայում Անդրկովկասում կարող է ստեղծվել այնպիսի իրավիճակ, երբ Հայաստանում, Վրաստանում եւ Ադրբեջանում միաժամանակ ներկա կլինեն եւ Ռուսաստանի, եւ ՆԱՏՕ-ի զորքերը: Դեպքերի այդօրինակ զարգացումը կարող է խիստ բացասաբար անդրադառնալ Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի վրա: Կարելի է ենթադրել, որ Անդրկովկասում ՆԱՏՕ-ի վերջնականապես հաստատվելուց հետո ի հայտ կգա այն իրական ուժը, որը կփորձի Հայաստանին եւ ԼՂ-ին պարտադրել հիմնախնդրի կարգավորման ոչ հայանպաստ լուծում: Ամերիկյան զինված ուժերի տեղաբաշխումը Վրաստանում նաեւ նպատակ ունի վրացական պետության փլուզումը թույլ չտալ: Այս տեսակետից ուշագրավ է, որ դեռեւս 2001 թ. վերջերին Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպանը հայտարարեց, որ Ադրբեջանում ամերիկյան դիվանագիտության հիմնական նպատակներից մեկն Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության վերահաստատումն է: Հետեւաբար ղարաբաղյան հիմնահարցի հետ կապված ուրվագծվում են չափազանց վտանգավոր միտումներ»:

Պատգամավորը կոչ էր անում երկրի ղեկավարությանը եւ քաղաքական ուժերին անհապաղ քննարկել ստեղծված իրավիճակը, եւ այդ հարցով հրավիրել խորհրդարանական լսումներ: Նույն մտահոգության շրջանակներում կոմունիստ Ռուբեն Սարգսյանը ԱԺ ամբիոնից պահանջեց երկրի ղեկավարությունից, պաշտպանության կամ արտաքին գործերի նախարարներից նեղ շրջանակներով քաղաքական ուժերին ներկայացնել կոնֆլիկտի կարգավորման ներկայիս ընթացքը եւ Հայաստանի փոխզիջումների ծայրահեղ սահմանները:

Հիշեցնենք, որ ըստ ՀՀ սահմանադրության՝ Հայաստանում գոյություն չունի անկախ անվտանգության խորհուրդ, որը պետք է քննարկեր նման հարցերը եւ որոշեր արտաքին քաղաքականության հիմնական կողմնորոշիչները՝ ելնելով ազգային անվտանգության շահերից:

ԲԵՌՆ

Ցեղասպանության հարցը դաշնային շվեյցարական խորհրդարանում

Այսօր դաշնային շվեյցարական խորհրդարանի մեծ՝ Ազգային խորհրդի պալատ է ներկայացվել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման մի նոր նախագիծ, հաղորդում է «Շվեյցարիա-Հայաստան ասոցիացիայի» լրատվական գործակալությունը: Նախագծի հեղինակն է Ժնեւցի քրիստոնեա-դեմոկրատ Ժան-Կլոդ Վոդրոզը, որին աջակցում են բոլոր գլխավոր եւ համարյա բոլոր երկրորդական կուսակցությունները: Խորհրդարանի 201 անդամներից 115-ը ստորագրել է նախագիծը, եւ ակնկալվում է, որ քվեարկության կդրվի այս տարվա հունիսին: Նախագծում, որը չպարտավորեցնող դիմում է կառավարությանը, ասված է. «Ազգային խորհուրդը ճանաչում է 1915 թ. Հայոց ցեղասպանությունը: Խնդրում է կառավարությանն ուշադրություն դարձնել ընդունման այս փաստին եւ սփռել պաշտոնական դիվանագիտական ուղիներով»: Նախագծի ներկայացման համար հիմք ծառայել է այն, որ Առաջին աշխարհամարտի ժամանակ 1,5 միլիոն հայերի սպանությունը պատմական անժխտելի փաստ է, որը նաեւ Ռաֆայել Լեմկինին է հորդորել տալու ցեղասպանության նոր սահմանումը, ինչպես նաեւ Շվեյցարիայի պարտավորվածությունը մարդու իրավունքների պաշտպանության, միջազգային քրեական օրենքների կիրառման եւ փոքրամասնությունների իրավունքների ճանաչման հարցերի հանդեպ:

Բազմաթիվ հայեր սպասում էին Բեռնի քաղաքային դատարանի վճռին, որն արդարացրեց ցեղասպանությունը ժխտող թուրքերին:

Տես ♦ էջ 3

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրաց-թուրքական զորավարժություններ Սամցխե-Ջավախքում

Վրաստանի Սամցխե-Ջավախք երկրամասում, վրաց-թուրքական սահմանի մոտ երեքշաբթի օրը սկսվեցին Վրաստանի եւ Թուրքիայի սահմանապահ ուժերի համատեղ զորավարժությունները: «Նովոստի» գործակալությունը, հղում անելով Վրաստանի սահմանապահ գերատեսչությանը, հաղորդում է, որ զորավարժություններին մասնակցում են Վրաստանի պետական սահմանի ծառայության Աբխազիայի սահմանապահ ջոկատը եւ Թուրքիայի ԶՈւ գլխավոր շտաբի 25-րդ գնդի զինվորները:

Կվերականգնվի Վրաստանի Շիրակիի օդանավակայանը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 19 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վրաստանի պաշտպանության նախարարությունը մտադիր է մոտ ժամանակներս վերականգնել Արեւելյան Վրաստանի Շիրակիի օդանավակայանը, որը նախկինում օգտագործվում էր խորհրդային բանակի կողմից: Ինչպես «Փրայմ նյուսին» ասել է Վրաստանի ՊՆ հասարակայնության հետ կապերի եւ տեղեկատվության վարչության պետ Միրիան Կիկնաձեն, օդանավակայանի տարածքում արդեն երկրորդ տարին կատարվում են վերականգնողական աշխատանքներ, սակայն սեփական ֆինանսական միջոցներն անբավարար են: Միրիան Կիկնաձեն չի բացառել, որ երկրի ղեկավարությունը կարող է օդանավակայանի վերականգնման համար անհրաժեշտ օգնության հարցով դիմել ԱՄՆ-ին եւ մյուս գործընկեր երկրներին: Ըստ նրա, առաջին հերթին, խոսքը նավագնացային թանկարժեք սարքավորումների մատակարարման եւ մոնտաժման մասին է: «Շիրակիի օդանավակայանը ԽՍՀՄ տարիներին կարեւոր ստրատեգիական նշանակություն ուներ ոչ միայն Թուրքիայի օդային տարածության վերահսկման համար, այլեւ Պարսից ծոցի», ասել է Միրիան Կիկնաձեն:

Ադրբեջանի խորհրդարանը վավերացրեց Գաբալայի կայանի համաձայնագիրը

Երեքշաբթի օրն Ադրբեջանի խորհրդարանը 93 կողմ, 11 դեմ քվեներով վավերացրեց Գաբալայի ռադիոտեղորոշիչ կայանի կարգավիճակի, գործարկման սկզբունքների եւ պայմանների մասին ռուս-ադրբեջանական համաձայնագիրը: Այսպիսով՝ Հ. Ալիեւի եւ Վլ. Պուտինի պայմանավորվածությունը ստացավ օրենքի ուժ: Գաբալան, որն այսուհետ կկրի՝ տեղեկատվական-վերլուծական «Դարյալ» անունը, 10 տարով վարձակալության հանձնվեց Ռուսաստանին: Յուրաքանչյուր տարվա համար Ռուսաստանն Ադրբեջանին կվճարի 7 մլն դոլար, ինչպես նաեւ հավելյալ 31 մլն դոլար՝ 1997-2001 թթ. կայանը շահագործելու համար, հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը:

Հայկական նրբանցքում կյանքն աշխուժացել է

Ձեւայան Սախալյանը կհասցնի՞ մասնակցել առաջիկա հոբելյաններին

ԼՈՒՍԻՆԵ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ
Մոսկվա

Մոսկվայում ՀՀ դեսպանության մշակութային կենտրոնի բացումից հետո Հայկական նրբանցքի շենքում մշակութային կյանքը նկատելիորեն աշխուժացել է: Օրերս այստեղ Պետերբուրգի հայ նկարիչների աշխատանքների ցուցահանդեսով եւ համերգով նշեցին Սանկտ Պետերբուրգի 300-ամյակը: «Պետերբուրգյան երեկոներ Լազարյանների տանը» համերգային ծրագրին մասնակցած մեր պետերբուրգցի հայրենակիցները՝ Մարիինյան թատրոնի մեներգչուհի Մարգարիտ Ալավերդյանը (սոպրանո), Մուսորգսկու անվան օպերայի ու բալետի թատրոնի մեներգիչ Կարեն Ակոպովը (բաս) եւ հմայիչ ջութակահարուհի Մարիա Սաֆարյանցը (դիրիժոր Կոնստանտին Օրբելյանի կինը) շատ դուր եկան հյուրերին:

Հրավիրատոմսերում նշված էր, որ երեկույթն անցկացվում է Նոր Նախիջեւանի ու Ռուսիո թեմի առաջնորդ եզրաս եպս. Ներսիսյանի օրհնությամբ: Հայտնի է, որ երեկույթին ներկա գտնված Սրբազանի համար Նեւայի քաղաքը վերջին տարիներին գրեթե հարազատ է դարձել. համայնքի եւ ծխականների համար նրա արածը դժվար է գերագնահատել:

Տես ♦ էջ 3

ՉԵՅՆԻԻ ԱՅՑԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ

Իսրայելի զորքերը դուրս եկան Պաղեստինից

Երեկ առավոտյան Իսրայելի անվտանգության գերագույն խորհրդի գիշերային նիստի որոշման համաձայն, «Ցահալի» զորքերը դուրս եկան Պաղեստինի Բեթղեհեմ, Բեյթջալա քաղաքներից եւ Գազայի հատվածից: Մինչ այդ, գիշերվա ընթացքում Գազայի հատվածում իսրայելական զինվորները սպանել էին հինգ պաղեստինցիների: Իսրայելյան տանկերն ու բուլդոզերներն այդտեղ ավերել էին Պաղեստինի անվտանգության ծառայողների շենքերից մեկը:

Իսրայելի անվտանգության գերագույն խորհրդի որոշմամբ, այսուհետ Պաղեստինի անվտանգությունը կհսկի տեղական խորհուրդը: Իսրայելը համաձայնել է զորքերը դուրս բերել, պայմանով, որ պաղեստինցիները դադարեցնեն Գազայի հատվածից Իսրայելի վրա «Կասամ» հրթիռների արձակումը եւ Երուսաղեմի Գիլո հրեական թաղամասի գնդակոծումը:

Մ. Նահանգների դեսպան, գեներալ Զինին մասնակցել է գիշերվա նիստին եւ նշել. «Մ. Նահանգները կշարունակի աջակցել կողմերին՝ վայրագությունները կանխելու եւ խաղաղ բանակցություններ սկսելու նպատակով»:

Պաղեստինցիներն ընդգծել են, որ համաձայնություն է ձեռք բերվել ոչ թե հրադադարի, այլ միայն Իսրայելի զորքերի դուրսբերման վերաբերյալ:

Իսկ Մ. Նահանգների փոխնախագահ Դիկ Չեյնին Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնից պահանջել է իրականացնել պաղեստինցիներին տնտեսապես օգնելու ծրագիրը, որը վերջինս խոստացել էր Վաշինգտոն կատարած վերջին այցի ժամանակ: Չեյնին համոզմունք է հայտնել, որ Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը կմասնակցի մարտի վերջին Բեյրութում կայանալիք արաբական երկրների համաժողովին, ուր քննարկվելու է Սաուդյան Արաբիայի թագաժառանգ Համիդ Աբդալլայի խաղաղության ծրագիրը:

Ռ. Պ.

ընթացիկ

Խորհրդարանը քաղաքական կամք չի դրսեւորում

Եվրոպայի խորհրդին այդպես է մեկնաբանում պարտավորությունից հրաժարումը

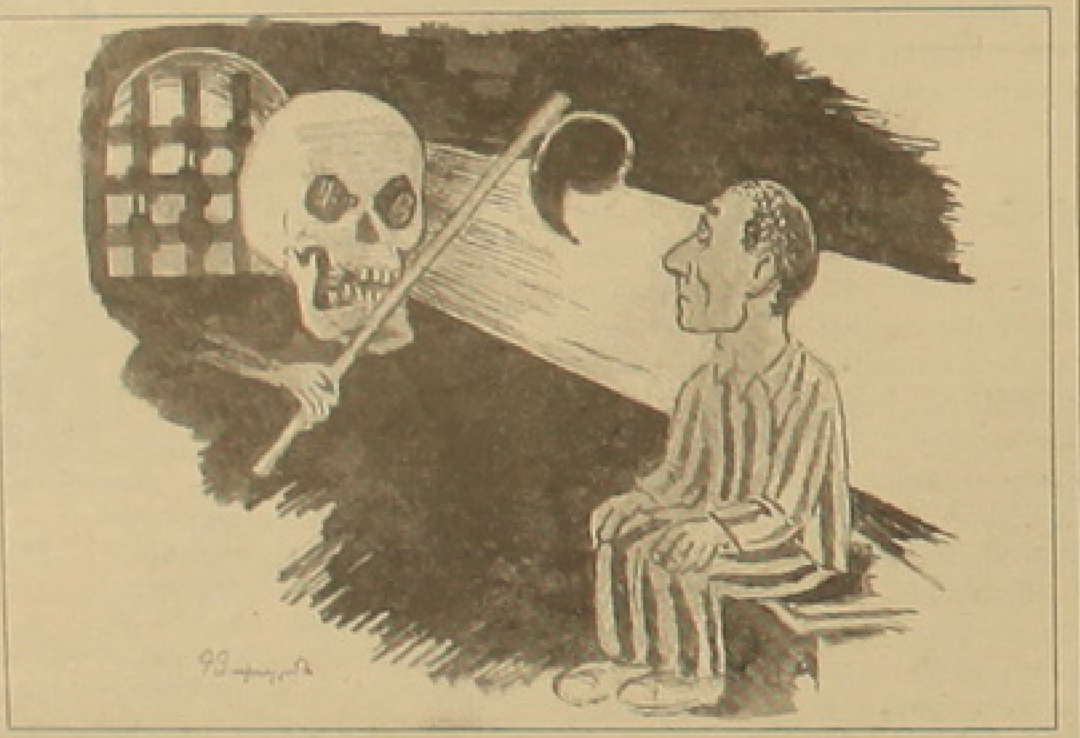

Առանց որեւէ լարվածության, շարքային համաձայնագրերի վավերացման խորհրդարանում ընդունված ավանդույթների համաձայն, երեկ օրենսդիրը քննարկեց «Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» կոնվենցիան, իհարկե, ինչպես նշել էինք, առանց 6-րդ արձանագրության: Կոնվենցիայի վավերացման քվեարկությունը, որն ամենայն հավանականությամբ կանցնի նույնքան անվրդով, Հայաստանի համար երկու խնդիր կլուծի: Նախ՝ Եվրոպայի խորհրդին Հայաստանի իշխանությունները ցույց տվեցին, թե շարունակում են հետեւողականորեն իրականացնել ստանձնած պարտավորությունները, չնայած ժամկետների արդեն իսկ խախտված լինելուն. երկրորդ՝ առժամանակ կպահպանվի երկրում քաղաքական դաշտի կայունությունը, որը խոստանում էր խաթարվել մահապատժի վերացման եւ հոկտեմբերի 27-ի դատավարությամբ անցնող մեղադրյալներին հենց նման պատժի ենթարկելու հակասության պատճառով: ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի՝ ԵԽ-ում Հայաստանի պատվիրակության ղեկավար Հովհաննես Հովհաննիսյանին ուղղված հարցը, թե բացի 6-րդ հոդվածից, քննարկվող արձանագրությունները որեւէ առնչություն ունե՞ն «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով անցնող ոճրագործների հետ, միտում ունի հանրության մեջ արմատավորել հենց այդ մտայնությունը: Հ. Հովհաննիսյանը նշեց, որ դրանք միմյանց հետ բացարձակապես որեւէ առնչություն չունեն:

Սակայն խնդիրն այն է, ինչպես ԵԽ-ում կընկալեն խորհրդարանի այս մոտեցումը: Ի սկզբանե այդ կառույցի ներկայացուցիչները նշում էին, թե անկախ ամեն ինչից Հայաստանը քաղաքական կամք պետք է դրսեւորի՝ վավերացնելու չարաբաստիկ արձանագրությունը: Եթե իշխանություններին չհաջողվի ԵԽ-ին համոզել, որ այս կերպ կոնվենցիային մոտենալը քաղաքական կամքի բացակայություն չի նշանակում, այդ կազմակերպության շրջանակներում խնդիրներն անխուսափելի կլինեն: Սակայն հատկապես այս հարցում կառավարությունը փորձում է լրջորեն նախապատրաստվել: Արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը, փորձելով հիմնավորել 6-րդ արձանագրության խորհրդարան չներկայացնելը, ԱԺ ամբիոնից նշեց. «Այսօր դեռեւս գործում է հին քր. օրենսգիրքը, որը նախատեսում է առավելագույնը 15 տարվա ազատազրկում, բացառիկ դեպքերում 20, եւ մահապատիժ: Եթե այսօր վավերացնենք 6-րդ արձանագրությունը, մենք կհայտնվենք տարօրինակ իրավիճակում, երբ ամենախիստ պատիժը երկրում կլինի ընդամենը 15 տարվա ազատազրկումը: Կարծում եմ, բոլորին հայտնի է մեր քաղաքական դիրքորոշումը, որ, վերացնելով մահապատիժը, մենք պատրաստվում ենք մտցնել ցմահ ազատազրկում հասկացությունը:

Կամ մենք պետք է գործող քր. օրենսգրքում փոփոխություն կատարենք, ինչը համարում ենք ոչ նպատակահարմար, կամ պետք է ԱԺ-ի դահլիճ հանձնենք քրեական օրենսգրքի նոր տարբերակը: Գիտեք, այսօր երկու նման նախագիծ կա: Շատ շուտով միասնական տարբերակով հանդես կգանք պատգամավորների հետ, քանի որ մյուս նախագծի այդ համահեղինակների հետ փոխզիջումների եզրեր ենք գտել: Միայն դրանից հետո, երբ ԱԺ-ն կընդունի համապատասխան օրենքը, որը կվավերացնի նախագահը, մենք էլ կունենանք ցմահ ազատազրկման հասկացությունը, դրանից հետո պատրաստ ենք ներկայացնել 6-րդ արձանագրությունը»:

Սակայն իրականում հարցի քննարկման հետաձգումը միայն այս պատճառաբանությունը չունի: ԱԺ պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Վիկտոր Դալլաքյանը հայտարարեց, թե ԱԳՆ-ից եւ ԵՊՀ իրավաբանական ֆակուլտետից ստացված եզրակացությունների համաձայն, կոնվենցիայի եւ Հայաստանի օրենսդրական դաշտի միջեւ ավելի քան 200 հակասություններ կան: Գործող սահմանադրության 6-րդ հոդվածով նման դեպքերում երկրում առաջնահերթությունը տրվում է վավերացված միջազգային պայմանագրերին, կոնվենցիաներին եւ համաձայնագրերին: Եվ չնայած ահռելի հակասություններին, կոնվենցիան դրվում է վավերացման եւ պարզապես անհասկանալի դառնում՝ եթե առաջնահերթությունը տրվում է կոնվենցիային, ինչո՞ւ է 6-րդ արձանագրության վերապահումը բացատրվում քր. օրենսգրքի հետ հակասությամբ:

Իրականում վերապահման հիմնական պատճառը մնում է Եվրախորհրդի հետ վարվող բանակցություններում հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործների նկատմամբ բացառություն թույլ տալու խնդրում որեւէ արդյունքի չհասնելը:

Այնուամենայնիվ, եվրոպական այս կազմակերպության «աչքերը կապելու» համար հայկական պատվիրակությունը փաստարկներ ունի, դա եւ քր. օրենսգրքի նոր նախագծի մշակման, եւ սահմանադրական փոփոխությունների գործընթացներն են, որոնք ամեն դեպքում թույլ հիմնավորումներ չեն:

Ինչեւէ, ի՞նչ է շահելու Հայաստանը վավերացնելով կոնվենցիան: Բացի «եվրոպական ժողովրդավարական արժեքներին» մոտենալու համար ստանձնած պարտավորությունների կատարումից, մեկ առանցքային առավելություն եւս կա: ԱԺ արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Հովհաննես Հովհաննիսյանը նշեց, որ «Հայաստանն այս կոնվենցիան վավերացնելով իրավունք է ստանում, ըստ կանոնակարգի, Ստրասբուրգի Եվրոպայի մարդու իրավունքների դատարանում ունենալ դատավոր: Իսկ մեր քաղաքացիները կարող են իրենց իրավունքները պաշտպանել թե Հայաստանում, թե Եվրոպայի խորհրդի անդամ բոլոր 43 երկրներում:

Ի դեպ, նախագահի ներկայացրած սահմանադրական փոփոխությունների նախագիծը խորհրդարանը չքննարկեց: Այն հետաձգվել է երկու շաբաթով, այսինքն՝ կսկսվի հաջորդ եռօրյայի ընթացքում:

ԳՌՈ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ՍՈՖԻԱ

Նախագահ Պարվանովը Ռոբերտ Քոչարյանին հրավիրել է Բուլղարիա

ՍՈՖԻԱ, 19 ՄԱՐՏԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բուլղարիայի Հանրապետության նորընտիր նախագահ Գեւորգի Պարվանովը երեկ ընդունել է Բուլղարիայում Հայաստանի Հանրապետության դեսպան Սեւադա Սեւանին: Բարեկամական զրույցի ընթացքում երկրի նախագահը բարձր է գնահատել Բուլղարիայի ու Հայաստանի հարաբերությունների զարգացումը, ընդգծելով, որ բուլղար ու հայ ժողովուրդների ավանդական բարեկամական կապերը առանձնահատուկ եւ ամուր հիմք են հետագա վերընթացի համար: Բուլղարիայի նախագահը պատրաստակամություն է հայտնել Հայաստանի Հանրապետության նախագահին հրավիրելու Բուլղարիա ընթացիկ տարվա վերջերին կամ 2003 թ. սկզբներին:

Ս. Սեւանը, իր հերթին բարձր գնահատելով երկկողմ կապերը, նշել է որ դրանց զարգացումը վերջին տարիներին չունի անհրաժեշտ տեմպերը, հատկապես տնտեսության եւ մշակույթի մարզում:

Հայաստանի դեսպանը վերջերս մի շարք հանդիպումներ է ունեցել նաեւ երկրի վարչապետ Սիմեոն Սաքսկոբուրգոտսկու, խորհրդարանի նախագահ, պրոֆեսոր Օգնյան Գերջիկովի, արտաքին գործերի եւ պաշտպանության նախարարներ Սոլոմոն Պասիի ու Նիկոլայ Սվինարովի եւ այլ պետական պատասխանատու անձանց հետ:

ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյն այցելեց Լոռու մարզ

Մարտի 18-ին եւ 19-ին աշխատանքային այցով Լոռու մարզ էր ժամանել Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպան Ջոն Օրդուեյը: Այցելության նպատակն էր ծանոթանալ ԱՄՆ-ի միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) ֆինանսավորած տարբեր կազմակերպությունների միջոցով իրականացվող ծրագրերի ընթացքին: Դեսպանին ուղեկցում էին USAID-ի հայաստանյան գրասենյակի ներկայացուցիչներ:

Այցելությունն սկսվեց Ստեփանավանի տարածաշրջանի Լեջան գյուղի կաթի ընդունման կետից: Դեսպանը եղավ Տաշիրի «Դուստր Մելանյա» պանրի գործարանում եւ թիվ 4 դպրոցում: Հաջորդ նպատակակետը Ջրաշեն համայնքն էր: Հանդիպում եղավ նաեւ Սպիտակի քաղաքապետարանում: Մարզկենտրոնում նրանց ընդունեց Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը եւ ծանոթացրեց մարզպետարանում գտնվող IATP ինտերնետային կենտրոնի աշխատանքներին:

Օրվա վերջում հյուրերն այցելեցին Հայկական սահմանադրական իրավապաշտպան կենտրոնի Վանաձորի գրասենյակ, ապա «Վանաձոր-Ինտերկապ» հեռուստառադիոընկերություն, ուր ծանոթացան ամերիկյան տարբեր հիմնադրամների հատկացրած դրամաշնորհներով իրականացվող ծրագրերի արդյունավետությանն ու ընթացքին:

Մարտի 19-ին հյուրերն այցելեցին Վանաձորի թիվ 4 համաբուժարան, ծանոթացան գինեկոլոգիական, թերապեւտիկ եւ մանկական բաժանմունքներին, քննարկեցին ընտանեկան բժշկության ներդրման հարցեր: Ապա խումբն այցելեց թիվ 1 համաբուժարան, ներկա գտնվեց ՀՀ սոցապնախարար Ռազմիկ Մարտիրոսյանի, Լոռու մարզպետի եւ սոցիալական ծառայությունների ղեկավարների մասնակցությամբ անցկացվող խորհրդակցությանը: Դեսպանը եւ նրան ուղեկցողները մասնակցեցին USAID-ի պայմանագրային աշխատողների հատկացրած միջոցներով ստեղծված Վանաձորի մանկատան գրադարանի բացմանը: Ապա եղան «Առաքելություն Հայաստան» եւ UMCOR կազմակերպությունների՝ USAID-ի միջոցներով ստեղծված բարեգործական ճաշարանում, այցելեցին տարածքային հարկային տեսչություն, ինչպես նաեւ Մարգահովիտ եւ Ֆիոլետովո գյուղեր, ծանոթացան «Սնունդ՝ ուսուցման դիմաց» ծրագրի ընթացքին:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ԱՐԱՐԱՏ

Տնօրենները պետք է ճիշտ ընտրվեն

Տրված ոռոգման ջրի դիմաց չվճարված 65 մլն դրամի գործ անցած տարի դատաքննչական մարմիններին է հանձնել Արարատի մարզի Արտաշատի ոռոգման համակարգերի շահագործման մասնաճյուղը: Միայն հունվար ամսին շահել են 13 մլն դրամի գործ: Մնացած գործերն ընթացքում են: Մասնաճյուղի տնօրեն Թադեւոս Թադեւոսյանը տեղեկացրեց, որ քիչ չեն այն դեպքերը, երբ ջուր սպառողական կազմակերպությունները (ՋՍԿ), որոնք միջնորդ են հանդիսանում ջրօգտագործողների եւ մասնաճյուղի միջեւ, ստացված ջրի վարձը չեն մուտքագրում համապատասխան կազմակերպությանը: Այդպիսի փաստեր են արձանագրվել մարզի Այգեպատ, Գետազատ, Մխչյան եւ Ջրաշեն համայնքներում, ինչպես նաեւ Արտաշատի «Արտաշատ-1» ձեռնարկությունում, գործերը տրվել են մարզային դատախազություն:

Գյուղապետները չեն կարող միջամտել ՋՍԿ-ների գործունեությանը, քանի որ վերջիններս իրավաբանական անձ են, ինքնուրույն կառույց: Միակ ելքը ՋՍԿ-ների տնօրենների ճիշտ ընտրությունն է:

Ոռոգման ջրի դիմաց ոչ միայն անցած տարվա պարտքերի վճարումով, այլեւ կանխավճարների հատկացումով են պայմանավորված ոռոգման տարեշրջանի նախապատրաստական եւ ընթացիկ աշխատանքները: Այսպես, ըստ Թադեւոս Թադեւոսյանի, ՋՍԿ-ները պետք է գանձեն կանխավճարները, որպեսզի հնարավոր լինի մարզում իրականացնել ոռոգման գործընթացի կազմակերպման, ջրանցքների մաքրման եւ այլ աշխատանքներ: 14 կմ երկարությամբ պետք է մաքրվեն Դվինի, 24՝ Արտաշատի եւ 17 կմ՝ Մխչյանի ջրանցքները:

ՆԵԼԼԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Ծառահատում հանրակացարանի բակում

Վերջին տասնամյակում հանրապետության ողջ տարածքի զանգվածային անտառահատումները մեր երկրի բնությանը լուրջ վնաս հասցրին: «Հայանտառ» տնօրեն Հրայր Հովակիմյանի խոսքերով, այդ ընթացքում ոչնչացվել է Հայաստանի կանաչ տարածքի մոտ 30 տոկոսը: Սա զգալի թիվ է, մանավանդ եթե հաշվի առնենք, որ նույնիսկ մինչ ապօրինի ծառահատումները մեր երկիրը հարեւան հանրապետությունների համեմատ շատ ավելի քիչ անտառներ է ունեցել: Իհարկե, մութ եւ ցուրտ տարիներին ծառերը տներում ջերմություն ապահովելու միակ հնարավորությունն էին, սակայն անտառահատներից ոչ բոլորն էին վառելափայտը իրենց տները տանում: Մինչեւ հիմա էլ վաճառքի հանված փայտի զգալի մասն անտառների ապօրինի ոչնչացման արդյունք է: Տագնապ հարուցող շարունակական այս գործընթացը կանոնակարգման անհրաժեշտություն ունի, այլապես նշված 30 տոկոսը մի քանի տարի հետո շատ ավելի մեծ թիվ կկազմի:

Այս տարի բնապահպանության նախարարության նախաձեռնությամբ զանգվածային ծառատունկ է կազմակերպվել: Գարնան ընթացքում երկրի ողջ տարածքում 2 մլն ծառ կտնկվի, որից 50-60 հազարը՝ Երեւան քաղաքի տարածքում, այդ թվում նաեւ Նորքի բարձունքի 10 հեկտար հողատարածքում: Չնայած սկսված գործընթացին, շարունակվում են նաեւ ծառահատումները:

Երեւանի քաղաքապետարանի մամլո ծառայությունից տեղեկացանք, որ երեկ Կարապետ Ուլնեցու 7 հասցեում՝ պետական բժշկական համալսարանի հաշվեկշռում գտնվող հանրակացարանի 7-րդ մասնաշենքի բակում կատարվել է ապօրինի ծառահատում: Ոչնչացվել են 15 հաստաբուն եւ 20 երիտասարդ ծառեր: Ծառերը հատել են հանրակացարանի պարետի թողտվությամբ եւ անմիջական հսկողությամբ: Քանաքեռ-Զեյթուն թաղապետարանը եւ քաղաքապետարանի «Կանաչապատում» ՊՓԲԸ-ն, Երեւանի էկոլոգիական անվտանգության եւ վերահսկողության կենտրոնը կազմել են արձանագրություններ եւ ուղարկել ՆԳ: Ապօրինի ծառահատումն իրականացնող պարետը որոնման մեջ է: Ըստ «Կանաչապատում» ընկերության, վնասի փոխհատուցումը կազմում է մոտ 1 մլն դրամ:

Ծառ կտրողը պետք է պատժվի, իսկ նրա օրինակն էլ դաս լինի բոլոր նրանց համար, ում մտքով կանցնի նույն բանը կրկնել: Սակայն մանր օրինազանց ծառահատներին պատժելով՝ չպետք է աչք փակել նաեւ անտառահատների վրա:

Մ. ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Մամուլի ազգային ակումբի «Հրատապ թեմա» ծրագրի շրջանակներում մարտի 19-ին լրագրողները հանդիպեցին «Գոլոս Արմենիի» թերթի գլխ. խմբագիր Ֆլորա Նախշքարյանի, «Երկիր» թերթի խմբ. խորհրդի ներկայացուցիչ Համլետ Դավթյանի, դատարանում այդ թերթերի շահերի ներկայացուցիչ Զարուհի Դանիելյանի, «Նոյյան տապան» լրատվական գործակալության տնօրեն Տիգրան Հարությունյանի, «Հայկական համակարգչային տառատեսակներ»-ի հեղինակ Ռուբեն Թառումյան-Հակոբյանի հետ: Հրատապ թեէր բուն հայցը՝ հեղինակային իրավունքի խախտման փաստը, հայց է ներկայացրել 1-ին ատյանի դատարան՝ հանելով դրամական պահանջը եւ թողնելով միայն հեղինակային իրավունքի վերականգնման պահանջը: Պատասխանող կողմը հայտարարել է, որ վերոհիշյալ խախտումն արել է 3-րդ՝ գովազդային պատվեր պատրաստող կողմը, այլ ոչ թե բանկը: Մինչդեռ գովազդի տակ գրված է՝ «թողարկված է HSBC բանկի կողմից», որի ներկայացուցիչ Հայկ Հարությունյանը նշել է, որ «թողարկված է» բառը վերաբերում է ոչ թե պատվերին, յին տառատեսակների չարտոնագրված օգտագործումը, ըստ էության, «համակարգչահենություն է»: Եվ երբ ՆՏ-ն թողարկում է լրատվություն Հակոբյանի՝ դատարան ներկայացված հայցի մասին, HSBC-ն հայց է ներկայացնում «կեղծ լրատվության» հերքման պահանջով: Ըստ HSBC-ի, բանկը չի մեղադրվում համակարգչահենության մեջ, քանի որ չի գրված, որ տառատեսակներն օգտագործված են որպես համակարգչային արտադրանք: Ընդ որում՝ բանկը պահանջում է հերքում տպագրել հիշյալ լուրը տպագրած «Գոլոս Արմենիի» եւ «Երկիր» թեշյալ լուրը թողարկվել է 2001-ի հոկտեմբերի 29-ին: Նա նկատեց, որ եթե դատավորը չբավարարեր Հայկ Հարությունյանի հայցը, նշանակում է, վախենում էր կորցնել աշխատանքը, բայց ոչ թե այն պատճառով, որ վատ է աշխատել, այլ որովհետեւ Հ. Հարությունյանը արդարադատության նախարարի եղբայրն է, իսկ համաձայն գործող օրենսդրության՝ դատավորի հանդեպ կարգապահական վարույթ կարող է հարուցվել արդարադատության նախարարի կողմից:

Ըստ էության, խնդրին առնչություն չպետք է ունենային թերթերը,

Արդարադատության եւ մամուլի արժանապատվության խնդիրը վտանգված է

ՄԱԱ-ում ընդգծեցին ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչները՝ վկայակոչելով HSBC-ին առնչվող դատական վճիռները

մաս վերաբերում էր HSBC բանկի հետ կապված աղմկահարույց այն դատավարություններին, որոնց այս կամ այն չափով առնչվել էին Մամուլի ազգային ակումբի հյուրերը: Խնդրի 1-ին մասի նախապատմությունն այս է. Ռ. Հակոբյանը հայց էր ներկայացրել 1-ին ատյանի դատարան իր հեղինակային իրավունքները վերականգնելու համար: Ըստ հայցի՝ HSBC-ն իր գովազդային պաստառներում ապօրինաբար օգտագործել է Հակոբյանի հեղինակած «Թառումյան» տառատեսակները: Ըստ այդմ՝ խախտվել է վերջինիս հեղինակային իրավունքը: Հիմք ընդունելով հիշյալ հայցը՝ «Նոյյան տապան» գործակալությունը տեղեկատվություն է տարածել այդ մասին, որը հրապարակել են «Գոլոս Արմենիի» եւ «Երկիր» թերթերը: Բանկը իր հերթին հայց է ներկայացնում 1-ին ատյանի դատարան՝ հիշյալ թերթերից պահանջելով հերքում տպագրել, սակայն թերթերը մերժում են պահանջը, քանի որ տեղեկատվության հեղինակը ՆՏ-ն է, որն էլ պետք է հերքումը թողարկի: HSBC-ն պնդում է, որ հերքումը պետք է տպագրեն թերթերը, քանի որ ՆՏ-ն լրատվամիջոց չէ: Դատարանի վճռով երկու դեպքում էլ (Հակոբյանի հեղինակային իրավունքների վերականգնման եւ հերքման տպագրման) հաղթող է ճանաչվում հիշյալ բանկը:

ՄԱԱ-ի հյուրերից Հակոբյանը հիշեցրեց, որ HSBC-ի գովազդային պաստառներում իր հեղինակած տառատեսակների ապօրինի օգտագործման համար ինքը դատարանի միջոցով բանկից, որպես փոխհատուցում պահանջել է 10 հազար դոլար: Պատասխանող կողմը, հենվելով այն հանգամանքի վրա, որ դրամական պահանջ է առաջադրված, խնդիրը դիտել է որպես տնտեսական վեճ եւ տեղափոխել տնտեսական դատարան: Եվ քանի որ անտեսվում այլ բանկի ծառայություններին: Նման պնդումը, ըստ Հակոբյանի, հակասում է հայցի բովանդակությանը: «Վերջին նիստի ժամանակ, անտեսելով իմ կողմից ներկայացված բոլոր փաստերը՝ խախտման փաստը հաստատող լուսանկարները, արդարադատության նախարարության հեղինակային իրավունքների ազգային գործակալության վկայականը, համաձայն որի 1994 թ. գոյություն ունեն «Թառումյան» տառատեսակները, ինչպես նաեւ լեզվի տեսչության բացատրությունը «թողարկված» բառի վերաբերյալ, մասնագիտական փորձաքննության եզրակացությանը, որ օգտագործված տառատեսակներն իրոք իմն են, դատարանը կայացրեց ցինիկության սահմանի կարճ վճիռ, համաձայն որի իմ ներկայացրած հայցը մերժվում էր», ընդգծեց Հակոբյանը:

HSBC-ի կողմից կեղծ համարվող լրատվությունը թողարկած «Նոյյան տապանի» տնօրեն Տիգրան Հարությունյանը նշեց, որ համակարգչարթերից: Մինչդեռ հերքում կարելի է պահանջել չստուգված կամ կեղծ լրատվության դեպքում, իսկ ըստ ՆՏ-ի տնօրենի՝ գործակալության տարածած լրատվության մեջ այդպիսի հանգամանք գոյություն չունի: Այդ թերթերի խմբագիրները պատրաստակամություն են հայտնում տպագրել լրատվության հեղինակի՝ ՆՏ-ի թողարկած հերքումը, սակայն HSBC-ն չի համաձայնում եւ հերքման պահանջով չի դիմում գործակալությանը, պնդելով, որ ՆՏ-ն լրատվամիջոց չէ: Միայն «Նոյյան տապան հայլայց» շաբաթաթերթում տպագրվում է բանկի պատասխանը, որի էությունն այն է, որ խախտումն արել է ոչ թե բանկը, այլ երրորդ՝ գովազդային պատվեր պատրաստող կողմը: «Ես չգիտեմ՝ խղճա՞լ դատական համակարգին, թե՞ մեղադրել նրանց, քանի որ մարդիկ, ակնհայտ փաստերի առկայության դեպքում խախտում են օրենքը», ընդգծեց ՆՏ-ի տնօրենը: Ի դեպ, ինչպես տեղեկացրեց ՆՏ-ի գլխ. խմբագիր Գայանե Առաքելյանը, հիրոնք, ըստ գործող օրենսդրության, պատասխանատվություն չեն կրում տվյալ լրատվության համար, քանի որ դրա հեղինակը չեն: Չնայած օրենսդրական այս եւ այլ հանգամանքներին, որոնք մանրամասնեց փաստաբան Զ. Դանիելյանը, դատարանը կայացնում է վճիռ, որով ստիպում է «Գոլոս Արմենիի» եւ «Երկիր» թերթերին հերքում տպագրել: «Սա է վճռի աբսուրդը: Այս վճռով նախադեպ է ստեղծվում լրատվամիջոցների նկատմամբ ճնշումներ գործադրելու: Ստացվում է անհեթեթ վիճակ, երբ թերթերը կամ հեռուստաընկերությունները գործակալությունների լուրերի համար պետք է սկսեն պատասխան տալ դատարաններում: Ըստ այդմ՝ լրատվամիջոցները չեն կարող իրենց գործառույթները նորմալ իրականացնել», ընդգծեց «Գոլոս Արմենիի» խմբագիր Նախշքարյանը: Դատարանի վճիռը նա որակեց «աբսուրդ եւ վայրենի», ինչը «արտացոլում է այն իրավիճակը, որ այսօր առկա է մեր դատական համակարգում», ուր մարդիկ առաջնորդվում են ոչ թե օրենքներով, այլ հեռախոսազանգերով, «բայֆաների», նախարարների շահերով:

Համլետ Դավթյանը նշեց, որ դատավարության 1-ին իսկ օրվանից, երբ պարզ էր դարձել, որ HSBC-ի շահերի ներկայացուցիչը արդարադատության նախարարի եղբայրն է, «դատավորի անաչառ լինելը բացառվում էր», ինչը խիստ մտահոգիչ հանգամանք է: Ըստ Դավթյանի՝ մամուլի վիճակը բարդանում է եւ աշխատելը շատ դժվար է լինելու: «Այստեղ արդարադատության եւ մամուլի արժանապատվության խնդիրն է, վերջ ի վերջո մամուլը պետք է արժեք ներկայացնի, հակառակ դեպքում ով ինչպես կուզենա, կլռեցնի մամուլը», ընդգծեց ՄԱԱ-ի հյուրը:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԲԵՌՆ

Ցեղասպանության հարցը դարձյալ շվեյցարական խորհրդարանում

Սկիզբը էջ 1

Վերջաբանում նշված է, որ նախագիծը «նաեւ ներդրում է թուրքերի եւ հայերի միջեւ տեւական խաղաղություն հաստատելու գործում, որի նախադրյալն է պատմական ճշմարտության վրա հիմնված տեսակետի ընդունումը երկու ժողովուրդների կողմից»:

Նախագծի ներկայացման առթիվ «Շվեյցարիա-Հայաստան ասոցիացիայի» (ՇՀԱ) եւ «Հալածանքների ենթարկված ժողովուրդների ընկերության» (ՀԵԺԸ) կազմակերպած համատեղ մամուլի ասուլիսի ժամանակ Ժան-Կլոդ Վողրոզը շեշտել է, որ դա արդարությունը հաստատելու գործողություն է եւ որ ցեղասպանության ժխտումը զոհերի հիշատակի անարգանք է: Իր հերթին ՀԵԺԸ-ի նախագահ, սոցիալ-դեմոկրատ Ռութ-Գեբի Վերմո-Մանգոլդը ասել է, որ Հայաստան կատարած իր բազմաթիվ այցելությունների ժամանակ հայերն իրեն հարց են տվել, թե ինչպես եղավ, որ անցյալ սեպտեմբերին Ցեղասպանությունը ժխտող թուրքերին դատարանն արդարացրեց: Ներկաներից ՇՀԱ-ի ներկայացուցիչ Սարգիս Շահինյանը պարզաբանել է, որ հակառակ փաստերի առկայության, դատարանը չէր կարող խորհրդարանից առաջ ընկնել:

Նույնիսկ թուրք լրագրող եւ մարդու իրավունքների ջատագով Ելդա Օզկանն է պնդել, որ «ճանաչումը կարեւոր է իր համար», եւ որ «դա արդարության հաստատման հարց է»:

«Որպես պատմաբան ողջունում եմ մոռացության եւ անտարբերության դեմ ուղղված այս նախաձեռնությունը: Որպես քաղաքացի ակնկալում եմ, որ Ցեղասպանությունը դատապարտելուց բացի խորհրդարանը հանդես կգա նաեւ քաղաքական հայտարարությամբ, որտեղ իրերն իրենց անունով կանվանի: Հարցն այն չէ՝ Ցեղասպանություն տեղի՞ է ունեցել, թե՞ ոչ, որովհետեւ դա արդեն պատմական փաստ է: Հարցը մեր դիրքորոշումն արտահայտելն է: Ինձ համար կարեւոր է հաստատել ռասիզմի եւ ցեղասպանության կապը: Ցեղասպանության ժխտումը հավասար է արյունոտ ռասիզմի թերագնահատմանը: Ավելին՝ բոլոր նրանք, ովքեր ժխտում են պատահածը, մի նոր ագրեսիա են գործում զոհերի դեմ, որովհետեւ նրանք զոհերի դառը հիշատակը համարում են ստերի արդյունք», գրավոր ելույթ ունենալով հայտարարել է «Ռասիզմի դեմ պայքարող ֆեդերալ հանձնաժողովի» նախագահ, պրոֆ. Գեորգ Կրեյսը:

ՄՈՍԿՎԱ

Հայկական նրբանցքում կյանքն աշխուժացել է

Սկիզբը էջ 1

Ի դեպ, ռուսական հասարակության բոլոր խավերում վերջերս Պետերբուրգին վերաբերվում են այնպիսի մեծ ուշադրությամբ (քննարկվում է նույնիսկ ՌԴ մայրաքաղաք դարձնելու հնարավորության հարցը), որ գլխումս հետեւյալ միտքը ծագեց. գուցե, չսպասելով ՌԴ մայրաքաղաք դառնալուն, դարձնենք Հայ առաքելական եկեղեցու Նոր Նախիջեւանի ու Ռուսիո թեմի կենտրոնը՝ դրա առաջնորդարանով. փառք Աստծո, ի տարբերություն Մոսկվայի, հայր եզրասի ջանքերով այնտեղ կառուցված թե՛ եկեղեցին (եւ ոչ մեկը), եւ թե՛ առաջնորդարանն առավել քան բարեվայելուչ են, եւ բանադրված Տիրանի ու նրան աջակցող քրեական եւ մյուս տարրերի իշխանությունն էլ այնտեղ չի տարածվում... Իսկ հետո մեկ էլ տեսար սկսվեցին նոր, առավել պայծառ ժամանակներ:

Ի դեպ, դեսպանատանը ցուցադրված հայ նկարիչների աշխատանքների ցանկում կար նաեւ Պետերբուրգի նախկին քաղաքապետի եւ Ռուսաստանի ներկայիս նախագահի նախկին պետի՝ Անատոլի Սոբչակի դիմանկարը: Սոբչակի այժմ շատ հանրահայտ այրին՝ Լյուդմիլա Նարուսովան (նախագահ Պուտինի խորհրդականը), ուղարկել էր հսկա ծաղկազամբյուղ, իսկ ուշ երեկոյան նաեւ այցելել էր դեսպանատուն: Մի խոսքով, Մոսկվայում պետերբուրգցի հայերի դեբյուտը կարելի է հաջող համարել: Մինչդեռ ուրիշ շենքում՝ երիտասարդության պալատում իր նորամուտը նշած ՌՀԱ-ական նոր թիմը՝ «Հայկական նախագծի» բախտն այնքան էլ չբերեց: Ավա՜ղ, թիմը պարտվեց... Փոխարենը մեկ ուրիշ հավաքական՝ ՀՀ դեսպանության ֆուտբոլի թիմը (ավագը ՌԴ-ում Հայաստանի հյուպատոս Արտակ Աղաջանյանն է) մեզ հուսախաբ չարեց, 3-րդ տեղը գրավելով Մոսկվայի դիվանագիտական կորպուսի 24 թիմերի առաջնությունում:

Դեսպանության մշակութային կենտրոնի տնօրեն Գագիկ Գաբրիելյանի խոսքերով. «Մոտ ժամանակներս Մոսկվայում նշվելու են եւս երկու հոբելյան՝ Հովսեփ Օրբելու 115-ամյակը եւ Լեւոն Օրբելու 120-ամյակը, ինչպես նաեւ Մոսկվայի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Սերգեյ Ասլամազյանի 105-ամյակը, որը մշակել է լարային քառյակի համար Կոմիտասի գրած բոլոր ստեղծագործությունները»:

Միայն թե հայտնի չէ, այդ միջոցառումները կանցնե՞ն արդյոք Մոսկվայում ՀՀ ներկայիս դեսպան Սուրեն Սահակյանի հովանավորությամբ, թե՞ արդեն կլինի նրա իրավահաջորդը: Բանն այն է, որ գրեթե 3 տարի առաջ նրա նշանակման պահից հետկանչի վերաբերյալ ծայր առած լուրերն այժմ, որքան էլ տարօրինակ է, իրական հիմք են ստանում: Դեսպանի բազկաթոռն արդեն պատրաստվում է զբաղեցնել կոնսերվատորիայի ռեկտոր Արմեն Սմբատյանը: Առայժմ դժվար է ասել, թե ինչ ծրագրեր ունի Սուրեն Սահակյանը: Նաեւ դժվար է ասել, թե ինչու ղեկավարությունը հենց հիմա է որոշել փոխել դեսպանին...

Լավատեղյակ աղբյուրները պնդում են, թե տվյալ դեպքում բախտորոշ են դարձել Սահակյանի «չափազանց սերտ բարեկամական հարաբերությունները» Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ, գործարար Արա Աբրահամյանի հետ: Ինչ էլ լինի, Միությունը պատրաստվում է իր երկրորդ համագումարին, որը տեղի կունենա մարտի 22-ին, սովորականի պես Մոսկվայի շքեղ «Պրեզիդենտ հոթելում»: Ակտիվիստներն արդեն սկսել են ժամանել Ռուսաստանից եւ ԱՊՀ այլ երկրներից:

Վերջում՝ ամենահաճելի լուրը: Մոսկվայի Չայկովսկու անվան համերգասրահում քաղաքի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ 4 հիասքանչ համերգ տվեց ամենից սիրված դիրիժոր Օհան Դուրյանը: Ֆրանսահայ մաեստրոյի վերջին՝ 4-րդ համերգը տեղի ունեցավ մարտի 18-ին, կոնսերվատորիայի մեծ դահլիճում: Փարիզյան կոմունայի օրն այստեղ հնչեցին ֆրանսիացի կոմպոզիտորների գործեր:

Այդ ազգայնականը ես եմ

ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՏԵՐ-ԳՈՒԼԱՆՅԱՆ

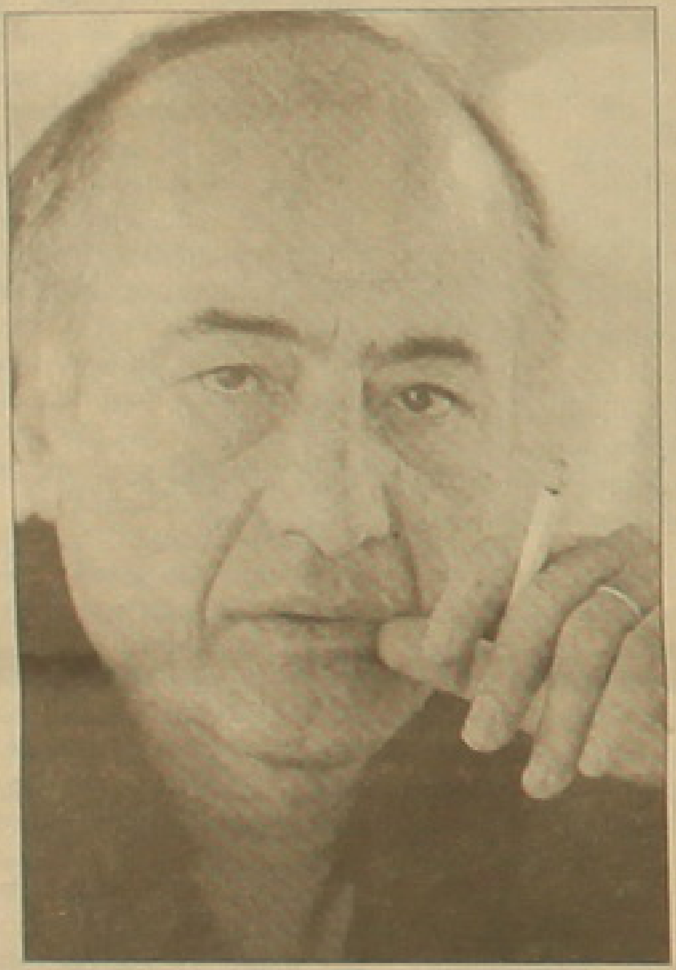

Նախանձում եմ, ազնիվ խոսք, նախանձում եմ երիտասարդ ժողովուրդներին: Երանի իրենց, իրենց թեթեւ ոտներին, հոգիներն անխռով, մտքերը պարզ, իրենք էլ ջահել ու անհոգ: Աշխարհը լիքը, դռները բաց, իրենք էլ այդ լիքը, կանաչ աշխարհով ընկել, գնում են աղաս: Ժանտախտից չեն վախեցել, տիֆից, սելջուկից, մոնղոլից չեն վախեցել: Ուրիշ ազգերն այդ համաճարակների դեմն առել են, փոխարենը գրականություն, փիլիսոփայություն, բարոյականություն են ստեղծել: Ինքնաթիռ, մեքենա, հեռուստացույց են ստեղծել: Ստեղծել-սպել են ջահել ժողովուրդներին: Նրանք էլ վերցրել-դրել են տակները եւ կոլեկտիվ խանդավառությամբ գնում են այս կանաչ աշխարհով: Գնում են, եւ ամեն մեկը նախահայր է իր սաղմնավորվող ազգի, գրականության, գիտության հիմնադիր, կենդանի դասական: Գնում են, եւ իր աճող մարմնի թափն առաջին անգամ գիտակցողի անկազմակերպ ոգեւորությամբ ժպտում են մեզ հին պատմությունների մեջ խճճվածներիս եւ քաջալերում՝ թե մի վախեցեք, եկեք մեր հետեւից, մենք ճանապարհը գիտենք, մենք մեզ կսովորեցնենք ինչպես ապրել: Եկեք:

Երանի իրենց: Եվ ոչ երանի մեզ: Մեզ՝ Հայոսի ու Քարթլոսի ժառանգներիս, որ 6000 տարի ապրում ենք արդեն, ապրում իրար կողքի եւ իրար մեջ ու չենք կարողանում պատմության ու ներկայի թնջուկներից ազատվել, ամենապարզ առիթով փնտրում-գտնում ենք, եթե չենք գտնում, հորինում ենք մեղքեր, որպեսզի մեր ներքին անհաջողությունը մյուսի վրա բարդենք, բարեկամին հռչակենք հակառակորդ եւ պայքարենք նրա դեմ: Սեփական երկրի քաղաքացուն, միայն այն պատճառով, որ նա հայ է, հռչակենք ազգայնական, եւ ամենազարմանալին՝ անջատողական, ու չվստահենք նրան: Եվ այսպես, ամեն անգամ, երբ Վրաստանի համար սկսվում է ներիշխանական կամ աշխարհաքաղաքական ճգնաժամ, որոշ վրաց քաղաքական գործիչներ հիշում են Ջավախքի մասին: Ի դեպ, Ջավախքի մասին հիշում են եւս մի անգամ՝ ընտրությունների նախօրեին: Բայց, ի տարբերություն ընտրությունների սիրո խոստովանությունների շրջանի, ճգնաժամի պարագայում Ջավախքը սկսվում է հոլովվել որպես ոչ միայն ազգայնականության, այլեւ անջատողականության կենտրոն: Եվ սկսվում է վրաց ԶԼՄ-ների հարձակումը Ջավախքի եւ ջավախքցիների վրա, ինչն ըստ էության հող է նախապատրաստում հասարակական կարծիքի համար, թե այ տեսեք, Վրաստանի բոլոր գործերը կարգին կլինեն, եթե չլինի Ջավախքի հայության անջատողական տրամադրությունը: Եվ սա արդեն որերորդ անգամ. սկսած Գամսախուրդիայի իշխանությունից, ում հետ ես առիթ եմ ունեցել հանդիպելու: Ինչպես նաեւ ներկա եմ եղել Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահների հանդիպումներին ոչ միայն որպես ԱԺ պատգամավոր ու մտավորական, այլեւ ծագումով ջավախքցի:

Այո, ես ջավախքցի եմ: Այնտեղ ապրել են իմ պապերը, այնտեղ այսօր ապրում են իմ ծնողներն ու հարազատները: Եվ եթե ջավախքցի մի ազգայնական կա՝ դա ես եմ: Եվ ահա թե ինչ եմ մտածում եւ ինչ գիտեմ ես:

Չեմ ճանաչում ոչ մի ջավախքցու, որ այսօր անջատողականության կոչեր անի: Չեմ ճանաչում ոչ մի ջավախքցու, որ այդպես մտածի: Եթե ջավախքցին ուզում է ապրել արժանապատիվ՝ պահպանելով իր ազգային կերպը, լեզուն ու մշակույթը, եւ ցանկանում է Վրաստանի կազմում ինքնավարության լայն հնարավորություն, դա ընդամենը ցանկացած ժողովրդի իրավունքն է, դա պարզապես մարդու իրավունք է: Եվ ինձ համար մնում է անհասկանալի, թե ինչու է այդ բնական ցանկությունը որակվում իբրեւ անջատողականություն: Ումի՞ց եւ ինչի՞ց են վախենում Վրաստանի համապատասխան իշխանավորները: Մի՞թե Ջավախքի հայերը Վրաստանի քաղաքացիներ չեն: Եվ ինչո՞ւ են վախենում լսել մեր քաղաքացիների ձայնը եւ հարգել նրանց արժանապատիվ ապրելու բնական իրավունքը: Ներողություն եմ խնդրում, բայց տպավորություն կա, թե ինչ-որ մարդիկ ինչ-որ բան են գողացել եւ անհանգիստ են:

Երբ Պիղատոսը մեղադրեց Քրիստոսին, թե ուզում է հրեաների թագավոր դառնալ, Քրիստոսը պատասխանեց՝ այդ դու ասացիր

Կրկնում եմ. ոչ մի ջավախքցի անջատողական չէ, եւ Ջավախքի անջատողականության մասին լուրերը միշտ տարածվում են վրաց իշխանական շրջանակներից ու մամուլից, իսկ ջավախքցին այդ մասին անտեղյակ է ու տարակուսած, թե որն է այդօրինակ քարոզչության նպատակը, որը բարեկամների մեջ հակառակորդներ է փնտրում եւ պայքարում երեւակայական ուժերի դեմ:

Այնինչ մեր երկու ազգերի շահի երկարյա օրենքը պարտադրում է մեզ իրար հետ լինել, մեր հաջողությունն ու դժվարությունը իրար հետ կիսել, եւ Հայոսի ու Քարթլոսի մասին չհիշել միայն հանդիսավոր տոնակատարությունների ժամանակ, որոնց ընթացքում մեր քաղաքական գործիչներն ու մտավորականները կնքվում են հազարամյա եղբայրության ավազանում, շռայլ սեր են խոստանում իրար, բայց այդպիսի սիրուց, ցավոք, երեխա չի ծնվում:

Այնինչ մեր երկու ժողովուրդները իսկապես սիրում են իրար եւ ոչ թե դեպքից դեպք են հիշում մեր 6000-ամյա պատմությունը, այլ այդ պատմությունը ապրում են՝ իրենց ուրախ ու դժվար օրերով, հաստատում իրենց կյանքով:

Ես սիրում եմ Վրաստանն ու վրաց ժողովրդին, լավ գիտեմ ու հիանում եմ այդ ժողովրդի տաք ու արտիստիկ մշակույթով, եւ հիմա ինչ որ ասելու եմ՝ չի վերաբերում վրաց ժողովրդին, այլ վերաբերում է վրաց քաղաքական գործիչներին ու մամուլին:

ԱՍԵԼԻՔ ԱՌԱՋԻՆ

Անտեղի մի շահարկեք Ջավախքի անունը, մի վիրավորեք ձեր օրինապահ քաղաքացիներին: Մի փորձեք ներկայացնել սուտը որպես պատմություն, թե հայերը Ջավախքում հայտնվել են 1830 թ-ից հետո: Իրականությունն այն է, վկան՝ վրաց պատմահայր Մրովելին, որ դեռեւս 2000 տարի առաջ, Ս. Նինոյի ժամանակներից Ջավախքում հայեր էին ապրում: Վկան են նաեւ հնագույն պատմական հուշարձաններն ու 9-ից մինչեւ 19-րդ դար եւ այնուհետեւ ստեղծված հայկական խաչքարերը: Բերեմ եւս մի օրինակ, այս անգամ թուրքական. 1578 թ-ի «Գյուրջիստանի մեծ դավթարը» ասում է, որ Ջավախքի բնակչության մեծամասնությունը հայեր էին, Հայ առաքելական եկեղեցու հետեւորդներ: Ի դեպ այդ դավթարում նշվում են նաեւ հայ գյուղապետների եւ քահանաների անունները: Իսկ 1830 թ-ին Էրզրումից Ջավախք գաղթել են ընդամենը 53000 հայեր, որոնց մեծ մասը, չհամակերպվելով տեղի պայմաններին, վերադարձավ Էրզրում: Սա է ճշմարտությունը: Էրզրումից գաղթած հայերը եկել էին հայերի մոտ Ջավախք, որը Թիֆլիսի նահանգի հետ կազմում էր Ռուսական կայսրության մի մասը:

ԱՍԵԼԻՔ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ջավախքում ավելի քան երեք տարի առաջ ստեղծված «Վիրք» կուսակցությունը դիտվում է որպես անօրինական ստեղծված ազգայնական կառույց, բայց ով պիտի օրինականացներ այդ կուսակցությունը, եթե ոչ պաշտոնական Թբիլիսին: Եվ, եթե անկեղծ լինենք, կուսակցությունը չի գրանցվում միայն այն պատճառով, որ ստեղծված է ջավախահայերի կողմից: Եվ համոզված եմ՝ Վրաստանի ցանկացած վայրում այդօրինակ նպատակներ հետապնդող կուսակցությունը հեշտությամբ կգրանցվեր: Իսկ կուսակցության նպատակն, ընդամենը, Ջավախքի ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական, բարոյական ու հոգեբանական վիճակը բարելավելն է, ազգային կերպը պահպանելը, Վրաստանում ապրող ազգային փոքրամասնությունների համար տեղական ինքնակառավարման քաղաքակիրթ մոդել ստեղծելը: Ինչը, իմ կարծիքով, բխում է նաեւ Վրաստանի շահերից:

ԱՍԵԼԻՔ ԵՐՐՈՐԴ

Վրացական մամուլը մեղադրում է Հայաստանին, որտեղից իբր ղեկավարվում են Ջավախքի ազգայնական տրամադրությունները: Մի մեղադրանք, որն առավել քան զարմանալի է, որովհետեւ Հայաստանի իրական շահը այսօր պահանջում է իր կողքին տեսնել խաղաղ, կայուն, բարգավաճ Վրաստան: Եվ Հայաստանի իշխանությունները դա ապացուցում են իրենց հստակ քայլերով: Իսկ իմ կարծիքով, թերեւս ճիշտ կլիներ, որ Հայաստանի կառավարության կազմում լիներ մի մարմին, որ զբաղվեր Ջավախքի եւ վրացահայության խնդիրներով. ընդհանրապես, որն, ափսոս, այսօր չկա:

ԱՍԵԼԻՔ ՉՈՐՐՈՐԴ

Թուրք-մսխեթցիների խնդիրը չգիտես ինչու կապվում է Ջավախքի հետ, երբ որ Ջավախքում երբեք թուրք-մսխեթցիներ չեն ապրել: Նրանք ապրել են Ասպինձայի գյուղերում, որտեղ հիմա վրացիներ են ապրում: Այնքան է խեղաթյուրվել իրականությունը, որ Թուրքիայի ու Վրաստանի պաշտոնական հանդիպումներում քննարկվում է անհավատալի նախագիծ՝ տեղահանել Ջավախքի բնակչությանը եւ նրանց փոխարեն բերել թուրք-մսխեթցիներին, որպեսզի հնարավոր լինի կառուցել Կարս-Ախալքալաք երկաթուղին եւ Բաքու-Թուրքիա գազամուղը: Ի՞նչ անուն տալ սրան: Ո՞ւմ մտքով կարող է անցնել այդպիսի դաժան ծրագիր՝ իր հայրենիքից տեղահանել մի ամբողջ ժողովրդի: Երբ այդպես մտածելն անգամ հանցագործություն է:

ԱՍԵԼԻՔ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Ջավախքից ռուսական զորքերի դուրսբերման խնդիրը, որում նույնպես մեղադրվում են ջավախքահայերը, որպես արգելակող գործոն: Բայց չէ՞ որ աչքը տեսածից է վախենում: Վրաստանի բոլոր այն բնակավայրերում, որտեղից դուրս եկան ռուսական զորքերը, տեղն անմիջապես զբաղեցրեց թուրքական բանակը: Ի՞նչ երաշխիք, որ նույնը չի կրկնվի Ջավախքում:

Ասելիքների այս շարքը կարելի է անվերջ շարունակել, պարզաբանել, հերքել, հաստատել, բայց եթե չկա ճշմարտությունը տեսնելու եւ խոստովանելու բարի կամքը, դժվար կլինի հասկանալ իրար: Այնինչ մեզ իրար կապող օղակները հազարապատիկ ավելին են, քան այն հորինովի հակասությունները, որոնք կարող են մեզ օտարացնել իրարից:

Եվ որովհետեւ ամեն ինչ անցնում է, բայց ամեն ինչ չէ, որ մոռացվում է: Ես հիմա ցավով, ազնիվ խոսք, սրտի ցավով եմ վերհիշելու շատ իրողություններ, որոնք մղձավանջի նման հետապնդում են ինձ, եւ որոնց մասին չէի ուզենա խոսել....

ՉԷԻ ՈՒԶԵՆԱ ԱՍԵԼ ԱՌԱՋԻՆ.

Որ մի ամբողջ հարյուրամյակ շարունակ Վրաստանի տարածքում կազմակերպվեց հայկական հուշարձանների անօրինական կոտորած, ինչպես Թբիլիսիում, Կախեթիայում, այնպես էլ Քուռ գետի աջ եւ ձախ ափերին, կոտորած, որը շարունակվում է մինչեւ օրս: Այնինչ, Թիֆլիս հրաշալի քաղաքը ժամանակին հիմնականում կառուցվեց հայերի ձեռքերով: Եվ ոչ միայն Թիֆլիս քաղաքը:

ՉԷԻ ՈՒԶԵՆԱ ԱՍԵԼ ԵՐԿՐՈՐԴ.

Որ Ստալինի եւ Բերիայի տխրահռչակ ժամանակներից մինչեւ Գամսախուրդիա, հարյուր հազարավոր հայեր ուժով վրացացվեցին: Եվ բանն այսօր հասել է այնտեղ, որ հիմա դժվար է գտնել մի վրացի, որի երակներում հայկական արյուն չհոսի: Ինչի արդյունքն էլ եղավ այն իրողությունը, որ վերջերս վրաց իշխանությունների ամենաբարձր ոլորտներում տեսական ու քաղաքական գործիչները հրապարակավ մեղադրում են իրար հայկական ծագման համար: Եվ ոչ ոք չի հարցնում, թե ո՞վ է մեղավոր, ո՞վ ստեղծեց այդ վիճակը: Կամ ենթադրենք թե այդ մարդիկ իսկապես ծագումով հայ են, մի՞թե դա մեղք է, եւ մի՞թե հայը Վրաստանի քաղաքացի չէ:

ՉԷԻ ՈՒԶԵՆԱ ԱՍԵԼ ԵՐՐՈՐԴ.

Որ Վրաստանի խորհրդայնացման շրջանից սկսած հայերը Վրաստանում համարվում էին երկրորդական կարգի մարդիկ: Հիշենք տարածված ՈՒԳԱՆ ՎԱԳՈՆՇԻ, որը նշանակում էր, թե՝ եթե հայ ես, միայն գնացքի վերջին վագոնում կարող ես տեղ ունենալ եւ ԿԱՐԳԻ ԲԻՃԻԱ ՄԱԳՐԱՄ ՍՈՄԵԽԻ, այսինքն թե՝ լավ տղա ես, ափսոս, որ հայ ես արտահայտությունները: Մի ժողովրդի հանդեպ, որը իր տաղանդի եւ աշխատասիրության շնորհիվ Վրաստանը շենացնող ամենաերեւելի գործոններից մեկն է եղել ու կա:

ՉԷԻ ՈՒԶԵՆԱ ԱՍԵԼ ՉՈՐՐՈՐԴ.

Ինչեւէ, չեմ ուզում այլեւս շարունակել:

Չէի ուզենա խոսել այս ամենի մասին, իսկապես, չէի ուզենա ասել, որովհետեւ հիշելն անգամ դառնություն է բերում... Եվ հիմա ես նորից ու կրկին նախանձում եմ երիտասարդ ժողովուրդներին, որոնց բախտը բերել է: Մեր սխալների վրա իրենք կառուցել են իրենց ճիշտը, եւ մեզ հետ այսօր խոսում են իրենց քննություն բռնած ճշտով եւ ուզում են մեզ սովորեցնել ինչպես ապրել, ինչպես լինել հարեւան ու բարեկամ. Երանի իրենց:

Իսկ մենք՝ Հայոսի ու Քարթլոսի ժառանգներս, հազարամյակների կնճիռը մեր ճակատներին, փոխանակ դժվար պահին սատար կանգնենք իրար, հասկանանք, միասին լուծենք մեր խնդիրները, օտար, երիտասարդ ուժեր ենք հրավիրում՝ մեր միջեւ գոյություն չունեցող, հորինովի կնճիռները հարթելու: Իսկ օտարների առողջությունն ու ուժը, ինչպես գրում է Խորենացին, արդեն վտանգավոր են մեր երկու հին ազգի համար:

Ինչպես արդեն ասացի՝ ես ջավախքցի եմ, եւ եթե ջավախքցի մի ազգայնական կա, դա ես եմ: Եվ ես՝ ջավախքցի ազգայնականս, համոզված եմ, որ այսօր իրար հետ զրուցելիս մենք, ինչպես հազարամյակներ առաջ, մեր ձեռքերի մեջ թաքուն քար չենք պահում եւ քարերով չենք ուզում խաղալ, քանի որ, ինչպես Ջավախքում են ասում, քարի մեջ արյուն կա: Վստահ եմ նաեւ, որ մեր երկու ժողովուրդների սերն իրար հանդեպ ու ընդհանուր շահը կդաստիարակի վրաց քաղաքական գործիչներին ու մամուլին զգույշ խոսել, իմաստուն լինել, բարեկամի մեջ թշնամի չփնտրել եւ չմոռանալ, որ Վրաստանի ամենադժվար պահերին Ջավախքը եղել է երկրի կայունացման ամենալուրջ գործոնը:

Այնպես որ անտեղի մի շահարկեք Ջավախքի անունը, եւ մեր երկու ժողովուրդների շահերի երկարյա օրենքը աչքի առաջ ունենալով, օրվա, թեկուզ գայթակղիչ, ուտելիքը կյանքի հազարամյա հացի հետ մի փոխեք:

ՀԱՅ-ԹՈՒՐՔ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովը» վերսկսում է իր աշխատանքները

Այդ մասին է վկայում Միչիգանի համալսարանում հրավիրված գիտաժողովը

Մարտի 14-ին **«Ազգը»**, հիմք ընդունելով թուրք լրագրող Ջենգիզ Չանդարի վկայությունը, տեղեկացրել է, որ «Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովը» պատրաստվում է վերսկսել իր աշխատանքները քարմացած կազմով: Չանդարն այն լրագրողներից է, որ հունվարի կեսերին ժամանել էին Երեւան եւ մասնակցել Երեւանի մամուլի ակումբի նախաձեռնությամբ «Արմենիա» հյուրանոցում կազմակերպված կլոր սեղանին: Ի դեպ, հանձնաժողովի աշխատանքները վերսկսելու պատրաստակամության մասին Չանդարն ու նրա երեք գործընկերները դեռ հունվարին Երեւանում էին ակնարկել:

Այլ կերպ ասած, այդ հանձնաժողովը չէր գրվել: Ուստի դրա աշխատանքների վերականգնումն անակնկալ լինել չի կարող: Հարկ է, սակայն, նշել, որ **«Ազգը»** նույն օրվա համարում տեղեկացրել էր նաեւ Մ. Նահանգներում հայ եւ թուրք գիտնականների մասնակցությամբ տեղի ունեցած գիտաժողովի մասին՝ առանց պարզաբանելու, թե ովքե՞ր են մասնակիցները, ո՞ր հաստատությունն է կազմակերպել դա եւ ի՞նչ գիտաժողով է: Արանք կարեւոր հարցեր են, որովհետեւ այդպիսի գիտաժողովներին, որպես կանոն, հետեւում են կոնկրետ քայլեր, իսկ դրանց հետեւանքները եթե ոչ Հայաստանի, ապա գոնե հայ-թուրքական հարաբերությունների եւ Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացի վրա անմիջական անդրադառնում են:

Հիշեցման կարգով նշենք, որ «Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովի» կազմակերպմանը նախորդել էին ԱՄՆ-ում հրավիրված գիտաժողովները: Ուրեմն, վերջին գիտաժողովն էլ հանձնաժողովի վերականգնմանն է նախորդում: Դա մարտի 7–10-ին կազմակերպել է Միչիգանի համալսարանը: Գիտաժողովի մասին մարտի 8-ի համարում տեղեկացրել է «Ակօսը», համարելով գիտաժողովը պատմական: Կ. Պոլսում հրատարակվող այդ թերթն ընդգծել է դրա հրավիրման ժամանակացույցի կարեւորությունը:

Ի դեպ, գիտաժողովը հրավիրվել է այն ժամանակ, երբ Եվրախորհրդարանի փետրվարի 28-ին ընդունած «Հարավկովկասյան զեկուցագրի», առավել եւս դրա «Հայոց ցեղասպանության հարցում Հայաստանի հետ հաշտվելու» Թուրքիային հասցեագրված կոչի արձագանքները հակազդեցության դրսեւորումներով շարունակ ծավալվում էին թուրքական հասարակական-քաղաքական շրջանակներում: Միաժամանակ գիտաժողովը «Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովի» աշխատանքների դադարումից հետո կազմակերպված թերեւս առաջին միջոցառումն է:

Գիտաժողովին մասնակցել են ամերիկացի, հայ եւ թուրք պատմաբաններ: Եռօրյա նիստերում ընթերցվել է 22 զեկուցում, որոնց զգալի մասն առնչվում է Հայոց ցեղասպանությանը եւ հայկական հարցին: Հասկանալի է, որ գիտաժողովի հայ մասնակիցները, բացառությամբ լոնդոնաբնակ Փանոսյանի, ԱՄՆ-ից են, իսկ թուրք գիտնականները՝ Թուրքիայից, ԱՄՆ-ից եւ Գերմանիայից: Գիտաժողովում հայկական կողմը ներկայացրել են Վահագն Տատրյանը, Ռիչարդ Հովհաննիսյանը, Ժիրայր Լիպարիտյանը, Ռոնալդ Սյունին, ինչպես նաեւ Նյու Յորքի Զոհրաբյան կենտրոնից Արամ Արքունը, Բերքլիի Կալիֆոռնիա համալսարանից Սթիվեն Աստուրյանը, Նյու Յորքի համալսարանից Պոլ Պողոսյանը եւ Լոնդոնի տնտեսագիտական բարձրագույն դպրոցից Ռազմիկ Փանոսյանը:

Ինչ վերաբերում է թուրքական կողմին, ապա նրա մասնակիցներից պրոֆ. Բասքըն Օրանը, պրոֆ. Հալիլ Բերքթայը, Լեյլա Նեյզին Թուրքիայից են, համապատասխանաբար ներկայացնում են Անկարայի եւ Սաբանջի համալսարանները, Թաներ Աքչամը, Ֆաթմա Մյուգե Գյոչեքը, որոնք Միչիգանի համալսարանի ներկայացուցիչներ են, Եյլի համալսարանի ներկայացուցիչ Սոներ Չալըփքայի հետ՝ ԱՄՆ-ից, իսկ պրոֆ. Ֆիքրեթ Ադանըրը՝ Գերմանիայից: Ընդ որում, Ադանըրը, Աքչամը, Բերքթայը, ինչպես նաեւ Ռ. Հովհաննիսյանը եւ Արքունը 2001 թ. մարտին մասնակցել են Գերմանիայում կազմակերպված հայ-թուրքական երկխոսությանը:

Հասկանալի է, որ գիտաժողովի աշխատանքները լուսաբանելու, դրանց մասին հասարակության լայն շրջանակներին տեղյակ պահելու եւ ընդհանուր գնահատականներ տալու նպատակով Միչիգանի համալսարան է հրավիրվել ընդամենը 2 լրագրող՝ «Թուրք-Հայեր» գործակալության աշխատակից Ջենգիզ Չանդարը եւ «Ակօսի» գլխավոր խմբագիր Հրանտ Դինքը (երկուսն էլ Թուրքիայից): Ակամա հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ: Ըստ երեւույթին, գիտաժողովի մասին տեղեկատվությունը վերահսկելու նպատակով: Ո՞րն է դրա իմաստը: Թուրք մասնակիցներին խնայելը: Սա նշանակում է, որ վերջիններս գիտաժողովում Հայոց ցեղասպանության հարցի շուրջ անկեղծ խոսակցություն են ծավալել, իսկ դա կազմակերպիչներին ստիպել է նիստերն անցկացնել դռնփակ, որպեսզի զեկուցողները Թուրքիայում հակազդեցության առաջ չքերեն:

Հայոց ցեղասպանության մասին անկեղծ խոսակցությունը հայ-թուրքական հաշտեցման առումով նշանակալից քայլ է: Սակայն այդ խոսակցությունը թուրք հասարակությունից քողարկելը ամենեւին հաշտեցմանը չի նպաստում: Այս պայմաններում Միչիգանի համալսարանում կազմակերպված գիտաժողովը դառնում է Հայոց ցեղասպանությունը շահարկելու միջոց, իսկ շահարկման հետ ինքնաբերաբար շահարկվում է նաեւ հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորումը: Թե կարգավորմանն ի՞նչ նպաստ կբերի շահարկումը՝ դժվար է ասել: Բայց որ ամերիկահայ մեր հայրենակիցները գիտաժողովին իրենց մասնակցությամբ դա հայաստանցի գիտնականների բացակայության պայմաններում որպես հայ-թուրքական բնութագրելու հնարավորություն են տալիս կազմակերպիչներին, ակնհայտ է: Ի վերջո, եթե խոսքը հայ-թուրքական հարաբերությունների մասին է, ապա նման գիտաժողովներում խոսքի իրավունքը պետք է առաջին հերթին պատկանի հայաստանցի գիտնականներին, այլ ոչ թե նրանց, ովքեր կամա թե ակամա ներկայացնում են ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը:

ՏԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Բերեզովսկին ուզում է մնալ Մեծ Բրիտանիայում

Տարիներ շարունակ Ռուսաստանի տնտեսական եւ քաղաքական կյանքում հսկայական ազդեցություն ունեցած միլիարդատեր Բորիս Բերեզովսկին, որը ՌԴ նախկին նախագահ Բորիս Ելցինի ընտանիքի մերձավորներից էր, ներկայումս Մեծ Բրիտանիայում է, որտեղ բացահայտ պայքար է ծավալել ՌԴ ներկայիս նախագահ Վլադիմիր Պուտինի եւ երկրի գաղտնի ծառայությունների դեմ: Ըստ երեւույթին, նա վախենում է Ռուսաստան վերադառնալ, որտեղ ամբաստանվում է խոշոր յուրացումների եւ չեչեն ահաբեկիչների ֆինանսավորման մեջ: «Մոսկովսկիե նովոստի» թերթին տված հարցազրույցում Բերեզովսկին խոստովանել է, որ ինքը Մեծ Բրիտանիայի իշխանություններին է դիմել այդ երկրում մնալու խնդրանքով: Ինչ վերաբերում է նրա ռուսաստանյան ունեցվածքի տնօրինմանը, դրանով զբաղվելու են Բերեզովսկու մերձավոր գործընկերները:

Մարտի 7-9-ը Վաշինգտոնում տեղի ունեցած ԱՄՆ-Ադրբեջան առեւտրային պալատի 5-րդ կոնֆերանսում Բաքվում Վաշինգտոնի դեսպան Ռոս Վիլսոնն իր ելույթում ասել էր, որ նախագահ Հեյդար Ալիեւը ԱՄՆ-ին առաջարկել է հակաահաբեկչական պայքարում օգտագործել Ադրբեջանի ռազմակայանները, եւ առաջարկությունը քննարկման փուլում է: Մինչ այդ էլ կան խորհրդատուներ ուղարկելու խնդիրը: Որպես պաշտոնական պատրվակ ԱՄՆ-ը նախապատրաստվում է օգտագործել Ադրբեջանի հարավային սահմանները ամրապնդելու անհրաժեշտությունը: Սահմանը հատելով մահմեդական ահաբեկիչները հասնում են Ադրբեջան, ապա Վրաստանով հասնում են Չեչնիա Ռուսաստան: «Զերկալոն» նշում է, որ առաջին փուլում ամերիկացիները տակ ադրբեջանցիները դադարեցրին վիճելի Արագ-Ալով-Շարղ հանքավայրերի հորատման աշխատանքները: Մի քանի օր առաջ Իրանի էներգետիկայի նախարար Զանգանեն հայտարարեց, որ արդեն մարտի վերջերին Իրանը Արագ-Ալով-Շարղում կսկսի հորատման աշխատանքները: Ի դեպ, ավելորդ չէ նշել հետեւյալը. նախագահ Հ. Ալիեւի աշխատակազմը երեկ հաստատեց, որ Ադրբեջանի դեպքում:

Շուտով ամերիկացի զինվորականներ կհայտնվեն Ադրբեջանում

ադրբեջանական մամուլը, հղումներ անելով դիվանագիտական իրազեկ աղբյուրների, նշում էր, թե ամերիկյան ուժերը կարող են տեղակայվել Բաքվի եւ Քյուրդամիրի (Կենտրոնական Ադրբեջան) ռազմակայաններում:

Անցնող շաբաթ ռուսական «Նեզավիսիմայա գազետան» կանխատեսել էր մոտ ապագայում ամերիկացի զինվորականների այցելությունը Ադրբեջան: Թերթի կարծիքով, դրա հիմնական նպատակը Կենտրոնական եւ Առաջավոր Ասիայի էներգակիրների ամուր եւ երկարատեւ վերահսկողություն ապահովելն է: «Շատ շուտով ամերիկացիները եւ թուրքերը կհայտնվեն Ադրբեջանում, ընդ որում, թվաքանակով ավելի շատ, քան Վրաստանում», գրել էր թերթը:

Ադրբեջանում ԱՄՆ ռազմական ներկայության հաստատման հնարավորությանն է անդրադարձել Բաքվի «Զերկալոն» իր մարտի 19-ի համարում: Դիվանագիտական աղբյուրներ վկայակոչելով, թերթը գրում է, թե Բուշի վարչակազմը քննարկում է Ադրբեջան ամերիկացի զինվորականներ նախապատրաստվում են, ինչպես Վրաստանի պարագայում, Ադրբեջան ուղարկել մի քանի տասնյակ խորհրդատուներ, որոնք ադրբեջանցի զինվորականներին պետք է ուսուցանեն, թե ինչպես պայքարել «Ալ Ղաիդայի» եւ ծայրահեղական այլ խմբավորումների դեմ: Հետագայում ենթադրվում է ամերիկյան զորակազմի թիվը հասցնել մի քանի հազարի, որի գլխավոր նպատակը կլինի Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան նավթատարի եւ Բաքու-Թբիլիսի-Էրզրում գազատարի պաշտպանությունը:

Ավելորդ չէ հիշել, որ այս երկու նախագծերն էլ քննարկման փուլում են, եւ անուղղելի լավատեսները խողովակաշարերի կառուցման ամենամոտ թվականը նշում են 2005-ը:

«Զերկալոն» կանխատեսում է, թե ամերիկացի զինվորական հյուրերը Ադրբեջանում հաստատվելու այլ, ոչ պակաս կարեւոր նպատակ էլ ունեն: Գաղտնիք չէ, որ Իրանը դեմ է Կասպից հանքավայրերի վերամշակմանը, քանի դեռ չի որոշվել Կասպիցի իրավական կարգավիճակը: Անցյալ ամռանը իրանցիների սպառնալիքների կավարն անորոշ ժամանակով հետաձգում է Թեհրան այցելությունը: «Զերկալոն» իր հերթին մեջբերում է ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Ռիչարդ Արմիթաջի օրերս արած հայտարարությունը. «Մենք անհարկի չենք համարի, թե ինչպես են Իրանի իշխանությունները ճնշումներ բանեցնում հարեւանների վրա: Սա պետք է հասկանան բոլորը»:

Ադրբեջանում ԱՄՆ ռազմական ներկայության հաստատման խոչընդոտներ էին մի քանի օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ գործոններ: Դրանք այսօր վերացված են: Ամենագլխավորը՝ վերացված է Ազատության աջակցության ակտի 907 ուղղումը, ինչն արգելում էր ադրբեջանա-ամերիկյան ռազմական համագործակցությունը: Վերացված է նաեւ ոչ պակաս կարեւոր գործոն՝ Պուտինի կամ Ռուսաստանի կայսերական հավակնությունը: Եթե ամերիկացիներին թույլատրվում է հաստատվել Կենտրոնական Ասիայում, ապա ինչո՞ւ նույնը չի կարելի Վրաստանում եւ Ադրբեջանում:

Թ. Հ.

Սերբիայի փոխվարչապետը՝ ԱՄՆ-ի լրտես

Սերբիայի փոխվարչապետ եւ դաշնային խորհրդարանի պատգամավոր Մոմչիլո Պերիշիչն ուրբաթ երեկոյան ռազմական անվտանգության ծառայության աշխատակիցների կողմից ձերբակալվեց այն պահին, երբ ընթրում էր ամերիկացի դիվանագետ Ջոն Նեյբորի հետ: Պերիշիչի մոտ հայտնաբերվեցին Հարավսլավիայի (երկիրն առայժմ չի փոխել անունը) գլխավոր շտաբի գաղտնի նյութեր: Լրտեսության կասկածանքով քննչական մեկուսարան տարված փոխվարչապետին հարցաքննեցին, բայց երկու օր անց ազատ արձակեցին կրկնակի անձեռնմխելիության պատճառով: Չնայած անձեռնմխելիությանը, 15 ժամ կալանքի տակ պահվեց նաեւ ամերիկացի դիվանագետը եւ արձակվեց միայն ԱՄՆ պետդեպարտամենտի եւ դեսպանության բողոքներից հետո:

Պերիշիչի գործը վարող զինվորական դատախազությունը հրաժարվում է մեկնաբանություններից: Սակայն Բելգրադի «Վեչերնե նովոստի» թերթին հայտնի է դարձել, որ Պերիշիչն ամերիկացուն էր հանձնելու նաեւ այնպիսի նյութեր, որոնք Հաագայի միջազգային դատարանում կարող էին վճռական ապացույցներ դառնալ Հարավսլավիայի նախկին նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչի դեմ: Ներկայիս նախագահ Վոյիսլավ Կոշտունիցան Սերբիայի վարչապետ Զորան Ջինջիչից պահանջել է կամովին պաշտոնաթող լինել, այլապես կստեղծվի խորհրդարանական հանձնաժողով, որը կզբաղվի ոչ միայն փոխվարչապետի, այլեւ Սերբիայի ամբողջ կառավարության հանցանքի քննությամբ:

Բեն Լադենը ողջ-առողջ է

Պնդում են սաուդյան եւ ռուսական աղբյուրները

Ամերիկյան CNN հեռուստաընկերությամբ երեկ ցուցադրվեց հարցազրույց «Ալ Ղաիդայի» առաջնորդ Ուսամա բեն Լադենի խորթ եղբոր՝ Ռուլա Ամին Շեյխ Ահմադի հետ, որը նախընտրեց չնշել իր ազգանունը: Շեյխ Ահմադը եւ բեն Լադենը միեւնույն մորից են, բայց հայրերը տարբեր են: Շեյխ Ահմադը վստահ է, որ իր խորթ եղբայրը ողջ է: Դրա վկայությունը «ստուգված մարդու հեռախոսազանգն է»:

Երեք շաբաթ առաջ մայրը լուր է ստացել Ուսամայի մասին: Շեյխ Ահմադի խոսքերով, բեն Լադենի համար կա երկու հեղինակություն՝ Աստված եւ մայրը: Հենց այդ պատճառով ընդհատակյա կյանքի ամիսներից հետո նա ի վերջո տեղեկացրել է իր մասին: Եղբոր բնորոշմամբ, Ուսաման մանկուց եղել է «պարզ եւ բարեսիրտ», մայրը հոգալափ սիրում է նրան: Վերջին ամիսներին բեն Լադենի տասնյակ եղբայրներն ու քույրերը հոգատարությամբ են շրջապատել մորը եւ նրա հետ հաճախ են զրուցում Ուսամայի մասին:

Հարցազրույցի ընթացքում Շեյխ Ահմադը հերքեց այն լուրերը, թե բեն Լադենն անբուժելի հիվանդ է: Նա հայտարարեց, որ ինքը եւ մայրը Ուսամային վերջին անգամ տեսել են 2001 թ. հունվարին Աֆղանստանում՝ նրա որդիներից մեկի հարսանիքի ժամանակ: Այն ժամանակ բեն Լադենը եղբորն իբր ասել է, թե իր երիկամային անբավարարության վերաբերյալ պտտվող լուրերը մտացածին են: Շեյխ Ահմադի խոսքերով, իրեն հայտնի չէ եղբոր գտնվելու վայրը: Ինքը եղբայրաբար չի ուզում, որ բեն Լադենը ձերբակալվի, թեեւ դատապարտում է սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունները: Շեյխ Ահմադը նաեւ երազում է, որ եղբոր մասին ֆիլմ նկարահանվի Հոլիվուդում:

Բեն Լադենի խորթ եղբոր խոսքերն անուղղակիորեն հաստատվում են ահաբեկչի 4 կանանցից մեկի ավելի վաղ արած հայտարարություններով: Անցյալ շաբաթ Ուսամայի մասին լոնդոնյան «Ալ Մաջալլա» հանդեսին պատմել էր իրեն «A. S.» անվանած մի կին: «Դեյլի թելեգրաֆի» տվյալներով, խոսքը բեն Լադենի 19-ամյա կնոջ՝ Էսամ Աբդալայի մասին է: Նա պատմել էր, որ անցյալ տարվա սեպտեմբերից հետո բեն Լադենը հոգնած եւ հյուծված տեսք է ունեցել անքնության եւ դեղորայքի մշտական օգտագործման հետեւանքով: Էսամը համոզված է, որ ամուսինը ողջ է, եւ ինքը շուտով կտեսնի նրան:

Բեն Լադենի հարազատների այս պնդումները հաստատել են նաեւ Ռուսաստանի որոշ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ: Այսպես, պաշտպանության նախարար Սերգեյ Իվանովն օրերս ամերիկյան NBC հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում հայտարարեց, թե Ուսամա բեն Լադենը «հավանաբար ողջ է» եւ գտնվում է Աֆղանստանում կամ մոտերքում ինչ-որ տեղ: Նախարարի խոսքերով, նրան բռնելու համար կպահանջվի շատ երկար ժամանակ:

Պ. Ք.

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Ինչպես տեղեկանում ենք սփյուռքահայ մամուլի հաղորդումներից, փետրվարի 28-ից մինչեւ մայիսի 5-ը ԱՄՆ-ի Ֆրեզնո քաղաքում անց է կացվում Ուիլյամ Սարոյանի փառատոնը, որի շրջանակներում նախատեսված է 60 միջոցառում։ Ֆրեզնոյի եւ Միացյալ Նահանգների ամենաճանաչված մարդկանցից մեկին նվիրված փառատոնի գաղափարը սանֆրանցիսկոյաբնակ, «Ուիլյամ Սարոյան» հիմնադրամի նախագահ Ռոբերտ Սեդրակյանինն է։ Այն պետք է անցկացվեր դեռեւս 2001 թվականին՝ գրողի մահվան 20-րդ տարելիցի ժամանակ, սակայն ինչ-ինչ հանգամանքներ խանգարեցին։ Ամեն դեպքում հնարավոր դարձավ այդ մտահղացումն իրականացնել եւ ԱՄՆ-ում անցկացվող գրական երկու խոշոր տոներին ավելացնել նաեւ այս մեկը։ Ամերիկյան գրասերները մեծ հաճույքով մասնակցում են Ջոն Սթայնբեկի (Սալինաս, Կալիֆոռնիա) եւ Թենեսի Ուիլյամսի (Նոր Օռլեան, Լուիզիանա) ամենամյա տոնակատարություններին։ Ուիլյամ Սարոյանին նվիրված փառատոնը որոշվել է առայժմ անցկացնել 2 տարին մեկ անգամ։

Սարոյանական փառատոն Ֆրեզնոյում

Ֆրեզնոն, ինչպես Ուիլյամ Սարոյանի քաղաքն է, ուր գրողը ծնվել է 1908 թվականին, ապրել ողջ կյանքը եւ հանգել 1981 թվականին։ Առաջին անգամ տպագրվել էր, երբ 25 տարեկան էր։ Ապա ողջ կյանքում նա գրել է պատմվածքներ, նովելներ, վեպեր, պիեսներ եւ երգեր։ 1940 թվականին Սարոյանի «Քո կյանքի ժամանակը» պիեսն արժանացավ ամերիկյան գրական ամենաբարձր Պուլիցերյան մրցանակի։ Նույն տարում այդ պիեսին իրենց գլխավոր մրցանակը շնորհեցին նաեւ թատերական քննադատների Նյու Յորքի միության անդամները։ 1943 թ. Սարոյանին «Օսկար» շնորհվեց յուրօրինակ լավագույն սցենարի նոմինացիայով՝ «Մարդկային կատակերգություն» պիեսի համար։

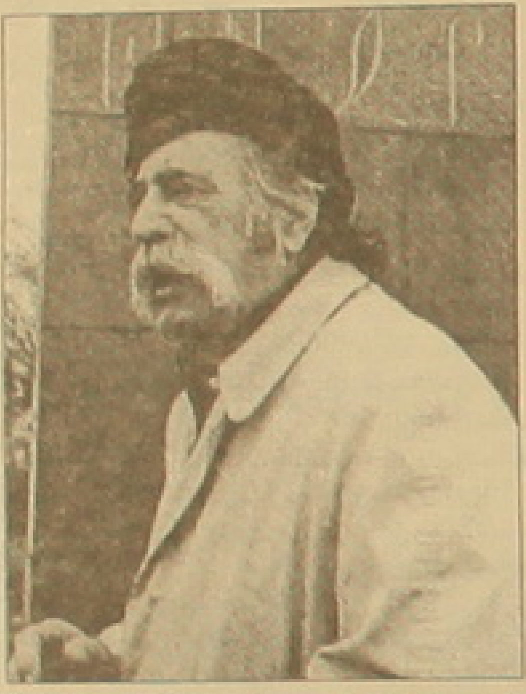

Այս փառատոնի միջոցառումների մեխը լինելու է «Տեսակցություն Ուիլյամ Սարոյանի հետ» պիեսի բեմադրությունը մեկ արտիստի թատրոնի համար (հեղինակ եւ բեմադրիչ Թոդդ Վրոնսկի)։ Դիկինսոնի (Քարլայլ) քոլեջի դրամայի դասարանի պրոֆեսորը (որը կատարում է Սարոյանի մենախոսությունները) Սարոյանին իր համար «հայտնագործել» է 1980-ականների կեսերին, երբ որոշել է բեմադրել «Քո կյանքի ժամանակը» պիեսը։ «Ես տարվեցի այդ գործով եւ սկսեցի կարդալ նաեւ նրա ուրիշ ստեղծագործությունները,- ասում է Վրոնսկին։ - Բայց լուրջ ուսումնասիրելու հնարավորություն ունեցա 3-4 տարի առաջ։ Ես այս բեմադրության հենքում դրել եմ Սարոյանի ոչ միայն հայտնի, այլեւ դեռեւս անտիպ գործերից քաղված մտքեր, տխրություններ, ուրախություններ»։

Իսկ որ Ուիլյամ Սարոյանը շատ բան ունի, փաստ է։ Ամեն օր մոտ 20 մեքենագիր էջ էր գրում։ Եվ գրում էր միշտ։ Երեւանում 1978 թ. բախտ ունեցանք հանդիպելու 20-րդ դարի իսկապես մեծագույն այս մարդուն։ Ինչպիսին էլ լիներ նրա օրվա ռեժիմը, ուր էլ գնար, առավոտ վաղ, դեռ լույսը չբացված նստած էր գրամեքենայի մոտ։ Իսկ թե ինչ արդյունքներ եղան՝ գիտի ողջ աշխարհը։

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ՀՈԳԵՎՈՐ ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՆԵՐ

«Օրերը» 1700-ամյա հանդիսությունների մասին

Պրահայում լույս տեսնող «Օրեր» ամսագրի վերջին 11-12 համարը գլխավորապես նվիրված է Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյա հոբելյանին եւ պատմական այս մեծ եղելության առիթով Երեւանում տեղի ունեցած նշանավոր իրադարձություններին։ «Սրբազան երկրի 1700-ամյա երթը» խորագրով եկեղեցական թղթածրարը ներկայացնում է Աննա Կարապետյանը։ Հայերի քրիստոնեացումը, այն պետական կրոն առաջինն ընդունելու հանգամանքը եւ իբրեւ ազգային արժեք 1700 տարի ընդունելը մեր ժողովրդին առանձնահատուկ դարձնող հիմնական գործոններից է։ Սա հարկավոր է գիտակցել հատկապես այսօր, երբ խղճի ազատության պարտադրված պայմաններն ըստ էության փորձաքար են մեզ համար։

Հոգեւոր, մշակութային, գիտական, մարզական (հաճախ էլ հայ եկեղեցու եւ նրա ավանդույթների հետ առնչություն չունեցող) միջոցառումների կիզակետը սեպտեմբերի վերջն էր, երբ Հայաստան ժամանեցին աշխարհի տարբեր եկեղեցիների հոգեւոր առաջնորդներ եւ Հռոմի Հովհաննես Պողոս երկրորդ պապը, որի այցին հանգամանորեն անդրադառնում է «Օրերի» թղթակիցը, ինչպես նաեւ Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու օծման արարողությանը եւ երրորդ հազարամյակի առաջին Մյուռոնօրհներքին, որն առանձնահատուկ է կատարում հայոց եկեղեցին։ Ձիթենու յուղից եւ բալասանից բացի, 40 տարբեր ծաղիկներից բաղադրված մյուռոնի օրհնեքը Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու ավանդույթով կատարում է միայն կաթողիկոսը, երբ այլ եկեղեցիներում այն կարող է օրհնվել որեւէ եպիսկոպոսի կողմից։

Ուշագրավ է Հովհաննես Պողոս երկրորդ պապի դիմանկարի ուրվագիծը։ «Սա 23 տարի պապը դարձել է ոչ միայն կաթոլիկ եկեղեցու, այլ նաեւ կոմունիստական վարչակազմի դեմ պայքարի խորհրդանիշ։ Հովհաննես Պողոս երկրորդ պապը բազմաթիվ ավանդույթներ խախտեց դառնալով մահմեդական մզկիթ մուտք գործող եւ այնտեղ աղոթող առաջին պապը դառնալով կաթոլիկ եկեղեցու սխալների ու թերացումների համար ներողություն խնդրող պապ»։ Թղթակցությունն ուշագրավ է Պապի հայաստանյան այցի հետաքրքրական մանրամասների ներկայացմամբ եւ բավականին նուրբ դիտարկումներով։

Եկեղեցական թղթածրարում առանձին տեղ է հատկացված Մխիթարյան միաբանության երեւանյան գրասենյակին (շահեկան նյութ, որովհետեւ մեր մամուլում անդրադարձներ չկան գրեթե, ուստի հարկ եմ համարում մի փոքր ներկայացնել)։ Կենտրոնն ունի հրատարակչական գործունեության ուղղվածություն, ինչպես նաեւ գիտնականների հետ կապերի հաստատում, տարբեր ծրագրերի մշակում։ Հոգեւոր, գիտական եւ մշակութային կենտրոնի միաբանն է հայր Սերովբեն, որը համակարգում է ողջ աշխատանքները։ Եկեղեցական արարողությունը, պատարագը կատարելով ըստ Մխիթարյանների ծիսակարգի, կենտրոնը Հայաստանի կաթոլիկների ոչ փոքրաթիվ համայնքին ծառայելու նպատակներ չունի։ Հրատարակչական գործունեությունը կոչված է հոգեւոր-կրոնական սնունդ տալու։ Կենտրոնում տրվում է նաեւ մարդասիրական օգնություն։ Ակնարկվում է նաեւ հին ձեռագրերից վերցված եւ տարբեր բույսերից պատրաստված «Մխիթարին» կոչվող ըմպելիքի մասին, որի բաղադրատոմսը միաբանները սերնդեսերունդ փոխանցել են միմյանց։ Այս բուժիչ ու նաեւ ոգելից ըմպելիքը Հայաստան բերելու ծրագրերն արգելակում են բյուրոկրատական մի շարք խոչընդոտներ։

Սուրբ գրքի հայերեն առաջին թարգմանությունը, որ նախաձեռնեցին եւ իրականացրին հայ եկեղեցու բարձրաստիճան սպասավորները (Սահակ Պարթեւ, Մեսրոպ Մաշտոց), մեծ աջակցություն ստացավ Վռամշապուհ արքայի կողմից։ Թարգմանչաց տոնը հայոց մեջ միշտ էլ նշվել է շուքով եւ ահա, անցյալ տարվա Օշականյան ուխտագնացությունը 1700-ամյակի շրջանակում, ՀԳՄ-ի նախաձեռնությամբ, վերահաստատեց տոնի մեծ խորհուրդը, այսպիսին է «Օրերի» անդրադարձը Թարգմանչաց տոնին։

Առանձնակի ուշադրության է արժանի Պերճ Զեյթունցյանի հետ Հակոբ Ասատրյանի զրույցը, որը հաջորդելով «Խոր Վիրապ» պիեսի պրեմիերային հոգեւոր, մշակութային ուղղվածությամբ շոշափում է ճշմարիտ հավատքին, հոգեւոր եւ բարոյական արժեքներին, ժամանակակից մտավորականության նկարագրին, գրականության ժամանակակից ընթացքին, Հայաստանի ներքին եւ արտաքին իրավիճակներին, Հայաստան-սփյուռք հարցերին առնչվող բազմաբնույթ հարցեր։ «Հավատն ավելի խոր բան է, այն լեզվի վրա չէ, այլ խորը թաքնված բան է։ Նոր սերունդն է, որ պետք է հավատացյալ մեծանա։ Հայաստանը հիմնականում հավատացյալ երկիր չէ, այլ ցուցադրում է հավատացյալ լինելու ցանկությունը։ Իսկ դա շատ քիչ է»։ «Հայ ժողովրդի միավորող հարցերից մեկը՝ ցեղասպանության հարցն է։ Սակայն այստեղ էլ հայթուրքական հանձնաժողով ստեղծեցին նորից ՀՀՇ-ական ուժերի մասնակցությամբ, որպեսզի իրենց օրոք վարած քաղաքականությունը շարունակեն։ Դա օբյեկտիվ դավաճանություն է։ Ցեղասպանության հարցը քննարկման հարց չէ, լուծելու հարց է»։

«Օրերի» հանդիպումը Էդգար Հիլզենրաթի հետ մեկ անգամ եւս հաստատում է համամարդկային ցավով ապրող գրողի եւ մարդու հոգու մեծության նշանակությունն ու անհրաժեշտությունը բոլոր ժամանակներում եւ բոլոր ժողովուրդների համար. «Լինում է չի լինում, մի վերջին Միտք է լինում։ Նա տեղ է գտնում սարսափի վերջին ճիչում եւ թաքնվում այնտեղ, որպեսզի սարսափի վերջին ճիչի հետ ազատ դուրս թռչի...»։

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Մեր կյանքի եւ հոգու գնացքները

Ինչպես տեղեկացրել էր «Ազգ»-ը (15.03.2002), եվրոպայի գրեթե բոլոր խոշոր քաղաքներում «Գրական ճեպընթաց-2000» ուղեւորության գրական արգասիքներից մեկը՝ տարիների վաստակ ունեցող կինոգետ, արձակագիր Դավիթ Մուրադյանի «Գնացքներ եւ կայարաններ» նոթագրությունն է։

Այն լույս է ընծայել մեզանում բարձր համարում վայելող «Վան Արյան» հրատարակչությունը, նույն խորագիրը կրող հատորում զետեղելով նաեւ հեղինակի «Հրաժեշտ» վիպակը եւ «Աստղերի ամիս» ու «Կաղանդի ծառ» պատմվածքները։

Հիշյալ գեղարվեստական երկերն, որ շաղախված են մարդկային նուրբ հոգեբանական զեղումներով, թերեւս առանձին մտազննումների առարկա են։ Իսկ մենք այժմ ճանապարհորդության մեկնակետ Լիսաբոնում գնացք նստենք գրքի հեղինակի հետ։

Եվ այսպես. «Գնացքի պատուհանի մեջ թաշկինակի նման թափահարվում ու ու նույն պահին անհետանում է արագիլը։ Որձաքարից շաղված գաճիկ պարիսպ, դեռ հունիսի սկզբներին հնազանդորեն դեղնող խոտ, անգույն տափից ծաք տված ապառաժ։ Ես անգիր գիտեմ այս բնանկարը։ Ես առաջին անգամ եմ այն տեսնում»,- Դավիթ Մուրադյանի գրառումն է գրքի առաջին էջերից մեկում։

Առով էլ լավ գիտենք, որ «ճամփորդությունը նման է տուն վերադարձի»։ Բայց եւ գիտակցում ենք. «Գնալը հասնելուց հետաքրքիր է»։

Ահա այս ազգային-վերանձնական եւ խոր ներանձնյա խոհերն որդեգրելով որպես ճանապարհի մեկնակետ, հեղինակը գնացք է նստում։ Ճանապարհը որքան որ դուրս է տանում դեպի սեփական տնից անդին փռված աշխարհի սիրտը, նույնքան էլ մղում է ներս, դեպի ինքնաճանաչման, հետեւաբար եւ ինքնահաստատման ոգեղենության դաշտերը... Գնացքը տանում է հերոսին մենախոսելու եվրոպայի ու երկխոսելու ինքն իր հետ։

Աշխարհը՝ սեփական հայրենիքի դիտանկյունով մեկնված, եւ հայրենիքը՝ աշխարհի չափումներով։

«Գոյություն չունեն մեծ ու փոքր երկրներ, կան փոքր երկրներ, որոնք ապրում են, պիտի ապրեն մեծ երկրների չափանիշներով», հեղինակի մտազննումն է։ Դրա ճշտության մեջ առավել համոզվում ես ոչ թե քո տանը, այլ ոտքդ դուրս դնելուն պես։ Այս բազմաբովանդակ եւ հարուստ մտավոր ու հոգեւոր պաշարով է իմաստավորված աննախադեպ ու բացառիկ նշանակություն ունեցող «Գրական ճեպընթաց-2000» ճանապարհորդության մեջ հայ գրողի ներկայությունը։

Հեղինակն իր երկին տվել է նոթագրություն ժանրի սահմանում։

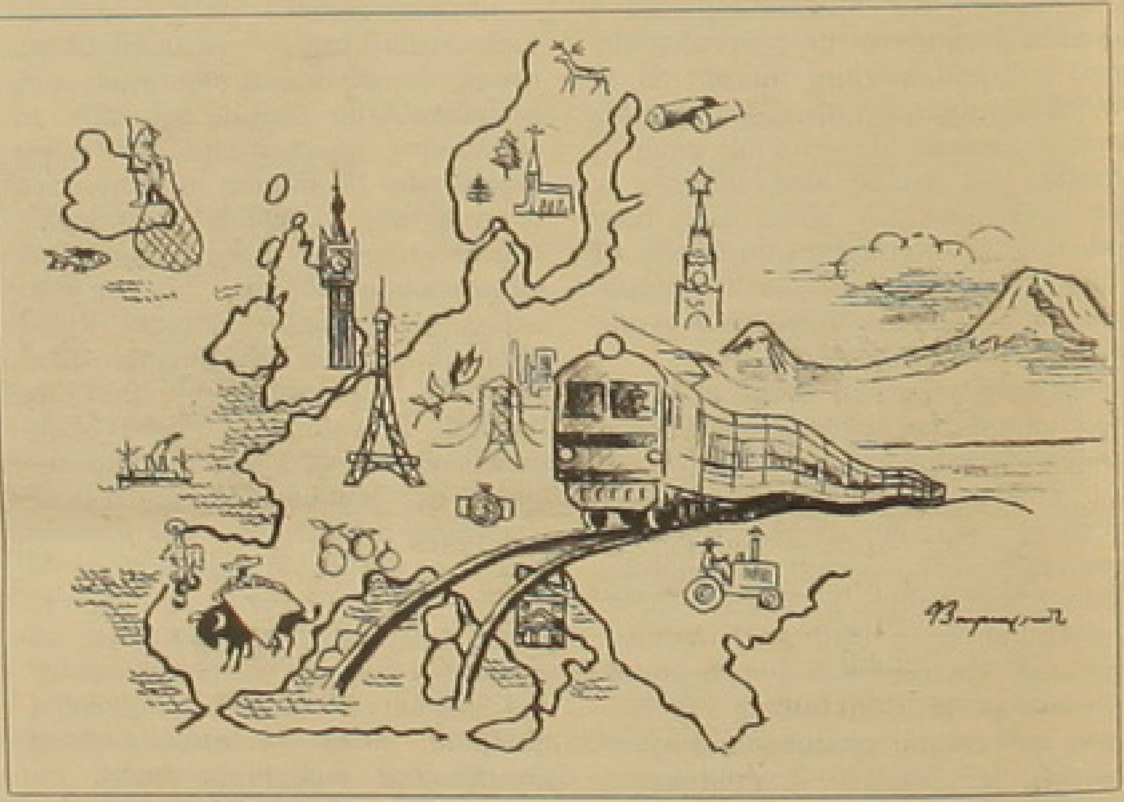

Ես անգիր գիտեմ այս գիրքը։ Ես առաջին անգամ եմ այն կարդում։ Որովհետեւ սեփական եւ գենետիկ փորձից գիտեմ, որ հայը ճանապարհորդելիս, աշխարհի միջօրեականները հատելիս, այլազգիների հետ շփվելիս... Ի՞նչ... Նախ եւ առաջ «ուր էլ գնալիս լինի՝ փնտրում է ինքն իրեն»։ Ինչո՞ւ... Որովհետեւ, ինչպես հուշում-հիշեցնում է գրքի հեղինակը, «Արարատը հավասարաչափ հեռավորության վրա է Աֆրիկայի հարավային ծայրակետը կազմող Բարեհույս հրվանդանից, Ասիան ու Ամերիկան բաժանող Բերինգյան նեղուցից, Խաղաղ եւ Ատլանտյան օվկիանոսներից»։ Սա ազգային սնապարծություն չէ. այս են վկայում 1949-ին Շտուտգարդում լույս տեսած, հայերեն թարգմանված եւ «Բնականոն ու քաղաքակրթական պատկերներ Կովկասեան երկրներէն ու Հայաստանէն» գրքում զետեղված իննսուն տարի առաջ շվեյցարացի պրոֆեսոր Ռիքլիի գլխավորությամբ մեծ Արարատ բարձրացած գիտարշավի անդամների հետազոտումները։

Աշխարհի կենտրո՞ն... Կամ պորտալար, որ հավասարաչափորեն հեռացնում-մոտեցնում է աշխարհը, մակարդելով մեր գիտակցության մեջ մեր ինքնության տեսակը։ Ամեն դեպքում Արարատն է. «Հանգուցակետ, սահմանագիծ, միֆի ռեալություն, վերջ ու սկիզբ, եւ նրա մետաֆիզիկան մեր դիալեկտիկայի հուսալի հենարանն է»։

Ճշմարտացի է հեղինակը. 1489 թվականի հոկտեմբերի 29-ին հայ վանական Մարտիրոս Երզնկացին «կտրել-անցել է եվրոպան, շրջել նրա սրբավայրերով, որովհետեւ... փնտրել է իր կապը ընդհանուրի հետ»։ Մենք նրա հետ ճամփորդող ուղեկիցներն ենք այն եւ դեռ առավել վաղ ժամանակներից։ Այդ պատճառով

Հրատարակչությունը գրքի ներքին տիտղոսաթերթում փաստագրական տվյալների շարքում նշել է՝ էսսե։

«Բառը՝ գործողություն է»,- զգուշացնում է հեղինակը։ Ավելացնենք՝ եվ ո՛չ միայն. բառը տարածության մեջ աճելու, զորանալու ունակություն ունի, դառնալու միտք, ձեւ ու գաղափար, առանցքն ես-ից եւ աշխարհի հետ կապող երակ։ Բոլոր սահմանումներից առավել կարեւորը բառն է։ Դավիթ Մուրադյանի բառ-միտք-գաղափարը կերտում-պարզում է մեր առջեւ եվրոպայի երփներանգ ու բանձրահյուսեղ մի համայնապատկեր։ Բառը՝ դիպուկ է, զուսպ։ Նախադասության, պարբերույթի եւ առանձին վերցրած ենթագլուխների ձեւակառուցվածքը՝ կուռ։ Միտքը՝ խորագնա, մանրազնին, բազմաշերտ զգացմունքների եւ զուգահեռների ամփոփումներով։ Գաղափարը՝... որքա՞ն քաղցր է ազգային պատկանելության եւ աշխարհի քաղաքացու սինթեզված ներդաշնակ գիտակցություն-զգացողությունը։

Վերջինս երեւի հենց այն դեպքն է, որի մասին ասում է Սիլվա Կապուտիկյանը. «Հայերս պետք է գտնենք գլոբալիզացիայի մե՛ր, հայկական տեսակ-տարբերակը։ Իսկ ինչ վերաբերում է Դավիթ Մուրադյանի այս խոհացությանը, ապա այն մի նոր, յուրովի քայլ է դեպի եվրոպա, եթե կարելի է այսպես ասել՝ մտածումի գլոբալիզացիա»։

... «Գնացքը սպասում է եվրոպային։ Հավանաբար այն պատճառով, որ կենսագրություն ունի»,- մտորում է գրքի հեղինակը։

Գնացքը պիտի սպասի նաեւ մեզ։ Առավել եւս, որ դրանում ճամփորդելիս աշխարհով մեկ՝ դեգերում ես նաեւ սեփական հոգու խորքերում։

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Շրջաններում

Երբեմնի արդյունաբերական կենտրոն Իջեւանը վերջին տասնամյակում անգործության մատնված արտադրական հզորությունների պատճառով հայտնվել է խիստ ծանր սոցիալ-տնտեսական իրավիճակում: Հազարավոր աշխատունակ իջեւանցիներ զրկվեցին աշխատանքից եւ հայտնվեցին գործազուրկի կարգավիճակում: Նրանց մի մասը բռնեց արտագնա աշխատանքի ուղին, մյուսները հեռացան ամբողջ ընտանիքներով, ով էլ մնաց Իջեւանում, լրացրեց նյութապես անապահովների շարքերը մասնակից դառնալով նպաստառուների ցուցակի մեջ մտնելու նվաստացուցիչ պայքարին: Այսօր էլ իջեւանցիներից շատ-շատերի համար աշխատանք ու-

րաստ են ամեն ինչի՝ խաբելու, կեղծ խոստումներ տալու, կաշառելու՝ «յուղոտ» պաշտոններ ճանկելու համար: Ասածը փաստելու բազմաթիվ օրինակներ ոչ վաղ անցյալից նախորդ տեղական ինքնակառավարման մարմինների եւ ազգային ժողովի ընտրություններից մեզանից յուրաքանչյուրը կարող է բերել: Ինչպես հայտնի է, այժմ նույնպես մայրաքաղաքի որոշ թաղապետարաններում, ինչպես նաեւ հանրապետության որոշ մարզպետարաններում «պարտադիր-կամավոր» սկզբունքով համալրվում են հանրապետականների շարքերը:

Դեռեւս չի սկսվել նախընտրական պայքարը (համենայն դեպս, արտաքուստ այդպես է երեւում), իսկ որոշ

րողությունները: Ձեւավորվեցին կուսակցության «Այգեհովիտ», «Աչաջուր», «Իջեւան» եւ «Խաշթառակ» ակումբները: Ռամկավար դարձան նրանք, ում համար կուսակցության անցած ճանապարհն ապացույց եւ երաշխիք է հայրենասիրության եւ երկրի ապագայով մտահոգության:

Գառնիկ Հովակիմյանին, Գագիկ Վարդանյանին, ՀՌԱԿ Երեւանի «Արաբկիր» ակումբի ատենապետ Արտակ Սեդրակյանին եւ ՀՌԱԿ գործիչ Կարեն Կակոյանին ընդունեց Իջեւանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանը: Քննարկվեցին ներքաղաքական, Իջեւանում առկա խնդիրներ, զրույց ծավալվեց առաջիկա տեղական ինքնակառավարման մարմինների շուրջ: Վարչության ան-

ԻՋԵՎԱՆ

Քաղաքը վերականգնելու ճանապարհին

նենալու հեռանկարն անիրականանալի է թվում, իսկ հիմնական եկամտի աղբյուրը շարունակում են մնալ կենսաթոշակը եւ դրամական օգնությունները:

Իջեւանում ժողովուրդը քաղաքականացված է: Ճիշտ այնպես, ինչպես հանրապետության այլ բնակավայրերում, որտեղ վերը նկարագրված իրավիճակն է: Թերեւս դա է մարդկանց քաղաքականացված լինելու պատճառը: Իջեւանցու համար մայրաքաղաքից պաշտոնյա, քաղաքական գործիչ տեսնելը, նրա հետ զրուցելը հազվադեպ երեւույթ է: Ուստի նրանք բաց չթողեցին առիթը երկարատեւ զրույցի, քաղաքական քննարկման բռնվելու Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության անդամներ Գառնիկ Հովակիմյանի, Գագիկ Վարդանյանի հետ: «Ի՞նչ կարծիք ունեք ներկայիս քաղաքական դաշտի մասին, ո՞րն է երկիրը ծանր կացությունից հանելու ճանապարհը, կուսակցությունն ինչպե՞ս է գնահատում երկրի նախագահի գործելակերպը, Հայ դատի հարցի վերաբերյալ օրենք ընդունելու անհրաժեշտությունը»: Այս եւ նման հարցեր էին ուղղում իջեւանցիները ՀՌԱԿ ներկայացուցիչներին:

«Երկրի զարգացման միակ ճիշտ ճանապարհը տնտեսության ազատականացումն է: Սա է ռամկավարների հարյուրամյա գաղափարախոսությունը, սա է նաեւ երկրի ներկայիս նախագահի քաղաքական գիծը: Ուստի այն պաշտպանում է ՀՌԱԿ-ը, ինչի մասին կուսակցությունն իր հայտարարության մեջ արդեն ասել է: Անհրաժեշտ է, որ մեր խորհրդարանն ընդունի օրենք Հայոց ցեղասպանության մասին: Եթե մենք ցանկանում ենք, որ այլ երկրների խորհրդարանները ճանաչեն Հայոց ցեղասպանությունը, ինչո՞ւ պատմական այդ փաստին վերաբերող օրենքի նախագիծը մեր երկրում վիճահարույց կարող է լինել: Հայ դատի հետապնդումը ՌԱԿ-ի առանցքային խնդիրն է եղել ողջ պատմության ընթացքում, եւ ՀՌԱԿ-ը շարունակելու է ինչպես մեր երկրում Ցեղասպանությանը վերաբերող օրենք ունենալու, այնպես էլ աշխարհի կողմից եղեռնի ճանաչման գործընթացը»: Սրանք էին ՀՌԱԿ վարչության անդամների պատասխաններն իրենց ուղղված հարցերին:

Մեր երկրում ընտրությունների շուրջ ձեւավորված «բարի» ավանդույթները, 1 կգ կիլոգրամ շաքարավազից մի քանի հազար դրամի տիրույթում տատանվող ընտրակաշառքը եւ այն, որ մեր երկրի շարքային քաղաքացիներս, վաղուց արդեն խաղալիք ենք դարձել քաղաքական կեղտոտ խաղերում, նույնպես իջեւանցիների մտահոգության պատճառներն էին: Վայ-պաշտոնյաները պատ-

քաղաքական ուժեր եւ կուսակցություններ արդեն ձայն որսալով եւ կուսակցական ցուցակները լցնելով են զբաղվում: Մասնավորապես ԵՊՀ Իջեւանի մասնաճյուղում ուսանողների համար քննություն եւ ստուգարք ստանալու հեշտ ճանապարհ կա, եւ դա ամենեւին էլ գիտելիք ունենալը չէ: Ուսանողներին անհրաժեշտ չէ պարապել, պարզապես պետք է անդամագրվել Հանրապետական կուսակցությանը: Այս մասին մեզ պատմեցին բուհի մի քանի ուսանողներ, որոնք հասկանալի պատճառով չցանկացան ներկայանալ:

Քաղաքական թեմայով զրույցը երկար շարունակվեց: Իջեւանցիներն ասում էին, որ ընտրություններից ընտրություններ իրենք պաշտոնյաների են տեսնում, որոնք գալիս, կեղծ խոստումներով խաբում, ուրիշներին քննադատում եւ խնդիրների ոչ մի կոնկրետ լուծում չառաջարկելով հեռանում են: Նրանք նորից կգան հաշվի առնելով առաջիկա քաղաքական զարգացումները, մարդկանց կասեն, որ նրանք աղքատ են ու սոված, կբորբոքեն կրքերն ու կգնան: Իսկ ժողովուրդն ինքը գիտակցում է իր ծանր սոցիալական վիճակը, մարդկանց պետք չէ այդ մասին ասել: Պարզապես անհրաժեշտ է օրստցանց եւ գործնական մոտեցում ցուցաբերել:

Հարց եղավ նաեւ ՀՌԱԿ-ի՝ տարբեր քաղաքական ուժերի հետ ունեցած հանդիպումների վերաբերյալ: Կապվա՞ծ են դրանք առաջիկա ԱԺ ընտրությունների հետ: Պատասխանն էր, որ հանդիպումները կապված են սպասվող տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների հետ, որ ՀՌԱԿ-ը որդեգրել է արժանի թեկնածուին պաշտպանելու քաղաքականությունը՝ անկախ կուսակցական պատկանելությունից:

ՀՌԱԿ վարչության անդամների այցելության օրը տեղի ունեցան եւ երդմնառության եւ կուսակցական անդամատոմսերի հանձնման արարողությունները:

...դամների առաջին տպավորությամբ իրենց զրուցակիցը գրագետ, կիրթ անձնավորություն է՝ ի տարբերություն տեղական կառավարման շատ պաշտոնյաների: Ներկայացնելով քաղաքի հիմնախնդիրները, Վարուժան Ներսիսյանը որպես առաջնային եւ կենսական նշեց ջրամատակարարումը: Երբեմնի բարգավաճ Իջեւանն ունենալու համար դեռեւս բազմաթիվ խնդիրներ է անհրաժեշտ լուծել, սակայն կարեւոր է գործընթացի սկիզբը, որն արդեն բարեհաջող է: Քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի ջանքերով քաղաքում բազմաթիվ աշխատանքներ են իրականացվել, եւ Իջեւանը մի քանի տարվա ընթացքում զգալի առաջընթաց է ապրել:

1998 թ.-ի համեմատությամբ 2001 թ.-ին գրանցվել է համայնքային բյուջեի սեփական եկամուտների 60 տոկոս աճ: Սեփական եւ ներգրավված միջոցներով Իջեւանը կարծես թե կամաց-կամաց ոտքի է կանգնում: Մարզկենտրոնում քաղաքաշինական աշխատանքներ են իրականացվում, ջանքեր են գործադրվում մշակութային օջախները վերականգնելու, լուսավորվում են Իջեւանի փողոցները, վերաբացվում շատրվանները գեղեցիկ քաղաքին վերադարձնելով նախկին տեսքը:

Սույն ապագայում ծրագրվում է նաեւ «Իջեւան» հյուրանոցը դարձնել բարձրակարգ սպասարկմամբ հյուրանոցային կենտրոն: Սա, ի դեպ, կարեւոր քայլ է, քանզի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի համոզմամբ, Իջեւանը զբոսաշրջության կենտրոն դառնալու լուրջ հեռանկար ունի: Անցյալ տարի բազմաթիվ զբոսաշրջիկներ են այցելել գեղեցիկ բնությամբ շրջապատված ինքնատիպ այս քաղաքը: Քաղաքապետը համոզված է, որ Իջեւանն արդեն բռնել է զարգացման ճանապարհը, եւ զբոսաշրջությունը հիմնական ուղիներից մեկն է:

ՄԱՐԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Գորիսում, իրոք, հաճախակի են ջրագծերի վթարները

«Ազգ» թերթի մարտի 12-ի համարում տպագրված «Գորիսում դեղնախտը մոլեգնում է» հոդվածի առթիվ

Որ Գորիս քաղաքի եւ նրա մերձակա բնակավայրերի խմելու ջրագծերում վթարները հաճախակի են, անժխտելի է: Իսկ ինչո՞ւ է այդպես: Որովհետեւ ջրագծերը հիմնականում տարիների վաղեմության են եւ արդեն քայքայվել, շարքից դուրս են եկել: Նորերով փոխարինել առայժմ հնարավոր չէ, քանզի սուղ են ֆինանսական միջոցները: Դրանք նույնիսկ վթարների վերացմանը չեն բավականացնում, ուստի խափանումները երբեմն օրեր, շաբաթներ են տեւում: Այդ ամենի համար ո՞վ է մեղավոր: Առաջին հերթին սպառողները, որոնք ստացած ջրի դիմաց համառորեն չեն վճարում: Արդյունքում շարունակում են մնալ իրենց դարն ապրած ջրատարները՝ անվերջ հոգս ու տառապանք պատճառելով համակարգը շահագործողներին, ինչո՞ւ չէ՝ նաեւ ջուր սպառողներին: Վարձավճարների հավաքման տխուր պատկերը ցույց տալու համար ներկայացնենք կոնկրետ թվեր: 2001 թ. Գորիսի տարածաշրջանում 76898.8 հազ. դրամ հասույթի դիմաց սպառողներից գանձվել է ընդամենը 21348.9 հազ. դրամ, այդ թվում բնակչությունից՝ 66242.3 հազ. դրամի դիմաց 9385.9 հազ. դրամ: Իսկ 2002 թ. անցած երկու ամիսներին 12792.8 հազ. դրամի դիմաց հավաքվել է 2694.8 հազ. դրամ: Բնակչությունը 10964.9 հազ. դրամի փոխարեն վճարել է ընդամենը 1983.5 հազ. դրամ: «Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ անցյալ տարի սպիտված նվազ միջոցներից 5000.0 հազ. դրամ տրամադրեց, որպեսզի կարգի բերվեն Գորիսի ջրատարները: Շոշափելի աշխատանք կատարվեց, լուծվեց առանձին թաղամասերի ջրամատակարարման խնդիրը, որին մարդիկ սպասում էին տարիներ: Սիսիանցուց, կապանցուց կամ սպիտակցուց գանձված ջրի վարձի գումարով արդյոք ճի՞շտ է ու արդար նորոգել, վերականգնել Գորիսի ջրագծերը կամ քանի՞ անգամ կարելի է այդպես վարվել: Հետեւաբար միակ ճանապարհը, ելքն այն է, որ յուրաքանչյուր տարածաշրջանի սպառողներն իրենք մտահոգվեն իրենց ջրագծերի սարքինության, կենսունակության ապահովման խնդրով՝ մեկընդմիշտ գիտակցելով, որ ջուրն էլ ապրանք է եւ առանց վճարելու այդ թանկ բարիքը ոչ մեկին չի տրվում:

Ուրիշների հաշվին սեփական ծարավ հագեցնելը, կենցաղային կարիքներ հոգալը, մեղմ ասած, ազնիվ մոտեցում չէ:

Ցավոք, որքան էլ տարօրինակ է, ինչպես առանձին տարածաշրջաններում, Գորիսում էլ ջուր սպառողներն իրենց հոգեբանության միջից ոչ մի կերպ չեն ուզում արմատախիլ անել ջրից անվճար օգտվելու հոգեբանությունը: Ներդրումներ տակավին չկան, սպառողն էլ չի վճարում եւ... ջրագծերն օր-օրի ավելի են հնանում, մաշվում ու ջրի կորուստների, աղտոտվածության պատճառ դառնում:

Վերջերս «Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ն կրկին գումար հատկացրեց՝ 500.0 հազ. դրամ, որպեսզի կատարվեն Գորիս քաղաքի ջրմուղի ցանցի նորոգման անհետաձգելի աշխատանքները: Վերացվեցին «Մուխութարյան» ջրատարի հոսակորուստները, անջատվեցին ապօրինի միացումները: Քյուրակյանի տարածքի մարդիչ հոր մուտք գործող ջրաքանակը 5 լիտր/վրկ-ից հասցվեց 40-45 լիտր/վրկ:

Վերագործարկվեց Քյուրակյանի աշխատանքը, եւ քաղաքին տրվող ջրի ախտահանումն այսուհետ իրականացվելու է հեղուկ քլորով:

Մարտի 1-ից մինչեւ 10-ը վերացվեցին 19 ջրագծերի եւ 11 կոյուղագծերի վթարները:

Այնուամենայնիվ, անելիքներ տակավին շատ կան: Դրանք ժամանակին կատարելու, վթարներն արագ վերացնելու, անխափան ջրամատակարարում ապահովելու, որակի հարցերը կարգավորելու, շահագործողների աշխատավարձերը վճարելու համար սպառած ջրի դիմաց պետք անխտիր վճարեն բոլորը: Այս կարեւոր խնդրով ամենայն լրջությամբ պետք է զբաղվեն նաեւ տեղական իշխանությունները, համապատասխան բոլոր ծառայությունները: Հակառակ պարագայում ոլորտի հիմնախնդիրները մշտապես զգացնել կտան՝ անցանկալի բազում հետեւանքներով:

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՋՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Պատգամավոր-դատավոր դաշինք

2002 թ. հունվարի 31-ին ՀՀ տնտեսական դատարանում կայացել է նիստ, որի ժամանակ լսվել է ԱԺ պատգամավոր Մ. Գաստարյանի «Մելիք Գաստարյան եւ ընկերներ» լիակատար ընկերության հայցն ընդդեմ «Արմինյն թրեյդըրգ» ՍՊԸ-ի նախագահ Արթուր Գյուրջինյանի: Հայցվորը ներկայացրել է 325.000 (երեք հարյուր քսանհինգ հազար) ԱՄՆ դոլարի պահանջ:

Առանց պատասխանողների ներկայության եւ նրանց կողմից ստացած անհրաժեշտ ցուցմունքների դատավոր Ե. Խունդկարյանը վճռել է բավարարել հայցը՝ չունենալով դրա համար ոչ մի հիմնավոր փաստ, բացի Մ. Գաստարյանի հայցից: Իսկ Գյուրջինյանի (ի դեպ, վերջինիս որդին արդեն 40 օր նույն Մելիք Գաստարյանի ցուցումով գտնվում է Նուբարաշենի թիվ 1 մեկուսարանում՝ իբրեւ Գաստարյանի դեմ կատարված մահափորձի կասկածյալ) ներկայացրած անշահախնդրության թերթիկն ու դատը հետաձգելու դիմում-խնդրանքը, որոնք անձամբ դատավորին հանձնեց Գյուրջինյանի փաստաբան Ռ. Ռշտունին, անտեսվեցին դատավորի կողմից, դրանով իսկ խախտելով ՀՀ քաղ. օրենսգրքի դատավարությունը հետաձգելու վերաբերյալ օրենքը: Ինչպես նաեւ պատասխանող կողմին զրկել է բացարկ հայտնելու, ապացույցներ ներկայացնելու, հարցեր տալու, միջնորդություններ անելու, բացատրություններ տալու եւ պահանջելու, հակընդդեմ հայց ներկայացնելու, առարկելու եւ օրենքով նախատեսված այլ իրավունքներից օգտվելու հնարավորությունից, որով խախտվել են սահմանադրությամբ ամրագրված ՀՀ քաղ. դատ. օր.-ի 28, 118, 119 հոդվածների պահանջները:

Արդեն կարծես օրինաչափ են դառնում Մելիք Գաստարյանի ապօրինի «հաղթանակները» բոլոր դատական ատյաններում: Իսկ թե ինչը ստիպեց արդարադատության հաղթանակի համար երդումը դեռ շուրթերին չչորացած նորանշանակ երիտասարդ դատավոր Ե. Խունդկարյանին, առանց պատկերացում իսկ կազմելու հայցի էության, դրա ճշմարտացիության, դեպքերի իրական ընթացքի մասին (քանզի ոչ մի նիստում չէր լսել պատասխանողներին), այդպիսի աստղաբաշխական գումարի՝ 210.000 ԱՄՆ դոլարի վճիռ կայացնել հօգուտ ԱԺ պատգամավորի, երդմնազանց լինել, դժվար է ասել: Մնում է ենթադրել, որ պետական պաշտոնյային ծառայություն մատուցելու ցանկությունը, կամ գիտելիքների ու փորձի պակասն էին դատավորի նման անարդարացի վճիռ կայացնելու պատճառները:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Իրավաբան

«Նաիրիտ» մարզադաշտը կվերածվի ժամանակակից մարզահամալիրի

Հայաստանի թիմերից տրոֆեսիոնալ ֆուտբոլային ակումբի չափանիշներին առավել համապատասխանում է երկրի հաղթակի չեմպիոն Երեւանի «Փյունիկը»: Ակումբի հիմնադիր եւ հովանավոր, ֆուտբոլի նվիրյալ Ռուբեն Հայրապետյանի եւ նրա համախոհ, հայկական ֆուտբոլի վառ անհատականություններից մեկի՝ Խորեն Հովհաննիսյանի համատեղ ջանքերով «Փյունիկն» ընթանում է տրոֆեսիոնալ ակումբի ուղիով: Թիմն ունի ֆուտբոլի իր մարզադրոցը, որտեղ հիանալի պայմաններ են ստեղծված ֆուտբոլային հերթափոխի պատրաստման համար: Ստեղծվել են «Փյունիկի» տարիքային տարբեր խմբերի պատանեկան թիմեր, որոնք հաջողությամբ հանդես են գալիս ՀՀ առաջնություններում, իրենց վառ չեն դրսեւորել նաեւ միջազգային մրցաշարերում: Ակումբի հաջորդ ձեռնարկումը սեփական մարզաբազայի, միջազգային չափանիշներին համապատասխանող մարզադաշտի կառուցումն է, որի մասին էլ խնդրեցինք պատմել ակումբի նախագահ Խորեն Հովհաննիսյանին:

– Հավանաբար տեղյակ եք, որ տարվա սկզբից «Նաիրիտ» մարզադաշտը դարձել է «Փյունիկի» սեփական մարզաբազան: Բնականաբար, մարզադաշտն իր ներկա վիճակով չի կարող բավարարել մեզ, ուստի աշխատանքներ են տարվում միջազգային չափանիշներին համապատասխանող մարզահամալիրի կառուցման ուղղությամբ: Ներկայումս արդեն ավարտին մոտ են նախագծման աշխատանքները եւ հույս ունենք, որ մայիսից կսկսվեն շինարարական աշխատանքները «Նաիրիտ» մարզադաշտում: Նախագծի համաձայն, կառուցվելու է 15 հազար հանդիսականի համար նախատեսված մաքուր ֆուտբոլային մարզադաշտ 3 տրիբունաներով, որոնք լինելու են ծածկի տակ: Մարզումների համար նախատեսված են 2 խաղադաշտեր: Մարզադաշտի տարածքում կկառուցվեն նաեւ լողավազան, ծննդային դահլիճ, հյուրանոց իր բոլոր հարմարություններով: Մի խոսքով, մարզահամալիրը

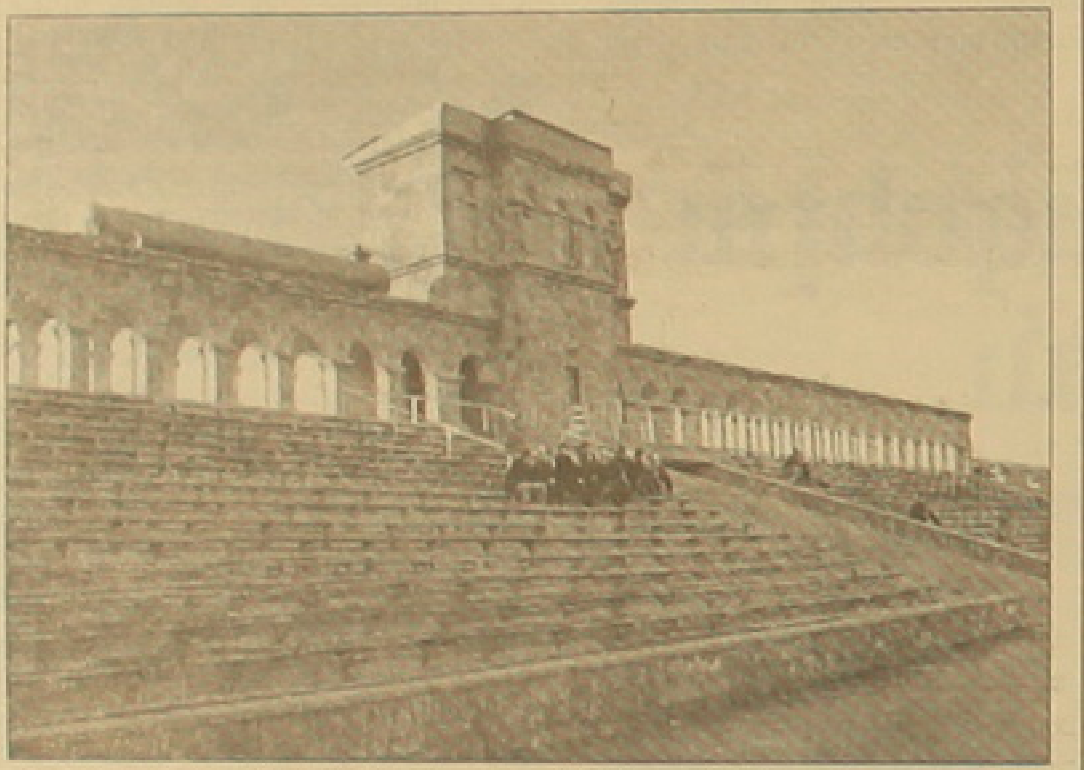

ծառայելու է թիմի համար եւ սեփական մարզաբազա, որտեղ «Փյունիկը» կկազմակերպի ուսումնամարզական իր հավաքները, կանցկացնի պարապմունքները, եւ պաշտոնական մրցումների անցկացման մրցասպարեզ: Հույս ունենք, որ 2004 թ. ֆուտբոլային մրցաշրջանը «Փյունիկը» կդիմավորի սեփական նորակառույց մարզահամալիրում: Իսկ առայժմ վարձակալությամբ օգտվելու ենք «Հանրապետական» մարզադաշտից:

Առաջնության եւ գավաթի խաղացանկը հաստատվեց

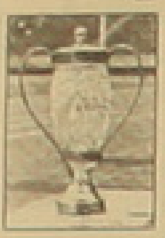

Երեկ ֆուտբոլի հանրապետական ֆեդերացիայում տեղի ունեցավ Հայաստանի «Անկախության գավաթի» խաղարկության վիճակահանությունը: Գավաթի մրցաշարին մասնակցելու հայտ էին ներկայացրել բարձրագույն խմբի 11 եւ առաջին խմբի 5 թիմեր: Մրցաշարից հրաժարվել էին բարձրագույն խմբի ներկայացուցիչ Կապանի «Լեռնագործը», առաջին խմբի թիմեր ՖԻՄԱ-ն, Գյումրիի «Արագածն» ու Աշտարակի «Քասախը»:

Անցկացված վիճակահանության համաձայն գավաթի 1/8 եզրափակիչում կմրցեն հետեւյալ զույգերը.

«Դինամո» Եղվարդ-«Փյունիկ»
«Բանանց»- «Ղարաբաղ»
«Լոռի»- «Միկա»
«Լոկոմոտիվ»- «Շիրակ»
«Արմավիր»- «Սպարտակ»
«Սպարտակ-2»- «Արարատ»
«Դինամո-2000»- «Կոտայք»
«Փյունիկ-2»- «Զվարթնոց»

Առաջին հանդիպումները կկայանան զույգերում առաջինը նշված թիմերի դաշտերում (խաղադաշտերը պետք է հայտնի դառնան մինչեւ մարտի 25-ը): Առաջին չորս զույգերը կմրցեն մարտի 30-ին, մյուս թիմերը՝ հաջորդ օրը: Պատասխան հանդիպումները կկայանան ապրիլի 6-ին եւ 7-ին: Ապրիլի 8-ին ֆուտբոլի ՀՀ ֆեդերացիայում տեղի կունենա քառորդ եզրափակիչ առաջին հանդիպումների դաշտի տերերի վիճակահանությունը: Այս փուլի խաղերը կկայանան ապրիլի 19-20-ին եւ 27-28-ին: Մայիսի 14-15-ին եւ 20-21-ին նախատեսված են կիսաեզրափակիչ հանդիպումները: Գավաթակիրը հայտնի կդառնա մայիսի 27-ին կայանալիք եզրափակիչ խաղում:

Հաստատվել է նաեւ ֆուտբոլի ՀՀ 11-րդ առաջնության խաղացանկը: Առաջնությունը մեկնարկելու է ապրիլի 13-ին կայանալիք «Լոռի»-«Փյունիկ», «Ղարաբաղ»-«Զվարթնոց», «Կոտայք»-«Սպարտակ» հանդիպումներով: Հաջորդ օրը մրցասպարեզ կելնեն «Շիրակն» ու «Դինամոն», «Լեռնագործն» ու «Արարատը», «Բանանցն» ու «Միկան»: Առաջնությունը վերջնագիծը կհատի նոյեմբերի 15-ին: Ընդ որում առաջին 17 տուրերի հանդիպումները տեղի են ունենալու երկու օրվա ընթացքում, հիմնականում՝ շաբաթ եւ կիրակի օրերին, իսկ 18-րդ տուրից սկսած խաղերը կկայանան միեւնույն օրը:

Ինչ վերաբերում է առաջին խմբի առաջնությանը, մասնակիցների թիվը դեռեւս վերջնականապես ճշգրտված չէ: Այն տատանվում է 18-20-ի սահմաններում: Հավանաբար, թիմերը կբաժանվեն 2 ենթախմբի: Մեկնարկը նախատեսվում է ապրիլի 20-25-ը:

Վիճակահանության արարողության ժամանակ խոսվեց գնաց հայտավորման գործընթացի մասին: Կազմվել է թիմերի հայտերի ներկայացման հստակ գրաֆիկ, սակայն շատ թիմեր մինչ օրս ֆեդերացիա չեն ներկայացրել իրենց հայտերը: Նման դեպքերում ֆեդերացիան ուշացրած յուրաքանչյուր օրվա համար նախատեսել է 5 հազար դրամ տուգանք:

Դե ինչ, վերջապես կատարվեց գավաթի վիճակահանությունը, հաստատվեց խաղացանկը: Մնում է, որ առաջնության մասնակից թիմերը կազմ ու պատրաստ ներկայանան մրցաշարին եւ իրենց հասուն խաղով ուրախացնեն բազմահազար ֆուտբոլասերներին:

Մրցաշարում եռիշխանություն է

Մոնտե Կառլոյում անցկացվող շախմատի յուրօրինակ մրցաշարի 3-րդ տուրի հանդիպումներից հետո մրցաշարային աղյուսակում եռիշխանություն հաստատվեց: Վաստակած միավորներով Եվգենի Բարեեւին հավասարվեցին Ալեքսանդր Մորոզեւիչն ու Ալեքսեյ Շիրովը: Մորոզեւիչը 1,5-0,5 հաշվով հաղթեց Լեկոյին, իսկ Շիրովը պարտության մատնեց Լյուբոյեւիչին (2-0): Բարեեւը ոչ-ոքի ավարտեց հանդիպումը Իվանչուկի հետ: Այժմ նշված 3 գրոսմայստերներն իրենց օգտին ունեն 4,5-ական միավոր: Երկրորդ ցուցանիշն ունի Բորիս Գելֆանդը, որը 1,5-0,5 հաշվով պարտության մատնեց Թոփալովին: 3 միավոր է վաստակել Պիկետը, որը հաղթեց Վան Վելիին (1,5-0,5): Կրամնիկն ու Ալմաշին 2 պարտիաներում էլ խաղաղ դաշն կնքեցին: Կրամնիկը Թոփալովի եւ Լեկոյի հետ վաստակել է 2,5-ական միավոր:

Ռոնալդոն ընդգրկվել է հավաքականում

Իտալական «Ինտերի» հարձակվող Ռոնալդոն, որն ապաքինվել է վնասվածքներից, Լուիս Ֆելիպե Սկոլարիի կողմից ընդգրկվել է Բրազիլիայի հավաքականում, որն ընկերական խաղում մրցելու է հարավսլավացիների հետ: Բացի Ռոնալդոյից, հավաքականում ընդգրկվել են նաեւ հետեւյալ լեգեոներները. Կաֆու («Ռոմա»), Ռոբերտո Կառլոս («Ռեալ» Մադրիդ), Ժունիոր («Պարմա»), Լուսիու («Բայեր»), Ռոկե Ժունիոր («Միլան»), Էդմիլսոն («Լիոն»), Էմերսոն («Ռոմա»), Ջալմինյա («Դեպորտիվո»), Դենիլսոն («Բետիս»), Ռոնալդինյու Գաուչու (ՊՍԺ), Ռիվալդո («Բարսելոնա»):

Զիդանը գովազդային պայմանագիր կնքեց

Համաշխարհային ֆուտբոլի «աստղերը», որպես կանոն, շահավետ պայմանագրեր են կնքում հանրահայտ ֆիրմաների հետ՝ գովազդելով նրանց ապրանքները: Օրերս գովազդային հերթական պայմանագիրը կնքեց Մադրիդի «Ռեալի» կիսապաշտպան Զինեդին Զիդանը: Ինչպես տեղեկացնում է իսպանական «Marca» թերթը, Զիդանն ու «Ռեալը» 1 մլն-անոց պայմանագիր են կնքել մի ֆիրմայի հետ, որի անվանումը գաղտնի է պահվում: Պայմանագիրն ուժի մեջ կմտնի մայիսի 1-ից: Այս գործարքը շատ նման է «Կոկա-կոլայի» եւ նավթային «Galp» ընկերության հետ Լուիս Ֆիգուի կնքած պայմանագրերին: Ֆիգուն «Կոկա-կոլայի» ապրանքները 2 տարի գովազդելու համար կստանա 2 մլն եվրո, իսկ նավթային ընկերության հետ 3 տարվա համագործակցությունը ֆուտբոլիստին 3 մլն եվրոյի եկամուտ կբերի: Զիդանի դեպքում ճշգրիտ թվերը չեն հայտնվում, սակայն պարզ է, որ դրանք այնքան էլ չեն տարբերվում Ֆիգուի պայմանագրի պայմաններից: Ավելորդ չէ նշել, որ Զիդանը գովազդային պայմանագրեր ունի «Volvic», «Canal+» եւ «Lego» ընկերությունների, ինչպես նաեւ հանրահայտ «Ադիդաս» ֆիրմայի հետ: «Ռեալը» եւս իր մասը կունենա: Զիդանի կնքած պայմանագրից ստացվելիք գումարի ուղիղ կեսը բաժին կհասնի «արքայական ակումբին»:

Ուժեղագույնները հրաժարվել են մասնակցությունից

Նագանոյում մեկնարկած գեղասահքի աշխարհի հերթական առաջնությունն անց է կացվում առանց մի շարք ուժեղագույն գեղասահորդների, որոնք տարբեր պատճառներով հրաժարվել են մեդալների համար մղվող մրցավեճից: Այսպես, սպորտային զույգերի մրցավեճին չեն մասնակցում Սոլթ Լեյք Սիթիի օլիմպիադայի չեմպիոններ Ելենա Բերեժնայան եւ Անտոն Սիխարուլիձեն, ինչպես նաեւ ոսկե մեդալի արժանացած ժամե Սալե-Դավիթ Պելտիե կանադական զույգը: Հանդիսականներն ականատես չեն լինի նաեւ պարային զույգերի մրցավեճում օլիմպիական չեմպիոնի կոչմանն արժանացած Մարինա Անիսինայի եւ Գվենդալ Պեյզերայինի ելույթը: Աշխարհի առաջնությունից հրաժարվել են նաեւ կանանց մենասահքի հաղթող ամերիկուհի Սառա Հյուզը եւ տղամարդկանց մենասահքում օլիմպիական խաղերի արծաթե մրցանակակիր Եվգենի Պլյուշչենկոն: Վերջինիս բացակայության պայմաններում առաջնության մրցանակակիր դառնալու լավ հնարավորություն է ստացել ճապոնացի Տակեսի Հոնդան, որը Սոլթ Լեյք Սիթիում չորրորդն էր: Եթե նրան հաջողվի մրցանակակիր դառնալ, ապա վերջին 25 տարիներին Հոնդան կլինի ճապոնացի առաջին մարզիկը, որն արժանանում է մեդալի: Անկասկած, հաղթողի գլխավոր հավակնորդն օլիմպիական չեմպիոն Ալեքսեյ Յագուդինն է:

Մասնագետների կարծիքով, կանանց մենասահքում հիմնական պայքարը կընթանա Իրինա Սլուցկայայի եւ ամերիկուհի Միշել Կվանի միջեւ: Նրանց մրցավեճին կարող է խառնվել ճապոնուհի Ֆումիե Սուգուրին, որն օլիմպիադայում 5-րդն էր:

Առաջնությունն սկսվեց պարային զույգերի մրցումներով: Պարտադիր ծրագրի կատարումից հետո առաջատարի դերը ստանձնել են ռուսաստանցիներ Իրինա Լոբաչովան եւ Իլյա Ավերբուխը, որոնք օլիմպիական խաղերի արծաթե մրցանակակիրներ են: 2-րդ տեղում կանադական Շե Լինն Բուռն-Վիկտոր Կրատց զույգն է: Լավագույն եռյակը եզրափակում են Լիտվայի գեղասահորդները՝ Մարգարիտա Դրոբյազկոն եւ Պովիլաս Վանագասը:

«Յանգ բոյզը» զիջում է դիրքերը

Ֆուտբոլի Շվեյցարիայի առաջնության 26-րդ տուրում կրկին անհաջողության մատնվեց «Յանգ բոյզը», որում հանդես են գալիս ՀՀ ազգային հավաքականի ֆուտբոլիստներ Հարություն Վարդանյանն ու Արթուր Պետրոսյանը: Հյուրընկալվելիս «Յանգ բոյզը» 1-2 հաշվով զիջեց «Լուգանոյին»: Վերջինս այդ հաղթանակի շնորհիվ շրջանցեց իր մրցակցին եւ այժմ 25 միավորով գրավում է 3-րդ տեղը: «Յանգ բոյզը» 23 միավորով 5-րդ տեղում է: Առաջատարը դարձյալ «Բազելն» է (34 միավոր), որը 3-0 հաշվով հաղթեց «Սյոնին»: 2-րդ տեղում ընթացող «Գրասհոպերսը» (27 միավոր) հյուրընկալվելիս խոշոր հաշվով (5-1) պարտության մատնեց «Սերվետին»: «Ցյուրիխ»- «Սենտ Գալեն» խաղն ավարտվեց դաշտի տերերի հաղթանակով (1-0):

Իգելստրոմը գերազանցում է ռեկորդները

Գյոթեբորգում անցկացվող լողի Շվեդիայի առաջնությունում Էմմա Իգելստրոմը Եվրոպայի նոր ռեկորդ սահմանեց: Նա 100 մ բրաս լողաոճում գերազանցեց իր իսկ ռեկորդը՝ մրցատարածությունը հաղթահարելով 1 րոպե 5,93 վրկ-ում: Դա 0,21 վրկ-ով գերազանցում է մայրցամաքի նախկին նվաճումը: Հիշեցնենք, որ մի քանի օր առաջ Իգելստրոմը 50 մ բրաս լողաոճում աշխարհի նոր ռեկորդ էր սահմանել: Շվեդ մարզուհու երազանքն է երկու շաբաթ հետո Մոսկվայում մեկնարկող լողի աշխարհի առաջնությունում 3 ոսկե մեդալ նվաճել:

Բլատերին մրցակից է հայտնվել

Ինչպես հայտնի է, այս տարվա մայիսին կայանալու են ՖԻՖԱ-ի նախագահի ընտրությունները: Մինչեւ վերջերս այդ պաշտոնի միակ թեկնածուն ՖԻՖԱ-ի ներկայիս ղեկավար Զեպ Բլատերն էր: Եվ ահա նրան մրցակից է հայտնվել: Աֆրիկայի ֆուտբոլի կոնֆեդերացիայի նախագահ կամերունցի Իսսա Խայաթուն առաջադրել է իր թեկնածությունը նախագահական ընտրություններում: Նա «սեւ մայրցամաքի» ֆուտբոլի ֆեդերացիան գլխավորում է 1988 թ.-ից: Խայաթուի թեկնածությունը պաշտպանողների թվում են համաշխարհային ֆուտբոլի մի խումբ անվանի գործիչներ, որոնցից մեկն էլ ՈՒԵՖԱ-ի նախագահ Լեննարտ Յոհանսոնն է: Այնպես որ, նախագահական ընտրություններում թեժ պայքար է սպասվում:

Բաժինը վարում է ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Խորհուրդ

ԱՍՏՂԱԳՈՒՇԱԿ 20 մարտ

ԽՈՅ

Խուսափեք անծանոթների կամ մերձավորների հետ հակամարտության մեջ մտնելուց: Աստղերը ձեր կողմում են, բայց երբեմն հաղթանակն ամեն տեսակ պարտությունից վատ է լինում: Հեռու մնացեք դժվարամարս սննդից եւ թունդ ոգելից խմիչքներից: Չափավորեք ձեր սնունդը:

ՑՈՒԼ

Աստղերը խորհուրդ են տալիս խնդիրներ չկուտակել: Ջանք մի խնայեք սկսած գործն ավարտին հասցնելու համար: Այսօր զերծ մնացեք ընտանեկան վեճերից: Ավելի մեծ ուշադրություն դարձրեք երեխաների առողջությանը, նրանց առաջադիմության խնդիրներին:

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ

Այսօր հաջողությունը կախված կլինի ձեր ճկունությունից եւ նոր պայմաններին հարմարվելու կարողությունից: Դուք կարող եք ստանալ ձեռնտու պաշտոնի կամ շահավետ ծրագրի մասնակցելու գայթակղիչ առաջարկություն: Հնարավոր է, որ անձնական զգացմունքների մեջ խառնաշփոթ առաջանա:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ

Պետերի հետ ձեր հարաբերությունները կբարելավվեն: Բայց մի գերագնահատեք սեփական ուժերը, չափազանց ծանր բեռ մի վերցրեք ձեր ուսերին: Նպատակահարմար է սկսել հիվանդությունների բուժման կուրս: Տանը ֆիկուս ունենալը լավ պաշտպանություն է վնասակար ճառագայթումներից:

ԱՌՅՈՒԾ

Հաջողությունը ժպտում է ստեղծագործական մասնագիտությունների տեր առյուծներին, սովորողներին, դասախոսներին, տնային տնտեսուհիներին: Հավանական է, որ ձեր ձգտումները դանդաղորեն իրականություն դառնան: Այսօր նպատակահարմար է սկսել գործարար կապերի հաստատումը:

ԿՈՒՅՍ

Շատ հավանական է, որ ինքնուրույնաբար հաջողության հասնեք գործերում, բայց նյութական հարցերում կլինեն դժվարություններ. ֆինանսական դրությունը կարող է վատանալ անհաջող գնման կամ հին պարտավորությունների պատճառով: Մոմերի լույսի տակ ընթրելը դրական ազդեցություն կունենա:

ԿՇԵՌՔ

Օրը կապված է տիեզերական էներգիայի ստացման, մարգարեությունների հետ: Նպատակահարմար է սկսել բուժընթաց եւ զբաղվել հիվանդությունների կանխարգելմամբ: Այսօր ինչ էլ ձեռնարկեք, հաջողությամբ կպսակվի: Հնարավոր է հյուրերի այցելություն: Չի բացառվում թեթեւ գերլարվածությունը:

ԿԱՐԻՃ

Այսօր կարիճներին սպասում են կասկածների հաղթահարում եւ զգացմունքների, մտքերի ու արարքների հավասարակշռություն: Թերեւս անբավարարվածություն զգաք աշխատանքից: Բայց մի շտապեք հեռանալ, քանի որ դժվար կլինի գտնել գոհացնող եւ միաժամանակ եկամտաբեր աշխատանք:

ԱՂԵՂՆԱՎՈՐ

Չլուծված եւ կուտակված խնդիրներն այսօր կհիշեցնեն իրենց մասին: Հնարավոր են ծանր կորուստներ, որոնք կանդրադառնան ձեր ճակատագրի վրա: Ձեր ինքնուրույնությունն ու անկախությունն այնքան էլ դուր չեն գա մերձավորներին: Նրանց հետ թերեւս շուտով հակամարտության մեջ մտնեք:

ԱՅԾԵՂՋՅՈՒՐ

Կարող է ծագել ընկերների հանդեպ առավել ուշադիր վերաբերմունքի ցուցաբերման անհրաժեշտություն: Աստղերը նախազգուշացնում են, որ դուք հայտնվել եք հին կապերի ոչնչացման շեմին: Տրամադրիկ պետք է նաեւ զգույշ լինեն ծրագրերի հարցում եւ պարտնյորական հարաբերություններում:

ՋՐՀՈՍ

Բացառված չէ, որ կարողանաք իրականություն դարձնել անցյալ տարվա գաղափարներն ու ծրագրերը: Ազդեցիկ անձնավորությունը ձեզ կօգնի խուսափել աշխատանքի հետ կապված բարդություններից: Ի հայտ կգան նոր հովանավորներ, ձեզ զգալիորեն կօգնեն մերձավորները:

ՁԿՆԵՐ

Այսօր խորհուրդ չի տրվում արտին շատ մոտ ընդունել կյանքի խնդիրներն ու բարդությունները: Հնարավոր են ուժեղ եւ տանջալի գլխացավեր, որոնց հետեւանքով կդժվարանա ձեր աշխատանքը եւ կվատանա տրամադրությունը:

Խոհանոց

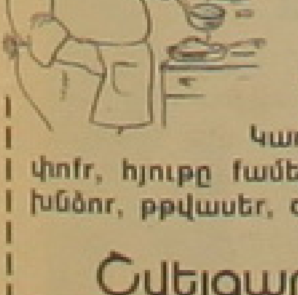

Սալաթ կաղամբով

Կես գլուխ կաղամբ, 2 խնձոր, 2 գազար, 1 գլուխ սոխ, 1,2 բաժակ թթվասեր, շաքարավազ, աղ, քացախ, պղպեղն ըստ ճաշակի:

Կաղամբը մանր կտրատել, ավելացնել աղ, քացախ, տաքացնել մի քիչ, հյութը քամել, ավելացնել կտրատած գազար, սոխ, ծողիկածեւ կտրատած խնձոր, թթվասեր, շաքարավազ, պղպեղ:

Շվեյցարական պանրից խորտիկներ

200 գ շվեյցարական պանիր, 50 գ քանան, 50 գ ընկույզ:

Խորանարդաձեւ կտրատած շվեյցարական պանրի վրա դնել շրջանաձեւ կտրատած, մաքրած բանանի կտորներ եւ կես արած ընկույզներ:

Սբ. Մարիամի զորությունը

Ժամանակին քրիստոնեություն ընդունած հնդկական մի գյուղում, այդ սուրբ հավատքից ուրիշ ոչ մի հետք չէր մնացել, բացի կիսավեր մի մասունքից, որ Սբ. Մարիամ անունն էր կրում: Պատահեց, որ այս կողմերում երաշտ եղավ եւ բրնձի բերքը վտանգի մեջ էր: Եվ ահա այդ ժամանակ հեթանոսները, որ բարի մարդիկ էին, որոշեցին աստվածներից խնդրել, որ անձրեւ պարգեւի իրենց արտերին:

Սակայն ո՞ր աստծուն դիմեին, երբ նրանք այնքան բազմաթիվ էին եւ բազմանուն: Եվ ահա վերցրին արմավենու տաշեղյա կտորներ, գրեցին նրանց անունները դրանց վրա եւ նետեցին կրակների մեջ: Իրենց խնդիրքը կուղղեին այն աստծուն, որի անունը կրող տերեւը չէր այրվի: Այդ տաշեղների մեջ էր նաեւ Մարիամ անունը, որ հեթանոսները կարդացել էին մասունքի ճակատին: Հեթանոսները Մարիամին իրենց բազմաթիվ աստվածներից մեկն էին համարում: Հազիվ էին չոր տերեւները կրակի մեջ նետել, երբ բոլորն էլ բոցավառվեցին եւ մոխրացան, բացի մեկից, որի վրա Մարիամի անունն էր գրված: Հեթանոսները ուրախությամբ վերցրին այդ տերեւը եւ գնացին Աստվածամոր մասունք՝ ծնկելով խնդրեցին Մարիամին, որ անձրեւ տեղար իրենց արտերի վրա: Խնդրանքը տեղ հասավ, երկինքը ծածկվեց ամպերով եւ առատ անձրեւ տեղաց: Ի երախտագիտություն, հեթանոսները ցանկացան ճանաչել իրենց անծանոթ աստծուն... Գնացին եւ գտան քրիստոնյա մի վարդապետի, որը պատմեց Մարիամի մասին, եւ նրան ունկնդրելուց հետո ողջ գյուղը մկրտվեց:

Պայծառատեսություն

Ամենահին հոգեւոր-մշակութային աղբյուրները բազմաթիվ վկայություններ են պարունակում պայծառատեսության եւ պայծառատեսների մասին, որոնք կանխատեսում են ապագան: Բոլոր ժամանակներում էլ նրանք եղել են՝ ինչպես Նոստրադամուսը, Վանգան, Մեսինգը, ուրիշներ:

Այսպես, երբ Ռեյգանի անձնական աստղագուշակը նախօրոք նշեց նրա դեմ կատարվելիք մահափորձի օրը, նախագահը սկսեց իր բոլոր արարքներից առաջ խորհրդակցել աստղագուշակի հետ:

■ ԱՄՆ-ի նախագահ Ջ. Քենեդուն տրամել են նախօրոք գուշակված օրը:

■ 1818 թ. պետերբուրգյան հայտնի գուշակուհի Կիրխհոֆը Ա. Ս. Պուշկինին գուշակեց «երկու աքսոր, ամուսնություն, հանրաճանաչություն, եւ եթե 37 տարեկանում կարողանա խուսափել բարձրահասակ, սպիտակահեր մարդու հետ ընդհարումից, որն ունի սպիտակ ձի, կարող է երկար ապրել»: Աքսորների եւ մյուս գուշակությունների իրագործումից հետո Պուշկինին 37 տարեկանում սպանեց հեծելազորում ծառայող Դանտեսը, որն ուներ 180 սմ հասակ, սպիտակ մազեր, սպիտակ ձի:

■ Դոնեցկ քաղաքի բնակչուհի Վորոբյովան կլինիկական մահից հետո պայծառատեսության շնորհք ձեռք բերելով՝ սկսեց տեսնել մարդկանց ներքին օրգանները:

■ Բելառուսական Պիլշիչի գյուղի բնակիչ Կոնյուխովան ախտորոշում եւ բուժում էր մարդկանց տարածության վրա:

■ Մ. Լերմոնտովը եւս տիրապետում էր պայծառատեսության շնորհին: Նրա «Գուշակություն» բանաստեղծության մեջ նկարագրվում են հաջորդ՝ XX դարի 1917 թ.-ից հետո կատարվող հիմնական դեպքերը:

■ Հայտնի վրացուհու՝ Ջունա Դավիթաշվիլու առջեւ ամերիկացի հետազոտողները խնդիր դրեցին՝ նկարագրել Սան Ֆրանցիսկոյում այն վայրը, ուր 6 ժամ անց պիտի մեկներ գիտափորձի մի մասնակից: Մինչ վերջինս քնած էր Սան Ֆրանցիսկոյում, գուշակուհին ճշգրտորեն նկարագրեց այն վայրը, ուր մեկնեց ամերիկացին:

■ Լ. Կորոբեյնիկովան Սոփիակի երկրաշարժի օրերին քարտեզի վրա նշում էր այն օբյեկտները, ուր կենդանի մարդիկ կային: Նա նշում էր նաեւ, թե կոնկրետ անձինք որտեղ են գտնվում եւ ինչ վիճակում:

■ Պրոֆ. Միլան Ռրզլն իր աշխատակիցներից մեկի մոտ պայծառատեսություն էր զարգացնում հիպնոսի միջոցով: Եվ ահա մի անգամ, երբ վերջինս այդ ճանապարհով կարդում էր ապագան, հիստերիայի մեջ է ընկնում: Երբ հանում են նրան այդ վիճակից, պարզվում է, որ նա տեսել է, թե ինչպես Պրահայի մոտ իր ընկերուհուն կարմիր մոտոցիկլավոր մի երիտասարդ տանում է անտառ ու բռնաբարում: Աշխատակիցներով սկսում են խորհրդակցել, թե ինչպես ազդեն իրադարձությունների վրա: Բայց երբ 1 օր անց գնացին այդ ավանը, պարզվեց, որ ուշացել են...

Մ. Ռրզլը եւս մեկ անգամ հնարավորություն ունեցավ փոխել ապագան, բայց չհաջողվեց, որից հետո այլեւս նման փորձեր չկատարեց:

■ Ցիցերոնը, որն անվերապահորեն հավատում էր գուշակություններին, այնուամենայնիվ, Սենատում հայտարարեց. «Ինչներիս է պետք ապագան իմանալը, եթե չենք կարող փոխել այն»:

Ամենազոր ճակատագի՞րը...

Թալմուդում իզուր չէ, որ գրված է. «Դուք ասում եք ժամանակը հոսո՞ւմ է, անգետներ, այդ դուք եք անցնում»:

Թվախմայություն

8-ը կառուցվածք է, տարածային ընդլայնում, ձեւական մոդել, մաթեմատիկական տրամաբանություն, տիեզերքի հորիզոնական համակարգություն, մոգություն:

9-ը ձեւական ներդաշնակությունն է՝ թաքնված հակադրությամբ, ներքին ճգնաժամ, դեպի զարգացում տանող թռիչքի նախապատրաստում, հոգեւոր կեղծարարություն:

10-ը ոգու նախասկզբնական ինքնագիտակցությունն է, մարդը:

11-ը խորհրդանշում է պրոբլեմները, ճգնաժամերը, զոհաբերությունները:

12-ը տիեզերական կարման է, ներդաշնակությունը, քրիստոնեությունը, աստղագուշակությունը, մաթեմատիկական:

13-ը կեղծարարություն է, նիհիլիզմ, սատանան, սեւ ուսուցիչը:

14-ը մուտքն է նուրբ աշխարհ, հոգեւոր ուսմունքն է, բարձրագույն հոգեւոր ուսուցիչը:

Եթե ամսի 13-ը ուրբաթ է

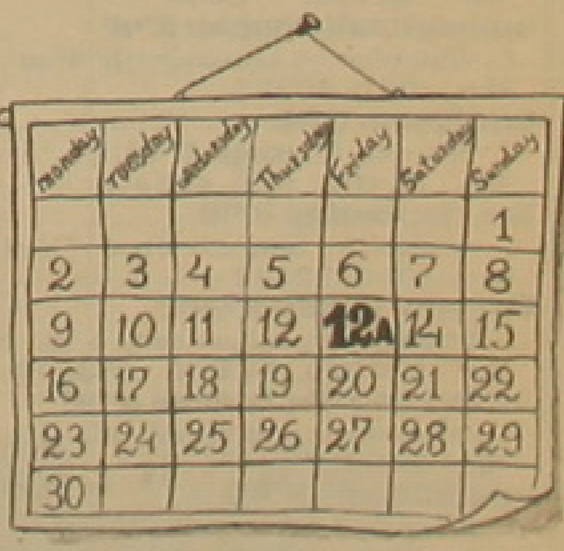

13 թվի նկատմամբ ստեղծված սնահավատությունը համարվում է հեթանոսական: Շատերի համոզմամբ 13 թիվը սովկալի դժբախտ եւ վտանգավոր է, եթե ամսվա 13-րդ օրը ուրբաթ է: Այսպես, Մ. Նահանգներում ստեղծվել է «13-ից վախեցողները» ակումբը, որի անդամներն այդ օրը զանգակներ են կախում սեւ կատուների վզերից: Նրանց նախաձեռնությամբ կինոթատրոններում 13 համարի նստատեղ գոյություն չունի: Հիվանդանոցներում չկա N13 հիվանդասենյակ:

Իսկ Իտալիայում եւ Ֆրանսիայում չեն վաճառվում 13 համարի խաղարկային տոմսեր: Անգլիական հյուրանոցներից մեկում՝ կառուցված 1966 թ. չկա 13-րդ հարկ եւ N13 սենյակ, այդպես է նաեւ Իսրայելի մի շարք հյուրանոցներում:

Եթե ամսի 13-ը ուրբաթ էր, ապա այդ օրը նավերը չէին մեկնում: 1931 թ. Չարլի Չապլինը հետաձգել է իր ուղեւորությունը Նյու Յորքից Մեծ Բրիտանիա, որովհետեւ այն նշանակված էր ամսի 13-ին: Չնայած շատերն են ատում 13 թիվը, սակայն կան նաեւ համակրողներ: Նյու Յորքում գործում է «13-ին հավատացողներ» ակումբը, որի անդամները հանդիպում են միայն ուրբաթ օրերին, ճաշում են հյուրանոցի 13-րդ սենյակում, որտեղ դրված է կոտրված հայելի եւ սանդուղք, որի տակով նրանք դիտավորյալ անցնում են:

Ասում են, որ 13 թվի սնահավատությունն առաջացել է Հիսուսի վերջին ընթրիքից, որին մասնակցել են 13 հոգի. վերջինը Հուդան էր: Ոմանք էլ պնդում են, որ հմայողները հնում հավաքվել են 13 հոգանոց խմբերով:

Ռ. Պ.

Հեռուստածրագիր

20 մարտ, չորեքշաբթի

Ա1

08.00 9.20 Առաջին ծրագիր
09.00 13.00, 17.00, 21.00, 24.00, 1.20, 1.25 Հայլուր
10.30 21.50 Ազգային ժողովի նիստում
12.40 Բարի ախորժակ
13.20 Ռուբիկոն+
17.20 ՄՖ «Չեխիաքաներ ծերուկը», «Ծերուկն ու կաունկը»
17.35 Իմ սեր, իմ հավատ, իմ եկեղեցի
18.00 «ՄԻՐՈ ԿԱԽԱՐԴԱՆՔ»
19.00 Երեկոյան Երեւան
19.20 Փաստոն «Մուտք 21-րդ դար»
19.45 Մանրամասներ
20.00 Այլուր
20.10 Կարծիք
20.35 Տունտունիկ
21.45 Ոսկի Նռան
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.30 Գ/Ֆ «ԻՆՁ «ՓՈՔՐԻԿ» ՄԻ ԱՆՎԱՆԻՐ»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 Բարի լույս, Հայաստան
08.30 9.30, 16.00, 20.00 ԼՐԱԲԵՐ
10.00 18.00 «ՄՈԼ ՖԼԱՆԴԵՐՍ»
11.55 Նե Նա
11.20 Կոմերցիոն ծրագիր «Ակցեան»
12.00 Գ/Ֆ «ՏԱՐԶԱՆ-2»
16.20 Բնության ղասերղան
16.45 Մուլտֆիլմ
17.00 Ռուսական բալետի աստղերը
17.10 Բլում-Բլում պատմություններ
17.30 Եռաֆազ
19.00 Civiis
19.25 Պեղաստմ
21.00 «Նոր հայերի» հյուրերը
21.35 Հասցեն Հայաստան
22.00 ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԼՈՏՈ
23.15 1.02
23.30 ԼՐԱԲԵՐ (ՄԻՐ)
24.00 Աղախանդյան - շոու
00.45 Գ/Ֆ «ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԶԳԱՅԱՐԱՆ»

ԱՐՄԵՆԻԱ

08.30 15.00, 18.00, 20.30, 1.30 Ժամը
09.00 21.00 CNN
09.15 ՎՖ «Կենդանիների աշխարհ»
10.00 15.30 Մուլտֆիլմ
11.00 Հայրենիք - Սփյուռք
11.25 19.45 Ինչպե՞ս ես, քաղցր կամ
11.40 20.00 Ավտոպրախ 2000
12.00 18.35 «ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԱՊԵՐ»
13.00 Բլից
13.30 Գ/Ֆ «ԲԵԹՀՈՎԵՆ-2»
16.30 Բումերանգ
17.30 Կոմպյուտեր ժամ
21.30 Բլից
22.00 Ընտանեկան ակնթարթ
23.25 ՈՒԵՖԱ Չեմպիոնների լիգայի խաղարկություն
02.00 Գ/Ֆ «ՍՈՍՅՆՈՐԴԸ»

Փ

19.30 Մուլտֆիլմ

19.50 22.00 Քախսացույց
20.00 Գ/Ֆ «ՍԵԼԱՎ»
22.05 Գիսասողներ
22.40 Գ/Ֆ «ՎԱԽԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»

Շ

08.00 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00, 1.10, 3.00 ՅՈՐԻԶՈՆ
08.10 15.15 ՄՍ «Կապված Ձեզ ծովափենը»
08.35 15.35 ՄՍ «Արփայաղուստ Միսին»
09.10 16.00 «Երկաթե մարդը»
09.30 16.20 «Տիկ հերոսը»
09.50 21.45 Նոստալջիգ
10.10 16.40 «Փառեր ոնքերը կամ հզոր ոնքերները»
10.30 18.15 «Լողափ»
11.15 19.10 «Սատանայի ճուտը»
12.10 21.30 Ծո-ից ծո Հայաստան
12.30 Ֆուտբոլային սուրհանդակ
12.55 Վարդանիկն ու Սարգոն
13.05 «Կանգառ ըստ պահանջի»
13.55 Համերգ
14.10 «Կոբրա»
17.05 22.40 Պատահական վկա
17.35 «Դարման եւ Գրեգը»
20.15 Օրվայի հյուր
20.30 Սերիալ «Տուրեցկու երթը-2»
23.10 Գեղ.ֆիլմ
01.20 1/52 սպորտային ծրագիր
01.35 3.10 Գ/Ֆ «Համր վկան»

Ա1+

07.35 18.30, 1.25 Ա1+ֆուտբոլ
07.45 9.45, 11.45, 13.45, 15.45, 17.45, 19.45, 21.45, 23.45, 1.45 Այբ-Ֆե
08.00 12.00, 13.30, 16.55 Այբ-Ֆե - տեղեկատու
08.05 18.05 Մուլտսերիալ
08.25 Սփիռիլութներ
08.45 18.45, 20.45, 22.45, 0.45 Այբ-Ֆե+
08.55 16.00 «Անմոռանալին»
10.00 «Ներկայանակ»
10.30 15.30 Մուլտֆիլմ
10.45 16.45 Նոյյան Տապան
11.00 20.00 «Իմ բոլոր զավակները»
12.05 18.50 «Ամորոդափորեր-2»
12.30 «Բիբլց» խմբի համերգը
12.45 20.55 «Քաջիր գողին»
13.35 Նվագում է է.Ջոնսոնը
13.55 Գ/Ֆ «Ուրախ տղաները»
17.00 Երգում է Փ.Գեբրիելը
17.10 Ավեսիս
18.00 19.55, 20.50, 23.05 Այբ-Ֆե - բիզնես
19.15 «Տես ինչպես են մեծանում» (վերջին սերիա)
22.15 P.S(c)
23.00 Գլխավոր թեմա
23.10 2.05 Ա1 + ժամով
23.20 Գ/Ֆ «Հրաշալի Անժելիկան»
01.35 Կ.Փերինսի համերգը
02.15 Գ/Ֆ «Դիմահար կրակոց»
03.50 «Ռոխեթ» խմբի համերգը
04.00 Գ/Ֆ «Գիշերը քաղաքի վրա»
05.40 Նվագում են Չ.Կորեան եւ

Հ.Բարբոնը
06.00 Գ/Ֆ «Սաննիկովի երկիրը»

ԵՐԵՎԱՆ

07.00 Տրամադրություն.TB
09.30 Առավոտ
11.00 Վավ.ֆիլմ
12.00 Հ/ք «Ակցենտ»
12.30 «ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՅԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ».TB
13.35 Տարեքիկ.TB Մոսկվա
14.25 Էլիտար ճաշան
15.00 1.10 Իրադարձություններ.TB
15.15 «ՏԵՍՈՒՉ ԿԵՍՏԵՐԸ».TB
16.25 Սպորտ +
16.50 Մուլտֆիլմ
17.20 22.30 Գեղ.ֆիլմ
19.00 Պղուպյան դողանքներ
19.30 Բուրգ
20.00 «ՄՈԱՆՑ ՍԻՐՈ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ».TB
21.00 Հարցերի տաղավար
21.30 Այս երեկո, այս ժամին Ավարտին Գիշերային կինոսրահ

ԱԼԵՏԻՎ

09.05 20.30, 22.30 Բարի լուր
09.30 11.30, 15.00, 19.30 Մուլտֆիլմ
09.50 19.50 Արգախյան դողանքներ
10.15 20.45 Ո՞վ է քեզ կանչում
10.30 Մեր համերգասրահում
12.00 Գ/Ֆ «ՊԵԼԵ ՏԻՐԱԿԱԼԸ»
13.30 Կենդանիների աշխարհում
14.30 Սուրբ ինստիտուտը ներկայացնում է
16.35 Գ/Ֆ «ԻՄ ՀՈՐ ՊԱՐՏԱՆՔԸ»
18.10 Հայկական եկեղեցիների պատմություն
18.20 Իմ դղրոցը
19.00 24 ժամ զավառական կյանքից
21.00 Գ/Ֆ «ՄԵԿ ՇԱՆՍ ԵՐԿՈՒՍԻ ՀԱՄԱՐ»
22.50 Եգիպտոս-Հայաստան.հեռուստակամուրջ
23.20 «ՄԱՐԴԸ ԵՎ ԾՈՎԸ»
23.50 Գ/Ֆ «ՍԱՐՍԱՓԻ ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ»

ԱՐՄԵՆԱԿՈԲ

11.00 Համերգային ծրագիր
12.00 Մուլտաշխարհ
16.00 Համերգային ծրագիր
17.05 Մ/Ֆ «Նինձյա մոլորակի բնակիչները» (3-րդ մաս)
19.00 «16»
20.00 «Հանդիպում»
20.30 «Ծափիկ-ծափիկ»
21.00 «Կուկուռիկ»
21.30 Գ/Ֆ «Պարտիզանի շուկը» (2-րդ մաս)
22.35 Համերգ
22.55 Գ/Ֆ «Խոշոր պատառ»
00.35 Գ/Ֆ «Տղաներ եւ աղջիկներ»

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

8.00 Մ/ս-լ «Կենդանիների աշխարհում»
8.15 Վերկացիկ
8.30 Մուլտծրագիր
10.00 Գ/Ֆ «Ճանապարհ դեպի տուն» (1-ին սերիա)
11.30 Մ/Ֆ «Թոմը եւ Ջերին»
12.50 Մուլտծրագիր
13.30 Գ/Ֆ «Ձոյը»
15.00 Մեր հայրենիքի պատմու-

թյունը
15.20 Մ/ս-լ «Հեսաքննությունը վարում են բոլոնիկները»
16.00 Գ/Ֆ «Չյունիկը»
17.40 Մուլտծրագիր
18.30 Մ/Ֆ «Ոսկե այծյամը»
19.00 Աստղածաղիկ
19.30 Վ/Ֆ «Կասվի հեքիը»
20.20 Մուլտծրագիր
20.45 Մեր հայրենիքի հեքիաթները
21.00 Գ/Ֆ «Չայլիկ»
22.30 Համաշխարհային երաժշտության գանձարան («Կարմեն» Բիզե)

ԿԻՆԵՄԱՔՍ

01.00 Լավ մայրը
02.45 Անմեղության դարաշրջան
03.55 Սահացու հետապնդում
05.25 Թեթեւ փողեր
06.55 Զոյ
08.25 Հետապնդում-1
10.15 Փողային գնացք
12.00 Անռուսալի լռեսը
13.15 Հաղսակերի կամակատարը
15.00 Կույր գասում
16.25 Սոսսամբություն
18.00 Կախարդողը
20.40 Վասել

22.30 Լույս խավարում

ОРТ

07.00 Բարի լույս
10.00 13.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
10.15 «ՍԻՐՈ ԵՐԿԻՐԸ»
11.10 Ծիծաղի համայնապատկեր
11.40 Թույլ օղակ
12.35 Սմակ
12.50 Գրկամոլություն
13.15 23.40 Է.Ռաձինսկի.«Պատմության ծակաստագրական ռոմեները»
14.00 Ոչ հիշեն
14.25 Գ/Ֆ «ԼՍԵԼ ՍԵԿՈՒՍԱՍԱՏԵՐՈՒՄ»
16.15 Մուլտայրբերեն
16.35 100% ծրագիրը
17.00 22.35 «ՄՊԱՆԻՉ ՈՒԺ-2»
18.00 Մեծ լվացք
19.30 Վարդեր Ե.Բերեժնայայի համար
20.00 Գեղասահք ԱԱ
21.00 Ժողովուրդն ընդդեմ
22.00 ԺԱՄԱՆԱԿ
00.30 Գիշերային «ԺԱՄԱՆԱԿ»
01.00 Ռուսական էքստրիմ
01.30 Գիշերային հերթափոխ

РТР

06.50 7.50, 8.50, 9.50, 21.35, 0.20 Լուրեր - Մոսկվա
07.00 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 24.00 Լուրեր
07.10 Ուղղափառ օրացույց
07.15 8.30, 10.45 Ընտանեկան նորություններ
07.25 11.50 Հերթապահ բաժանմունք
07.30 Ազդագիր
07.40 9.30 Ճանապարհային պարեկ
08.10 10.50 PTP-ի փործաքննություն
08.20 9.10 Ազգային եկամուտ
08.25 15.20 Լուրեր-սպորտ
08.40 9.40 Նախաքան
09.15 Մոսկվա - Մինսկ
10.10 «ՍԵԼԵՍՏԱՆ, ՄԻՇՏ ՍԵԼԵՍՏԱՆ»
11.00 «ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՂԶԻՆ»
12.20 «ՍԱՆՏԱ ԲԱՐԲԱՐԱ»
13.05 Իմ ընտանիքը
14.00 Ինչ է ուզում կինը
14.30 Մուլտսերիալ
15.25 «ՍԻՐՈ ԹԵՎԵՐԸ»
16.20 «ՎԱՅՐԻ ՀՐԵՇՏԱԿԸ»
17.20 «ՊԱՐԶ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»
18.50 «ՎԵՆԵՐԱՅԻ ՀԱՅԵԼՈՒ ՄԵՋ»
20.00 «ԿՈՄԻՍԱՐ ՌԵՔՍ»
20.50 Բարի գիշեր, փոքրիկներ
21.55 «ԵՐԵՔՆ ԸՆԴԴԵՄ ԲՈԼՈՐԻ»
22.50 «ՄԱՐԴԻԿ ԵՎ ՍՏՎԵՐՆԵՐԸ»
00.30 Սենատորների ակումբ
02.15 Գ/Ֆ «ՄԱՐԻԱ ՄԵԴԻՉԻԻ ՋԱՐԴԱՍՈՒՓԸ»

НТВ

07.00 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00 Այսօր
07.05 7.35, 8.10, 8.35, 9.10, 9.35 Առավոտ
10.00 20.50 «ՔԱՂԱՔԱՑԻ ՊԵՏ»
11.20 21.55 «ՀԵՌԱՎՈՐ ՈՒՂԵՐԹՆԵՐԻ ՎԱՐՈՐԴՆԵՐԸ»
12.25 Մուլտֆիլմ
12.35 Միջավայր
13.20 Գ/Ֆ «ԻՄ ԸՆԿԵՐ ԻՎԱՆ ԼԱՊՇԻՆԸ»
15.25 «Դոմինոյի» սկզբունքը
16.45 19.35 Քրեական գործ
17.30 Սերիալ «ԳՆՉՈՒՆ»
18.40 Ընչաքաղցություն
20.30 Օրվա հերոսը
23.35 Ֆուտբոլ ՉԼ.«Յուվենթուս»-«Արսենալ»
01.40 Գորդոն
03.00 ՉԼ օրագիրը

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աէրոթրոց ՍՊԸ
ք. Երեւան,Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստոմյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, (09) 429412

Ալս Էրգրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140, 258899

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան,Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

Արդշինթրոց ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 528986

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32, բն. 16
Հեռ.՝ 521389, (09)400699

Էդեն-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50, բն. 26
Հեռ.՝ 528232, 540914

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532829, 532815

Էռալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Փավստոս Բյուզանդի 97
Հեռ.՝ 539525

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417

Կապիտալ-Մենեջմենթ ԲԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Մ.Գ.Ա. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 54-45-27

Վրինկա ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

ՍՓՅՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
590000 + ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ → www.spyur.am www.yellowpages.am

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2002 թ. մարտի 19-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: լավագույն գին Best price	Գնում* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում* Bid: քանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվզ. գին Day low	առավ. գին Day high	միջ. կշռ. գին Avg. price	փոփ.% Avg%	ծավալ (հազ. դրամ) Volume
[illegible]	ACHI												
[illegible]	AGBM												
[illegible]	AGVM												
[illegible]	ALMS												
[illegible]	AMRK												
[illegible]	APAH												
[illegible]	APAK												
[illegible]	ARAV												
[illegible]	ARAX												
[illegible]	ARBC												
[illegible]	ARDV												
[illegible]	ARGS												
[illegible]	ARKF												
[illegible]	ARKP												
[illegible]	ARMJ												
[illegible]	ARSL												
[illegible]	ARSO												
[illegible]	ARTX												
[illegible]	ASEV												
[illegible]	ASHB												
[illegible]	ASHBP1												
[illegible]	ASNR												
[illegible]	ASTM												
[illegible]	ATBE												
[illegible]	ATKF												
[illegible]	ATSH												
[illegible]	ATTX												
[illegible]	AVAG												
[illegible]	AVHM												
[illegible]	AVTB												
[illegible]	AVTM												
[illegible]	BENT												
[illegible]	BHSP												
[illegible]	CHSG												
[illegible]	CPMT												
[illegible]	DAJK												
[illegible]	DBUG												
[illegible]	DJAH												
[illegible]	DZKT												
[illegible]	ECHS												
[illegible]	ECSG												
[illegible]	EELJ												
[illegible]	EFRZ												
[illegible]	EHHG												
[illegible]	EJMG												
[illegible]	EKIF												
[illegible]	EKR7												
[illegible]	EKGF												
[illegible]	EKOG												
[illegible]	ELAP												
[illegible]	ELEK												
[illegible]	ELMJ												
[illegible]	ELSO												
[illegible]	ELUS												
[illegible]	EMKFC0		500.0	500.0	100								
[illegible]	EMOR												
[illegible]	EMTA												
[illegible]	EPLG												
[illegible]	ERAZ												
[illegible]	ERJG												
[illegible]	ERKB												
[illegible]	ERTQ												
[illegible]	ESHG												
[illegible]	ETCG												
[illegible]	ETXS												
[illegible]	EVAF												
[illegible]	EVG1												
[illegible]	GAMC												
[illegible]	GANL												
[illegible]	GANV												
[illegible]	GARN												
[illegible]	GARV												
[illegible]	GEGN												
[illegible]	GGAM												
[illegible]	GGMA												
[illegible]	GHRF												
[illegible]	GKND												
[illegible]	GMPG								800.0	800.0	800.0		
[illegible]	HAGB												
[illegible]	HASH												
[illegible]	HATC												
[illegible]	HATS		1,400.0	1,400.0	30								
[illegible]	HEHG												
[illegible]	HELM												
[illegible]	HKBL		2,000.0	2,000.0	164								
[illegible]	HOMO												
[illegible]	HSHR												
[illegible]	HSHN												
[illegible]	HSNG												
[illegible]	JHUG												
[illegible]	KASH												
[illegible]	KMET												
[illegible]	KMSH												
[illegible]	KNET												
[illegible]	KNKA												
[illegible]	KNRB												
[illegible]	KPFA												
[illegible]	KREL												
[illegible]	KSHM												
[illegible]	LAQN												
[illegible]	MOER												
[illegible]	MRSH												
[illegible]	MSKV												
[illegible]	MSTB												
[illegible]	MTSH												
[illegible]	NBTF												
[illegible]	NERN												
[illegible]	PLAS												
[illegible]	PMGK												
[illegible]	PORN												
[illegible]	RSTR												
[illegible]	RZTR												
[illegible]	SELN												
[illegible]	SHMN												
[illegible]	SHTK												
[illegible]	SKSG												
[illegible]	SMAG												
[illegible]	SSKN												
[illegible]	STAN												
[illegible]	TASP												
[illegible]	TAYR												
[illegible]	UKSH												
[illegible]	UNSK												
[illegible]	VAKE												
[illegible]	VELG												
[illegible]	VEVG												
[illegible]	VSHK												
[illegible]	VTMG												
[illegible]	YELK												
[illegible]	YKHQ												
[illegible]	YPHG												
[illegible]	YRLE												
[illegible]	ZNGP												

* [illegible]
** [illegible]
[illegible] www.armex.am

©Armex

Սկանվորդ

1

2

3

4

5

Մարզագետինը կովի համար
Երգչուհի Սոֆյա ...
Սանդից անբաժան
5
Ականջին օդ անելու խոսք
Սիրիայի պրեզիդենտը
Մարզական բնագավառ
«Վատ հանաքի» վերջը
Եւ նարնջի, եւ կիտրոնի լիմոնադ
ՌԴ I տիկնանց «Նախամայրը»
... ստեռլինգ
Չեխերի ոստանը
Շրջազգեստ
Վոլգա, Օկա
Ռոմերոսի «արկածային» պոեմը
Հավի տեսած կորեկի «վայրը»
4
Չինվորական
Շեքսպիրի Յագոն ձեզ օրինակ
3
Անգինայից «տառապող» գեղձ
«Վագոնաբույժ» արհեստանոց
«Վրացի» մատնաքաշ
1
Լիցենզիա
Չորրորդ իշխանություն
Վարդազգի փշփշոտ «բժիշկ»
Գործն իմաստավորողը
«Գայանե», ... Խաչատրյան
Եզան փայտե «վզնոցը»
«Օրագիր» երգի կատարողը
Գույնի պայծառ դրսեւորում
Վանեցի գրող Վահրամ անունով
Աշխատավայրում «առաջ գնալը»
Բաղդադի միրգ, բայց ոչ խուրմա
Հրաժարվում են սովորել
Ձեռախոսի բաժանորդ
Բուսական հանածո խեժ
Պուշկինին հեքիաթ պատմողը
Թույլատրելի սահման, նորմա
Օրգանիզմի «նախագահը»
Դերասանուհի Լյուսի ...
Այծ ների, ուղտ ...
Բուրատինոյի ոսկե երազանքը
Նույնիսկ մեկ էլ չի
Կուբայի մայրաքաղաքը
Ընտիր կերակուր
Մուրաբայի «ծխլած» տեսակ
Հոր սիրելի զավակը
Րաֆֆու ծնողասպան հերոսը
Տաճար տարված խոյ
Մազախուրձ հենց քթի տակ
«Գլխատար» մարդ
«Կտորե» բնակարան
Մոգական թիվ
Նվիրյալ մուսուլման
Հայ գեղջուկի բրդե զգեստ
Արագ, Արաքս, ...
Սկզբունք
Թավիշն ու կաշին միասին
Լոնդոն, հողի չափման միավոր
Խեժով հարուստ սոճազգի
Պատերազմի, աշխատանքի
Մեծ կապոց
Ուղտի եւ այծի «մոդիֆիկացիա»
«Կլիմայական» հագուստի մաս
Արեւելյան թմբուկ
Այլ կերպ ղավուրմա
2
Ռուսական «հացազգի» խմիչք
Եգիպտահայ գործիչ Նուբար ...
Օթելլոյին կործանող զգացմունք
Ֆրանսիա, Սալվադորե ...
Թումանյանի Չախորդը
Պաշտոնական արձանագրություն
Դրական արդյունք, շահույթ
Հրուշակեղենի «քույր»
Շուրիկը նրա «ընկերուհին» էր
Չկնորսի ցանցկեն «թակարդ»
Եւ ուղղագրական, եւ ոճական
Էդմոն Դանտեսի բանտընկերը
«... Ստյուարտ»
Սպասվածից վաղ
Ելք ծանր դրությունից
Սայաթ-Նովայի «եղնիկը»
Բնակարանում 220
Լոռու անտառ
«Չափածո ձեւած» ուղիղ
Արհեստավարժ հռետորի խոսքը
Կինոփառատոն, քաղաք
Առաջ քարից, հիմա պանելից
Վալտեր Սկոտի հայրենիքը
Լայն գետ, փոքր մեքենա
Իբսենի հերոսուհիներից
Վրա

Օրվա հետքերով

ՄՈՍԿՎԱ

«Հարամիս հայերը»

Մոսկվայի հայերը դժգոհ էին, որ նախագահ Պուտինի մերձավոր շրջապատում հայրենակիցներ չկան: Մինչդեռ պարզվում է, որ կա, ավելի ճիշտ՝ կար: Պարզապես մենք չգիտեինք:

Մոսկվացի աչքի ընկնող բիզնեսմեններից մեկը, դիմելով միլիցիա, պատմում է, որ իր գրասենյակ է այցելել Ռուսաստանի նախագահի օգնականներից մեկը եւ ներկայացնելով նախագահին առընթեր քաղաքական խորհրդակցական խորհրդի անդամի վկայական, առաջարկել է 10 հազար դոլարի դիմաց հաջողացնել պատգամավորի կամ միլիցիայի ավտոհամարանիշներ: Իսկ եթե հաճախորդը ժլատություն չանի եւ տրամադրի 50 հազար դոլար, ապա նրան կարելի է դարձնել... ֆինանսների կամ էկոնոմիկայի նախարարի տեղակալ:

Չնայած առաջարկության գրավչությանը, բիզնեսմենն, այնուամենայնիվ, որոշել էր համոզվել անձի պաշտոնի «վավերականության» մեջ: Նա չէր էլ ենթադրում, որ օգնականը նույն առաջարկություններով հասցրել էր դիմել մայրաքաղաքի գրեթե բոլոր խոշոր բիզնեսմեններին: Ընդ որում, նրանցից մի քանիսն առաջարկն ընդունել էին եւ նույնիսկ բավարարել բարձրագույն իշխանության ներկայացուցչի պահանջները: Բանն այն է, որ վերջինս վկայակոչում էր իրեն ծանոթ բազում բարձրաստիճան անձանց:

Ելնելով հարցի «նրբությունից», օպերատիվ աշխատողները որոշում են գործել նույնքան նրբանկատորեն: Դրածո բիզնեսմենի միջոցով փորձում են ձեռք բերել միլիցիայի ավտոհամարանիշներ: Որքան մեծ էր կարգի պահապանների զարմանքը, երբ ի դեմս նախագահի օգնականի նրանք ճանաչում են իրենց երբեմնի կադրին՝ հայտնի «քցող»... Ալեքսանդր Շախունյանին: Ժամանակին նա շատերից էր փող վերցրել ու ծլկել: Բայց թերեւս ամենահետաքրքրականն այն էր, որ նախագահի «օգնականը»... պրոֆեսիոնալ գործազուրկ էր:

Տարաբախտ Շախունյանի դեմ քրեական գործ է հարուցվել եւ նա որպես խարդախ, անշուշտ, կհայտնվի բանտում: Բայց սա նշանակում է, որ Մոսկվայի հայերը նորեն անտեր մնացին, թեեւ ցավելու հարկ չկա: Ի դեպ, հակակովկասյան հրապարակումներից մեկում հոդվածագիրը հատուկ նշել էր, որ հայերը որպես հին ազգ, ի տարբերություն ադրբեջանցիների, իրենց մեքենայություններում շատ ավելի հնարամիտ են: Շախունյանն ըստ երեւույթին դառնում է այդ հաճոյախոսության կենդանի վկայությունը:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

Ժողովրդագրական տվյալներ պաղեստինցիների մասին

«Ո՞վ է պաղեստինցին» հարցին որպես պատասխան

«Պաղեստինցին բոլոր ուսումնասիրություններում ներկայացված է որպես արաբ, որը ծնվել է Պաղեստինում կամ որն ունի պաղեստինյան հպատակություն, կամ մեկը, ով ծնվել է Պաղեստինի տարածքից դուրս պաղեստինցիների ընտանիքում», ասված է «Սիրիա թայմս» թերթում պաղեստինցիների վերաբերյալ ժողովրդագրական տվյալներ պարունակող հոդվածում: Ներկայումս պաղեստինցիների 41 տոկոսն ապրում է իր պատմական հայրենիքի սահմաններում (Արեւմտյան ափ, Գազայի հատված եւ իսրայելական ամբողջ տարածքները), 25,9 տոկոսը՝ Հորդանանում, 8 տոկոսը՝ Լիբանանում, 5,1 տոկոսը՝ Սիրիայում եւ 11 տոկոսը՝ նավթ արդյունահանող արաբական երկրներում: Մնացյալ 9 տոկոսն ապրում է ԱՄՆ-ում, Եվրոպայում եւ արաբական այլ երկրներում: Երկու բնորոշ հատկանիշներ՝ տարիքը եւ սեռը իրենց դրոշմն են դրել նրանց վրա: Այս երկու հատկանիշները, ինչպես հայտնի է, արտահայտում են ցանկացած բնակչության պտղաբերության, մահացության եւ տեղաշարժի տվյալները: Պաղեստինի բնակչության կազմը մեծապես տուժել է հատկապես վերջին երկու տվյալներով: Պաղեստինցիների տարիքային եւ սեռային կազմը գրեթե նույնն է Պաղեստինում եւ դրանից դուրս ապրող պաղեստինցիների շրջանում: Աշխատանքի տարիքի երիտասարդները Պաղեստինում կազմում են բնակչության 19,1 տոկոսը, կանայք ավելի շատ են, քան տղամարդիկ՝ 83-100 հարաբերությամբ: Սրա հիմնական պատճառը տղամարդկանց աշխատանքի որոնման տեղաշարժերն են հատկապես Գազայի եւ Արեւմտյան ափի տարածքներից: Պաղեստինից դուրս պատկերը հակառակն է՝ 100 կին 160.7 տղամարդու դիմաց:

Տեղաշարժերը, բնականաբար, տնտեսական եւ քաղաքական պայմանների հետեւանք են: 1948-ից սկսած նախ սիոնիստական ագրեսիան եւ ապա 1950-67 թթ. Արեւմտյան ափի «հորդանանականացման» քաղաքականությունը շատերին են ստիպել լքել այդ տարածքները: Արաբ-իսրայելական պատերազմի սկզբներին մոտ 750 հազար պաղեստինցիներ արտաքսվել են: Մոտ 300 հազարը դուրս են եկել Արեւմտյան ափից նախքան 1967 թ.: Դրանից հետո 455 հազար պաղեստինցիներ հեռացել են Գազայից եւ Արեւմտյան ափից:

Դրությունը խիստ վատացել է հատկապես վերջին տասնամյակի ընթացքում, կամ ավելի ճշգրիտ՝ Օսլոյի պայմանագրից հետո: Իսրայելի վարած հակախաղաղասիրական քաղաքականությունը, կոլեկտիվ պատժամիջոցները՝ ուղղված քաղաքների եւ գյուղերի դեմ, ստիպել են պաղեստինցիներին ավելի կտրուկ եւ վճռական միջոցներով պայքարել իրենց անկախության եւ ազատության համար: Բայց ոչ առանց դժվարությունների: Տեղացի ժողովուրդը, բառիս բուն իմաստով, գրում է հոդվածագիրը, փակված է տներում առանց ուտելիքի, առանց դեղորայքի եւ հաճախ նաեւ առանց ջրի ու էլեկտրականության: Հողագործները չեն կարող վարել դաշտը, անասնապահները հնարավորություն չունեն արածեցնելու իրենց անասուններին: Վախը պատել է բոլոր նրանց, ովքեր արդեն երիտասարդ չեն: Բայց նրանք չեն կորցրել իրենց հավատը: Նրանք հավատում են, որ պաղեստինյան պետության հռչակումից անմիջապես հետո պաղեստինցիներն այլ տեղերից կվերադառնան տուն:

Հ. Ծ.

TAXI Liza

Фиксированные цены до аэропорта.
Предоставляются водители для вождения ваших машин

1 км- 70 драм

КРУГЛОСУТОЧНО
Машина подъедет к клиенту бесплатно

Музыкальный заказ на radio VAN FM 103.0

☎ 540044

"РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН"

RADIO VAN FM 103

Проект радиостанции "РАДИО ВАН" FM 103.0 "Золотая Лира" конкурс на лучшую армянскую песню года

Каждую неделю популярные ведущие "Радиостанции Ван" знакомят Вас с пятью песнями, которые исполняются отечественными исполнителями. С понедельника по пятницу на 103.0 FM-волне "РАДИО ВАН" Вы можете познакомиться с этими песнями, судьба одной из которых решится в субботу!

Только в субботу в 17.00 в прямом эфире радиостанции "РАДИО ВАН" Вы можете выбрать самую лучшую песню недели, отдав за нее свой голос! Последняя суббота месяца- хит-парад месяца! Конец года- хит парад года и заключительный Гала-концерт, в котором примут участие 12 лучших песен года!

"Золотая Лира"- это конкурс песен, которые выбирает народ!

Ուղղում

Մրցույթով մասնավորեցվող «Գորիսի «Միկրոշարժիչ» ՓԲԸ-ի՝ «Հայացք տնտեսությանը» 13.03.02 6(33) տեղեկագրի «Սեփականաշնորհում» հատուկ թողարկման մեջ հրապարակված տեղեկատվության 3.12 կետը ուղղման կարգով կարդալ «մասնավորեցվող բաժնետոմսերի համար առաջարկվող գինը (նվազագույն գինը՝ 10.000 հզ. դրամ)»:

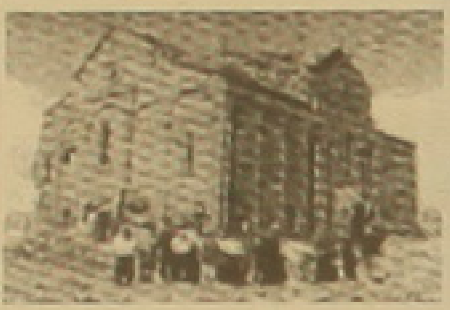

«Անի Տուր» տուրիստական գործակալությունը ապրիլի 27-ից կազմակերպում է 7-10-օրյա շրջագայություններ հետեւյալ երթուղիներով.

7-օրյա՝
Կարս, Անի, Իգդիր, Բայազետ, Նպատ լեռ, Տրդատաքար, Վան, Վարագավանք, Աղթամար կղզի, Խնուս, Էրզրում, Սարիղամիշ:

9–10-օրյա ուղեւորությունների ընթացքում նշված երթուղին կհամալրվի հետեւյալ վայրերով՝
Թավրիզ, Մակու (Թադեի վանք), Նեմրութ լեռ, Բիթլիս, Մուշ (Առաքելոց վանք, Սուլուխի կամուրջ), Սասուն (Գելիեգուզան, Սեմալ):

Մեր հասցեն՝
Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, Միությունների տուն, 79-րդ սենյակ Հեռ. 56-00-08, 57-55-76

Օգտագործե՛ք Ձեզ ընձեռված բացառիկ հնարավորությունը:

HUJ

1965 թ. գործող Հայաստանի ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբը, որը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կամավորական ծառայության կոմիտեի անդամ է, հրավիրում է որպես կամավորական մասնակցելու արտասահմանում եւ Հայաստանում միջազգային աշխատանքի ճամբարների ամառային ծրագրերին:

Պայմանները՝ *անգլերենի (ֆրանսերեն, գերմաներեն) տիրապետում, կամավորականի անդամավճար եւ ուղեվարձի վճարման հնարավորություն*

Դիմումներն ընդունվում են հետեւյալ հասցեով՝
Կորյունի 19ա, 7-րդ հարկ, հեռ.՝ 52 27 88, 52 27 01

ԵՐԵՎԱՆ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՊՈՂՈՏԱ ԲԱՑ ԱՃՈՒՐԴԻ ՀՐԱՎԵՐ

Հյուսիսային պողոտայի օտարման գոտու Թումանյան, Տերյան եւ Լալայանց փողոցների միջեւ ընկած հատվածում թիվ վեց, յոթ եւ ութ հողամասերի կառուցապատման նպատակով վարձակալներին որոշելու համար Երեւանի քաղաքապետարանը 2002 թ. փետրվարի 26-ին, մարտի 5-ին եւ 12-ին «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթում պաշտոնական ծանուցումներով հայտարարել է բաց աճուրդներ, որոնք համապատասխանաբար անց են կացվելու 2002 թ. մարտի 29-ին, ապրիլի 5-ին եւ 12-ին ժ. 18:00-ին Երեւանի քաղաքապետարանի նիստերի դահլիճում:

Աճուրդների առարկան է շենքերից եւ շինություններից ազատված եւ որեւէ իրավունքով չծանրաբեռնված համապատասխան հողամասի վարձակալության պայմանագրի կնքման իրավունքը: Կառուցապատման ավարտից հետո նախատեսվում է կադաստրային արժեքով հողամասերն ի սեփականություն ձեռք բերելու հնարավորություն:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել «Հարությունյան եւ գործընկերներ իրավաբանական գրասենյակ» ՍՊԸ, ք.Երեւան, Խանջյան 50, Թեքեյան կենտրոն, IV հարկ.

հեռ. 559501, 559502, բջջ. 400749, 403301, էլ-փոստ՝ auction@legal.am

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

Օրաթերթի տնօրենությունը հրավիրում է թերթի վաճառքով զբաղվող անձանց եւ գովազդային գործակալների՝ փոխշահավետ համագործակցության:

Հեռ.՝ 52-93-53:

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 մ² կիսանկուղային տարածք:
Եռաֆազ հոսանք, ջուրը՝ մշտական:
Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար:

Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353: Գինը $20.000:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 19. 03. 2002. Գինը՝ 100 դրամ